

زہگانی لبرانک

بالاچ حمید

بلوچی اکیڈمی کونٹ

عدالت روڈ، کونٹ

(c) All rights are reserved.

اے کتاب ۽ درائیں حق گوں بلوچی اکیڈمی ۽ انت۔
بیدے بلوچی اکیڈمی ۽ رضاء کس ایشی ۽ مواداں چاپ کُت نہ کنت۔

زہگانی لبرانک

(ردانک)

بالاچ حمید

۲۰۱۹ء

ISBN # 978-969-680-046-0

اکیڈمی ۽ اے کتاب ماں ذکی پرنٹنگ پریس کراچی ۽ چاپ کتگ۔

نامدات

منی ہر دوئیں گہارانی نام ء کہ پمن مدام مہروان أنت

ء

جہان ء دڑا ہیں کسان سالانی عمر ء نام ء کہ پدا ہچبر نئییت

ل

- 8 زہگانی لبرانک
- 12 ☆-زہگی کسہ (اولی)
- 13 1-شکاری ء مرگ (بالاچ حمید)
- 16 2-ملنڈ کنگ ء آسر (بالاچ حمید)
- 18 3-کارڈزیں لہداد (بالاچ حمید)
- 21 4-مک (بالاچ حمید)
- 24 5-وت گلانی (بالاچ حمید)
- 26 6-کلاگ ء کسہ (بالاچ حمید)
- 30 7-لاچی ایس فقیر (بالاچ حمید)
- 33 8-راستیں دوست (بالاچ حمید)
- 36 ☆-زہگی کسہ (دومی)
- 37 9-ہٹ پہ گیرت ء تپنگ ء تیرانت (پیرل شے تگری)
- 41 10-بادشاہ لشکر ء رعیت (سلطان نعیم قیصرانی)

- 43 11- دروغ راست (سلطان نعیم قیصرانی)
- 45 12- بیشکاریء آسر (غلام محی الدین میار)
- 48 13- پیر مردء آئیء حرء گوک (محمد رحیم مرادجان)
- 50 14- من سوچ نہ کت (امام بخش بہار)
- 53 15- ناکوہ حر (عبداللہ شاد)
- 55 16- وپتگیں مردء میش نرکارایت (شاہ میر دیدگ)
- 56 17- زانتکاریں پیر مرد (ممتاز ارشاد)
- 58 18- ماہگل ء جادوگر (یاسر غلام)
- 60 19- زانتکاریں وزیر (سراج حسین دشتی)
- 62 20- مزار ء بینگ (شان گل بلوچ)
- 64 21- روبا ء کروس (منیر شہزاد)
- 66 22- کہریں امروز (جمیل مراد)
- 68 23- ملا نصیر الدین ء مپتیں گلی (امیر جان)
- 70 24- ہرچی کن ءے پوت کن ءے (خالد بہار)
- 73 25- مزنیں گنج (انیلہ شوکت)
- 74 26- دروگ بندگ ء ہنر (ساوڑ نصیر)

- 76 (رفیق عادل) 27- بیر
- 79 (امیر بخش بلوچ) 28- پنت
- 82 (خیر بخش شرف) 29- ایش منی ء آتئی
- 84 (بے نام) 30- باندا ت دروگے
- 88 (بیزن علی) 31- چن چلونک ء ما نچلونک
- 89 (راشد گل) 32- درکت یکے
- 93 (رفیق عادل) 33- یوسف ء کتب
- 94 ☆- لئیب لچہ
- 114 ☆- لئیب ء گوازی
- 115 1- ادا ن دادگی
- 117 2- اڈاں کچکی
- 119 3- ادرک کلوسی
- 121 4- بکٹ لینی
- 125 5- چوکی
- 128 6- پوری
- 129 7- کپگی

- 131 8- سنگاں گوازی
- 132 9- چیر بوہی
- 134 10- چینکی
- 136 ☆- زہگاں بز ان ات
- 137 1- سائنسی زانت
- 140 2- دڑیں پنت
- 142 3- ماہ ء موسم
- 146 4- مرگ ء دولت
- 153 ☆- بلوچ ء بلوچستان
- 158 ☆- لیز ء مانا

زہگانی لبرانک

یک چاگردے ء انچوکہ پیر ء ورناء، مات ء پت برات ء گہار است
 انت، ہے رنگ ء زہگ ء کسانیں چُک ہم ہے چاگردے بہر انت۔ بلکیں بُن
 حشت ء مہر ء محکمیں بہر انت۔ اگاں یک چاگردے ء کسانیں زہگ ء چک پُہتہ
 بہ بنت ء آہانی پگری ردوم برز ء بالا بہ بیت گڑا آ چاگردے قد ء بالاد ہم برز بیت ء ہما
 چاگردے مروئی کت کنت۔

بلوچ چاگردے تنی وہدی کسانیں زہگانی بابت ء چُشیں سوب مندیں
 گامگے گندگ نہ بیت۔ بلکیں زہگانی بابت ء مئے چاگردے وڑیں پدنتگیں راجے
 جیڑات ہم نہ کنت۔ پرچکہ آوتی بنکی لوٹانی پیلوئی ء انچو مُشگول انت کہ آئی ء نہ
 زہگانی بابت ء نیکہ آہانی آکبت ء بابت ء جیڑگ ء موہ رسیت۔ اے دگہ
 دیروئی کتگیں قومانی بچارات داں آہودے کلاں ساری ء گیشتر پگر ہے کسانیں
 زہگانی کنگ بیت۔ پرچکہ یک چکے ہما کشتگیں کشارے ء رنگ ء انت کہ آئی ء
 ہرچند کہ ساٹگ بہ بیت آہا وڑا جوانیں رونے دنت۔ اگاں ایشی ء راگور کنگ
 مہ بیت داں چنکے دان ہم چہ ڈگار ء درنیت۔ ہے رنگ ء یک چکے ء چہ کسانی ء
 جوانیں ردومے دیگ بہ بیت گڈا مزن عمری ء آالم یک جوانیں ء بودناکیں
 چاگردے جوڑکت کنت۔

ما باز براں اے گڑ، نہراش کتگ کہ فلانی ء و تی چک کسانی ء نہ گپت
گون مرچی پمیشکہ چو بدکار انت یا کہ اگاں اے چک تو کسانی ء بہ گپتیں مرچی
چش نہ بوتگ ات۔ چشیں گشتناں وت ہمے شون رست کنت کہ کسانی ء دور ء
باریگ یک انچیں و ہدے کہ ایشی ء پدے زند سرجم ء ہمائی ء تر ء مانتر بیت۔
پمیشکہ زہگی دور ء سرا باند گیشاں چہ گیش چار ء بچار کنگ بہ بیت۔

اے دگہ دنیا ء و ہدے زہگاں پہ وانگ ء راہ دنیگ بیت گڑاں آہانی اولی
تہک ء استاد ء رہشون پی ایچ ڈی اولڈر زبنت یا کہ ایم اے ڈگری اولڈر زبنت
پرچکہ آ زہگاں جوانین زانتے دات کن انت بلے مے چا گرد ء چوش نہ انت
بلکیں ادا اولی تہک ء نیمگ ء ہنچو زور دنیگ نہ بیت بلکیں اولی تہک ء ہما استاد
وانینگ ء انت کہ وت ہچی نزان انت۔ یک ماڑی یے ء بندگ ء اوں بن
اشت کلاں گیش مہر ء محکم کنگ لوٹیت دانکہ برزی تہکاں ہچی مہ بیت۔
چا گردے ء ہمے زہگ ء ہما بن حشت ء کار ء کن انت اگاں ایشانی چارگ مہ بیت
گڈاں ماڑی ء برزی تہک سرجم ء پرشت ء پروش بیت ء چا گردے ء ماڑی جہل ء
کپیت ء ٹکر ٹکر بیت۔

انچو کہ زہگ ء اولی درس جاہ یک ماتے ء کٹ ء گوانزگ ء لیلو
ء نازینگ بنت ہمے وڑ آئی ء دومی زانت جاہ چا گرد انت کہ آئی ء راہیل دنت
کہ دنیا ء شر ء گندگ چے انت ہمے و ہدے آئی ء وانگ ء یک بہرے لبز انکی
زانت گشگ بیت کہ اے دگہ ملک ء دیروئی کتگیں چا گرداں زہگانی ہاترا
ہزاراں لکھاں انچیں لبز انکی وانگی جوڑ کنگ بیت دانکہ آہانی زانت ء زانگ ء گیشی
بیت بلے مے چا گردے چش نہ انت مے چا گردے کسانیں چکانی ہاترا ہزاراں

لکھاں وتی جاہ سدانی حساب ء اوں کتاب نبشتہ کنگ نہ بوتگ۔ بلکیں تنی وہدی
چشیں وانگی چاپ ہم نہ بوتگ۔ اگاں یکے دوں ہیلانگی کتاب چاپ بوتگ آ اوں
سرجم نہ بوتگ انت دومی اگاں یک ء دو ماہتا کاں پہ زہگاں یک بہرے ہور
کنگ بوتگ یا کہ ”درونت“ وڑیں کسانیں ماہتا کے چاپ بوتگ۔ دگہ چشیں
کتا بے چاپ نہ بوتگ۔ لہزانگی و یک کتابے اوں چاپ نہ بوتگ پمیشکا اے
جہد کنگ بوہگ ء انت کہ زہگانی ہاتر ء ہم لہزانگی کتاب چاپ بہ بیت اے تک ء
بلوچی اکیڈمی کوٹہ ء نیمگ ء چہ انجیں جہدے ء بندات کنگ ات زہگانی لہزانک
نبشتہ ء چھاپ بہ بنت۔ اے کسانیں جہد ہما کار ء یک بہرے۔

اے کتاب پہ زہگانی کسان عمری ء حساب ء نبشتہ کنگ بوتگ چیزے
لہزانگی تک ء پہنات گیشوار کنگ بوتگ انت کہ پہ زہگانی ردوم ء کیشی آر ت کن
انت کہ آوتی دود ء ریدگ، وتی کسہ ء چاچ، وتی لنتیب ء گوازی، وتی سوت ء
نازینکاں چہ پوہ ء سر پد بہ بنت پرچکہ مرچاں کمپیوٹر ء موبائل گیماں چہ آہاں دور ء
گستا کنگ انت۔

اے کسانیں کتاب ء مول ء مراد زہگانی لہزانگی دنیا ء کیشی آرگ ء ابید
آہانی پگری ردوم انت دانکہ آوتی زیک ء چہ بے حال مہ بنت، وتی مرچیک ء
جوان چار ات بکن انت ء وتی باندا ت ء دیروئی ء بابت ء پگر کت بہ کن انت۔

دگہ جہرے کنگ لوٹاں کہ مئے بازیں نامدار ء مزنیں ندکارے کہ
لہزانک ء پڑاں پہتہ کار ء بلد انت بلتے آہاں پہ زہگاں کتاب نبشتہ نہ کنگ منی
دل ء اولی ء مستریں کار یک ندکارے ء ہمیش انت کہ آوتی چاگرد ء ہمک تک ء

پہنات ۽ بابت ۽ نبشتہ بہ کنت۔ اے منے وتی جند ۽ نابودی انت کہ ماپہ زہگانی
 ہاتر ۽ وانگی یک کتابے چاپ کنگ ۽ بے سوب بوتگ انت۔ اے وانگی کہ شمنے
 دست ۽ انت چہ ردی ۽ چکار انت بلنے من ہے جہد کت کناں کہ آوکیں و ہد ۽ چد ۽
 شرتریں وانگی یے اڈ بدیاں بلنے گوں شمنے شور ۽ سلا آں۔

یک گپے من الم گشاں کہ زہگانی لبزانک ۽ من ایوک ۽ ہما موادانی
 ہواری ۽ دلما نگ ات انت کہ من وت نبشتہ کتگ انت یا کہ شوہاز کتگ ات
 انت بلنے گڈی ۽ چیزے کسہ من ۽ انچیں دست کپت کہ آوانی سیادی گوں زہگانی
 لبزانک ۽ ات پمیشکا اے کتاب ۽ ہما چندے دسترسیں مواداں ہوار کنگ بوتگ
 انت۔ اے درگت ۽ ہما دراہیں ندر ۽ آہانی کسہانی نام ہم دنیگ بوہگ ۽ انت
 دانکہ زانگ بہ بیت کہ کجام کسہ کجام ندر ۽ نبشتہ کتگ دانکہ آہانی نام ۽ کارزانگ
 بہ بنت۔ اے ذراہیں مواد منا چہ مجاہد بلوچ ۽ دست کمکی ۽ دست کپتگ انت
 پمیشکا آئی ۽ منت ۽ گراں ۽ امیت کناں کہ زہگانی لبزانک ۽ اے مواد گیشی یے
 کارانت ۽ شرگدراں منی اے جہد دوست بیت۔

~
 بالاج حمید

ڈانڈل

ر مس 2.1.2016

زہگانی کسّہ ءِ اولی بہر

شکاری ء مرگ

بالاج حمید

یک وہدے ء گپ انت کہ ہلکے ء یک دزوگ بندیں شکاری یے
 نندوک ات۔ آئی ء ہر وہد مردماناں گشت کہ من بلاہیں شیر کُشتے آں۔ آئی ء اے
 گپ مدام وتی لوگبانک ء راگشتگ ات ء آئی ء لوگبانک ء ہے گیپانان دگہ
 مرچ ء مسالہ پرکت ء بازار ء اے دگہ زالبولانی گور ء گشت انت۔ دراہیں
 مردماں آئی ء ہے دروگ باورکت انت۔ اے مرد ء بازار ء بلاہیں نامے بوت۔
 ہرکس چہ آئی ترس ات پرچکہ آمرد ء کہ شیر کشت کنت گوں آئی ء کئے مڑات ء
 وتارا کوشارینیت۔

دیر نہ بوت یک دہقانے ء کشاراں شیرے ء پد ء نشان گندگ بوتوں۔
 ہے دہقان ء داں لہتیں روچ و کسی گورا اے بابت ء گپ نہ کت بلتے وہدے
 اے شیر ء آئی ء کشار لگتہمال کت ء آئی ء گوک ء داشتگیں پس وارت انت گڑا
 آئی ء اوپار نہشت ء آئی ء اے گپ گوں وتی لوگبانک ء حال دات انت، کہ آئی ء
 ڈگارانی سر ء شیرے کنیت ء آئی ء ڈگار سرجم ء لگتہمالے کتگ ء آئی ء گوک ء اے
 دگہ دلوت اش وارنگ انت۔ دہقان پریشان بوت کہ نوں آچے بکنت ء چتور آ
 وتی ڈگار ء دلوتاں چہ اے شیر ء بہ رکینیت۔ آئی ء لوگی ء آئی ء راسوج دات کہ فلانی
 ء لوگواجہ بلاہیں شیر کشیں شکاری یے ہمائی ء بگش کہ بنیت انت ء تئی ڈگارانی شیر ء
 بجننت ء بہ کشیت۔

وہدے شکاری ء حال رست کہ یک مردے وتی ڈگارانی شیر ء کشگ ء
درکنگ ء آئی ء پدے لوط ء انت، آئی ء زاننگ ات کہ اگاں آئی ء اے مردے ڈگار ء
چہ شیر در نہ کت گڑا بازار ء مردمانی ٹاکور ء شیدگان پدا آئی ء ننگ ء نیلنت۔

چیزے روج و ایشی ء انگو آنگو کت ء دہقان ء گو مانہ شت بلتے وہدے
گپ آئی ء وتی انا ء سرپ ء اتک گڑا لچار بوت ء دہقان ء گو مانہ آئی ء ڈگا راں
راہ گپت۔ وہدے آڈگار ء سر بوتان، ایشاں دیست کہ یک بلا ہیں شیرے گوں
بلا ہیں بروتان ڈگار ء لاپ ء وپنگ ء بے سُد انت۔ دہقان چہ ترس ء وہ گام
پشت ء شت بلتے شکاری ہما جاگاہ ء اوشتوک ات دہقان ء دیست کہ شکاری وتی
جاگاہ ء اوشتوک انت آدلم بوت کہ نون اے شیر ء جنت ء کشیت۔ بلتے چش
زانت کہ شکاری چہ وتی جندے ترس ء ہمودا اوشتوک ات۔ کمودیر ء پداے دو ہیں
چہ ڈگار ء در کپت انت ء دیم پہ لوگ ء رہادگ بوت انت۔ دہقان ء شکاری
جست کت کہ تو شیر پر چہ نہ جت؟ شکاری ء دپ چوٹ کت ء دزوگ بست کہ
من وتی تو پک بے حال کتگ ات بانداہ بید چہ واجہ ء کذء من اے شیر ء کشاں۔

دومی روج ء شکاری ء و زاننگ کہ من شیر جت نہ کنناں پمیشکا چہ بازار ء
در کپگ ء شورے کت، بلتے ہمے سہت ء کہ آگوں وتی جن ء چکاں بازار ء در
آئیگ ء ات دہقان ء آئی ء رادیست ء آئی ء راگشت کہ تو گشتگ ات کہ من
بانداہ شیر ء کشاں بلتے تو و روگائے؟ نون آگرگ بوت ء دوہر پدا وتی لوگ ء
شت ء وتی تو پکے زرت ء دیم ء پہ ڈگا راں رہادگ بوت۔

وہدے آڈگار رست آئی دیست کہ شیر وتی پیسری جاہ ء ساڑی ات ء شیر ء وہدے

الشیء دست ۽ توپک دیست داں شیر ۽ بیم ناکیں گڑ گے جت ۽ دیم پہ مرد ۽
 ترندی ۽ تگے بست - شکاری ۽ چه ترس ۽ تچگ بندات کت بلئے انسان چه شیر ۽
 چتور تیز بوت کنت پمیشکا شیر ۽ آئی سرادور کت ۽ یکیں پنجگ ۽ آئی ۽ راکشت
 ۽ آئی ۽ جون وارت ۽ لاپ سیر کت - وهدے ہلک ۽ مردماناں شکاری ۽ بیرانی
 ۽ حال ۽ آئی دراہیں بستگیں دروگانی بابت ۽ سرپدی رست ۽ گڑا دراہیں ہلک ۽
 مردماں ہواری ۽ شیر ۽ سرا اُرش کت ۽ شیر ۽ راکشت ۽ آدہقان ۽ ڈگار چه شیر ۽
 ترس ۽ بیم ۽ پہک کت -

راست گشت کہ

(دزوگ ۽ آسر حیر نہ بیت)

ملنڈ کنگ ء آسر

بالاج حمید

دور یک میتگے ء یک لنگ ء منڈیں فقیرے است ات۔ آئی ء مال ء متا میتگ پہ میتگ گردگ ء پنڈگ ات۔ چہ ہے پنڈگ ء زر ء ورگی چیزاں چہ آئی ء گزران بوت۔ ہلک ء دراہیں مردماں آئی ء را پنڈگ دات بلئے یک مردے کہ آئی ء نام دادین ات کہ سکلیں کنجوس ء زر پرستیں مردے ات۔ آئی ء ہچبر اے فقیر پنڈگ نہ دات بلکیں ہردے کہ فقیر آئی ء گس دپ ء پہ پنڈگ ء اتک تاں آئی ء فقیر ء را پنڈگ ء بدل ء زاہ ء بدکت ء آئی ء لنگ ء منڈی ء سرا ملنڈ ء مسکرائی کت۔ فقیر چو کہ وت یک حدائی مردے ات ہمیشکہ آئی ء حداء گورا ہر وہد ء دعا لوٹت کہ دادین ء پہل کن آنادانے۔

روچ رواں ماہ ء سال پدی بوتان۔ یک روچے ہے فقیر دادین ء گس دپ ء پنڈگ ء توارے جت گڑاں دادین ء اے بری گوں اے فقیر ء انچو کت کہ چد ء پیسر نہ کتگ ات۔ دادین ء فقیر ء سرا ایوک ء ملنڈ ء مسکراہ نہ کت بلکیں ایشی ء رازہ ء بد ء ہمرائی ء چو کچکانی وڑاجت ء چہ لوگ ء درکت ء فقیر ء ہما دار کہ آئی ء گام جنگ ء عصا ات آئی ء را اوں پروشت ء دوکپ کت۔ آئی ء چادر درت ء دور دات پدا آئی ء فقیر ء را گشت کہ ”دوبر گندے منی گس دپ ء اسپت بوت نے گڈاں تئی حیر نہ بیت“۔

اے روچ ء فقیر ء آئی ء جبر ء لٹ سک تورات انت ء آئی ء پہ دادین ء
 بددعا کت - حداء آئی ء دعا گوشداشت انت - دومی سہب ء دادین ء اُشکو ء
 نادراہی ء گپت ء آئی ء دوہیں دست ء یک پادے بے کار بوت - آئی چمانی رثن
 اول شت ء آچہ سزین ء ہم چوٹ ء کو مپ بوت - اے روچ ء پد بازار ء ہمک
 مردم ء کہ ایشی ء رادیست آئی ء سرا کندرات ء ملنڈ کت - کس ء گوں آئی نند ء
 نیاد نہ کت، کس گوں آئی ء ننگ ء ساڑی نہ ات - ہر کس ء پرانی بد اتک -
 دادین ء بازیں ڈاکٹر ء طیبے کت بلتے ہیچ نہ بوت - دادین ء زانتگ ات اے
 دراہیں کار ہما فقیر ء سرا ملنڈ ء لٹ کٹ کنگ ء سوب ء بوتگ انت - ہمیشکہ آ
 شت ہما فقیر ء گور ء کہ چر آئی ء پہلی بلوٹیت بلتے آ فقیر چہ دادین ء بازیں لٹ ء
 کٹ ء ہما شپ ء بیران بوتگ ات - چہ فقیر ء بیرانی ء دادین سک پشل بوت ء
 چہ وتی کتہ کاری ء باز اپسوز ء ارمانی بوت بلتے نوں آئی ء اپسوزی ء ہیچ نپ ء سیت
 نیست ات - آئی ء جاور نوں ہما فقیر ء وڑ ابوتاں کہ ساری ء آئی ء ہما فقیر ء ملنڈ
 کتگ ات - دادین ہما فقیر ء کڈک ء شت ء نشت ء پنڈگ بنا کت - آئی ء زندگی
 سرجم ء ہما فقیر ء وڑ ء بوت، ء دراہیں روچ وتی کتہ کاری ء سرا اپسوز ء پشومانی
 ء گوازینت ء چہ حداء وتی ردیانی پہلی لوٹ ات - راست گشت کت

(ہروڑ کنتے ہما وڑ بیت)

کارڈز میں لہداد

بالاج حمید

ڈانڈل نامیں ہلکے ء یک مردے است ات کہ آئی ء نام لہداد ات۔
 ایک انجیں کارڈز ء جان بڈیں مردے ء ات کہ ہروڑیں کارے پہ آئی ء دنیا ء
 گران ترین کارے ات۔ کار ء باری ء آئی ہرود ء پسو ہمیش ات کہ ”انجو کار کتیا
 واک کنت“۔ چہ وانگجہ ء آئی ء نام پنچ رند ء درکنگ بوتگ ات پرچکہ آئی ء ہچبر
 وتی استادانی داتگیں وانگی کار نہ کت انت، آچہ ماسٹرانی لٹ ء جبراں سیرات بلتے
 انگت ء آئی ء پسو ہمیش ات کہ انجو کار کیا واک کنت“۔

یک روچے لہداد شپ ء دیر ء آگاہ ات ء روچ ٹک ء انگت ء ہماگس
 ء ڈرچک ء چیر ء واب ات۔ ہے راہ ء چہ یک پیر مردے گوازگ ء ات۔
 وہدے آئی ء لہداد ء دیست گڑا اوشتات۔ آئی ء کراشت ء سلام ء دروت ء پدہے
 بزرگ ء لہداد ء جست گپت کہ درابیں دنیا پہ کار ء روزگار ء ہاتر ء چہ لوگاں درکپتگ
 کسانیں زہگ ء چک پہ وانگجہ آں رہادگ بوتگ انت بلتے توئے کہ انگت ء
 بوپ ء گندلان چہ درنیائے ء سارتیں ساہگ ء تچک داتگ۔

لہداد ء گشت : من تچ ء تاگ بہ کنناں گڑاچے بیت؟

بزرگ ء گشت : تو اگاں دست ء پادے سرینے گڈاں ترا کار ء روزگارے
 دست کپیت۔

لہدادء گشت : چہ ایشی ء چے بیت؟

بزرگ ء گشت : اگاں تو کار ء روزگار ء سرا بے گڈاں تراوشیں ورگ ء لوگ ء جاہ بیت۔

لہدادء گشت : چہ ایشی ء چے بیت؟

بزرگ ء گشت : پدا ترا ہلک ء میتگ ء ہر کس پہ شریں چے چارایت ء تئی عزت ء شرب چد ء گیش بیت۔

لہدادء گشت : چہ ایشی ء چے بیت؟

بزرگ ء گشت : رندا تئی سور ء سانگ بیت ترا چک بیت۔

لہدادء گشت : چہ ایشی ء چے بیت؟

بزرگ ء گشت : پدا تئی سرجمیں زند پہ وش ء وشحالی گوازیت تو دائم نرمیں بوپ ء گندلانی تہا تاہیر بے ء سارتیں گوات ء چیرواب جنئے۔

لہدادء گشت : شریں واجہ، تو منا بگوش من انوں چے کنگ ء انت؟

بزرگ ء گشت : گندلانی تہا سارتیں گوات ء ساہگ ء وپتگ ء۔

لہدادء گشت : اڈے گنوکیں مرد گڑاں تو انچوکار ء پدنوں کار ء منا اے گندلان واپین ء، پدا انچوکار کیا واک کنت۔

بزرگیں پیر مرد ء پ چو کچ ء پیچ بوت ء آئی ء نزانن کہ اے کار دزیں جان بڈ ء پسو ء چے بدنت ہمیشکہ آئی وتی راہ گپت ء شت۔

لہتیں روچاں پدچہ سعودی عرب ء چیزے شیخ ہمیشانی میتگ ء اتلگ ات
 آہاں سرجمیں مردمانی سرازر، گد ء پچ، ورگی سامان، گدان ء اے دگہ بازیں
 چیزے پہ نام حدا بہر ء بانگ کت انت بلتے لہداد چہ اے درستان ز بہر بوت۔
 و ہدے آئی ء میتگ ء مردمانی کپتگیں چیزاناں دیست سک پشومان بوت کہ من
 پرچہ گوں ایشان نہ شتاں۔ رندا میتگ ء مردماں ہر روج لہداد ء شگان جت ء گشت
 کہ ”آں لہدادنوں بگوش کہ انچو کار کیا واک کنت“ باز ء آئی ء سر ء کنڈات ء
 لہداد ء نوں مارات کہ بے کاریں مردم ء راہر کس ء شیدگان جنت ء آئی ء میتگ ء
 شرپ ء عزت نہ بیت۔

آئی ء رادم پہ ساعت ء ہما پیریں مرد ء گپ گیر اتک انت آئی
 مارات کہ بے کار ء پچ نہ بیت پمیشکہ آئی وتی جان بڈی یلہ دات ء کار ء
 روزگارے بندات کت۔ لہتیں سال ء پد آئی ء زندوش ء وشحال بوت۔

راست گشت کہ

(و پتگیں مرد ء میتس نر کاریت)

مک

بالاچ حمید

دلرادے سیف جان دوستگت ات انت۔ ہر دو یکجاہ وانگ ء شتاں، یکجاہ
 لیب ء گوازی اش کت ء یکجاہ دو پیناں کارکت۔ ہر دوکانی لوگ یکجاہ ات انت۔
 ہمیشکہ ہر دوکاں ہر چیز یکجائی ء کت۔ دلرادی پت دیئی ء سرکاری کارے کنگ ء
 ات ء آئی ء کڑا زر ء مال ء ہچ کمی نیست ات، بلتے سیف جان ء پت یک ٹرک
 ڈرائیورے ات۔ دو سال ء پدسیف جان ء پت وتی ٹرک ء گوں کراچی ء ناہ ء
 ہر ماگانی برگ ء روگ ء بیت داں راہ ء بُزی ء کنڈگ ء آئی ء ٹرک چپی بیت ء
 سیف جان ء پت ء ہر دو پادنا کارہ بیت۔ ٹرک ء واجہ کار یک نیک دلیں مردے
 ات آئی ء چہ سیف جان ء پت ء وتی مال ء نکس ء تاوان نہ گپتاں بلکیں آئی ء را
 علاج اوں کت۔ وہدے آچہ نادرہ جاہ وتی لوگ ء اتک گڑاں آئی ء لوگ ء جاور
 سک حراب ات انت۔ پرچکہ دگہ کمائی کنوک نیست ات ہمیشکہ سیف جان ء
 وتی وانگ یلہ دات ء مزدوری بنا کت چوکہ سیف جان وانگ ء شرآت ہمیشکہ
 آئی ء راوتی وانگ ء یلہ کنگ سک تورات۔

وہدے اے حال دلرادے سر بوت آئی ء سیف جان ء سہی نہ کت ء آئی ء
 چکاس ء سرجمیں فیس دات انت ء ہیڈ ماسٹر ء راہم گشت کہ سیف جان ء حال مہ
 دنت کہ آئی ء فیس من داتگ پرچکہ آوتی دوست ء راشرمندگ کنگ نہ لوٹیت۔

دومی روچہ ۽ ہیڈ ماسٹر ۽ سیف جان ۽ گشت کہ تئی چکاس ۽ فیس دیگ بوتگ انت
 نوں وانگ ۽ یلہ مدے ۽ چکاس ۽ بدے گوں۔ ماہے ۽ پد و ہدے ایشانی چکاس
 بوت انت گڑاں سیف جان ۽ چکاس ۽ کلاں گیش نمبراں گوں سوب مند بوت۔
 و ہدے آئی ۽ وتی سوبمندی ۽ وشی ۽ درشانی ۽ ہیڈ ماسٹر ۽ گور ۽ شت، گڑاں ہیڈ
 ماسٹر ۽ آئی ۽ را حال دات کہ تئی چکاس ۽ فیس من نہ داتگ انت بلکیں تئی جندے
 دوست دلمراد ۽ داتگ انت۔ سیف جان ۽ دل چہ گل ۽ بال ات کہ آئی ۽ دوست پہ
 آئی ۽ ہاتر ۽ چچو مہروان انت۔ آئی ۽ عہد کت کہ زندگی ۽ اگاں موہ دات آوں
 دلمراد ۽ مدت ۽ کنت۔

و ہد گوازن بوت دلمراد ۽ پت چہ دبئی ۽ ریٹائر بوت ۽ لوگ ۽ واتر اتک
 بلتے نوں آکماش بوتگ ات ۽ دلمراد چو کہ وانگ ۽ سست ات۔ آئی ۽ وانگ یلہ
 دات ۽ کسانیں دکانے ۽ مزدوری یے کت۔ سیف جان ۽ وانگ ات ۽ آئی ۽
 اسکا لرشپ گپت ۽ ڈنی ملکاں وانگ ۽ شت ۽ یک بلاہیں نوکری یے ۽ گپت ۽
 آئی ۽ زند و شمال بوت نوں آئی ۽ گوارا زر ۽ مال ۽ کمی نیست ات بلتے ہے و ہدے کہ آ
 در ملکاں وانگ ۽ شتگ ات آئی ۽ گند ۽ نند گوں دلمراد ۽ نہ بوتگ ات۔

یک روچہ اناگت ۽ آئی ۽ گاڑی یک دوکانے ۽ دپ ۽ حراب بوت ۽
 سیف جان چہ گاڑی ۽ در کپت داں آئی ۽ دلمراد ۽ دیست کہ دوکان ۽ کار کنگ ۽
 انت سیف جان ۽ و ہدے آئی ۽ را دیست داں یک بلاہیں و ہدے ۽ پد ہر دوہیں
 سنگت یکجاہ بوتگ ات انت پمیشکہ ہر دوکاں یکے دومی ۽ را گلانش کت ۽ ارس ۽
 اولمب بوت انت۔ سیف جان ۽ دلمراد گوں وت برت ۽ آئی ۽ را وتی کمپنی ۽ یک

جوانیں نوکری دیا نینت ءِ وتی ہما کسانى ءِ کمک ءِ بدل دات ءِ پدا ہر دوہیں سنگت
یکجاہ بوت انت ءِ ایشانی زندگی یکرندے پدا پہ وش ءِ وشحالی گوزان بوت۔

راست گشت کہ

(شریں دوست ہما انت کہ سگی ءِ وداں کمک ءِ مدت بہ کنت پرچکہ چہ کمک ءِ
بلاہیں جیڑگ گیشوار بوت کن انت۔)

وت گلانی

بالاچ حمید

یک میٹنگے ء ورنایے است ات کہ آئی نام سلیمان ات۔ سلیمان چہ وتی ہم تبکیں سنگتان کلاں زیات زانوگرات۔ وانگجہ ء ہمک چکاس ء آسوبمند بوتگ ات ء کلاں زیات نمبر ہم ہائیگ ات انت۔ سلیمان ء دگہ یک سنگتے است ات کہ آئی ء نام گلاب ات آہم وانگ ء زانگ ء ہنچو زور نہ ات بلتے چہ سلیمان ء کمونزورترا۔ سلیمان ء بازیں گلائیک ء سوبمندی آل سلیمان ء راوتمنی ء دور دات۔ آئی ء وتی دل ء ہے جبرداشتگ ات کہ چہ آئی ء گیشتر کس نہ زانت۔

وتی ہے وتمنی ء سوب ء ہمک مردم ء آئی ء توسیپ وکت بلتے باپشت ء آئی ء را ایر ہم جت کہ اے مرد وتی زانکارے ء بے کچ ء کساس تکبر کنت۔ بازار ء درائیں مردماں آئی ء را ”زانکارے“ پنام داتگ ات ء گلاب ڈولیں نودر برانی دل پروشگ بوت انت کہ شامپت حد اوانگ ء ات، اگاں وانگی انت گڑا سلیمان ء وڑ ء بو ان ات۔ بلتے پیشی بلوچان گشتگ کہ ”ہرچ مرگ کدے بال ء وت“۔ بز ان ہرچ مردم ء وتی بودنا کی ء کچ ء کیلے بیت۔ کس چہ دراہیں چیز ان زانوگر بوت نہ کنت۔

لہتیں روچاں پد ایشانی بازار ء چیزے ڈنی مردم اتلگ ات۔ ایشاں وانگجہ پہ وانگجہ نودر براناں یکجہ کت ء ایشانی نیام ء یک چکاسے اڈ دات ء آہاں گشت کہ ہما نودر بر کہ اے چکاس ء کلاں گیش نمبر گپت آئی ء را درملک ء پہ

وانگ ء دیم دنیگ بیت ء آئی ء وانگ ء دراہیں ہرچ ہم ماپ کنگ بنت ء دگہ
 بازیں داد ء سوگاتے ہم دنیگ بیت۔ آہاں گشت کہ اے چکاس مرچی ء چہ یک
 پتنگے رند ء ہے وانگجاہ ء برجمینگ بیت۔ سلیمان چوکہ وتی وتمنی ء بلاہوش ات ء
 دگہ وانگی کتاب آئی نہ ونت۔ بلکیں لچم ات کہ چکاس ء کلاں گیش نمبرہما کاریت۔
 بلے گلاب گوں وتی لہتیں دگہ سنگتاں شپ ء روج یک کت انت، ونت ء چکاس
 ء تیاری ء دلگوش بوت انت۔

پتنگے ء رند و ہدے چکاس ء روج اتک، جستانی تاک نودر برانی سرا بہر
 کنگ بوت انت۔ دراہیں نودر براں جستانی پسو دنیگ بندات کت بلئے سلیمان ء
 اے جستانی تہا یک جستے ء اوں پسو دات نہ کت ء ارس ء اولمب بوت۔ دومی
 نیمگ ء گلاب گوں وتی اے دگہ سنگتان چکاس ء سو بمند بوت انت ء ہما ڈنی
 مردمانی داد ء سوگات گپتاں بلکیں درملک ء آپہ دیبی وانگ ء ہم راہ دنیگ بوت
 انت۔ دومی نیمگ ء سلیمان چہ ہجالتی ء کور بوت ء بازار ء کسی دیم ء اتکے نہ کت ء
 چہ بازار ء لڈ ء لوگ درکپت انت دراہیں مردماں سلیمان ء را ایرجت کہ سہب ء
 بیگاہ وت ء را گلات کہ چہ من گیشتر کس نزان انت بلئے بچاروت گلانی ء آسر ہے وڑ ء
 بیت۔

راست گشت کہ

(وت گلاہ ء دپ بوہ ئے پیمازی)

کلاگ ء کسہ

بالاج حمید

جنگلے ء یک کلاگے است ات۔ گوں کلاگ ء کس ء دوستی ء سنگتی نہ کت
 پرچہ کلاگ چوتین ء سیاہ سیاہ ات۔ کلاگ ء راچہ وتی سیاہی ء سک بداتک ء آئی ء
 ہرود ء وتی ہے سیاہی ء سرء گوں حداء داواکت کہ پرچہ آئی ء را سیاہ یے کتگ۔ آ
 سک پریشان ات کہ جنگل ء چچ دلوت ء گوں آئی ء دوستی نہ کت۔ ہرکس ء کہ آ
 دیست دورشت کہ چہ آئی ء کش ء ننگ ء آوں کلاگ ء وڑ ء سیاہ مہ بنت۔ گڈی
 ء کلاگ ء ہے شورکت کہ آچہ اے جنگل ء درکیت دگہ جاہے روت دگہ دورسریں
 گیا بے ء کہ آہود ء کس مہ بیت۔

کلاگ شت یک گیا بے ء کہ اودا کس نیست ات بلتے انگت ء آئی ء
 دل ء ہے وہم درنہ شت بلکیں اے وہم ء گمان گیشتر بوہان ات، آئی ء چہ حداء ہے
 دعاکت کہ آئی ء بکش ایت یا کہ آئی ء رنگ ء سورت ء بدل بہ کنت۔ بوت بوت
 لہتیں روچاں پد آئی ء دوچاری گوں یک کپوتے ء بوت۔ کلاگ ء ہے کپوت ء را
 گشت کہ بچار کپوت حداء ترا چچو شرننگ ء زیبا کتگ، تئی بالاد گشتے گوں شیراں
 شُشتگ ء اسپیت انت، یک ٹکے اوں ترا پر نیست۔ گوں اے گپ ء کپوت ء
 یک زارے جت ء پریاتے کت کہ من کجا شرننگ ء زیباؤں چہ من دگہ شرننگ ء
 زیبا ہیں مرگے است انت۔ کلاگ ء جست کت کہ ترا چہ شوکتیں؟

کپوت ء گشت کہ من زیکیں روچ ء جنگل ء دومی کنڈ ء پہ سر کپتی شتاں،
 منی دو چاری یک مٹو یے ء گوں بوت کہ آئی ء پٹ چنچو رنگدار ء جلو اناک
 ات انت منا چہ زیات و ہما و شرنگ ء ء زیبا انت ۔

اے گپاں کلاگ ء راہما مٹو ء چارگ ء لاچار کت، چہ کپوت ء آئی ء ہما
 جاہ ء ہند ء ڈس ء نشان گپت انت ء دیم پہ ہما جاہ ء رہادگ بوت ۔ آئی ء دیست
 یک در چکے ء شاہ ء ٹالے ء سراہما مٹو نشنگ، کلاگ آئی ء نزیک ء شت ء گشتے
 کہ منی دل ء مٹو ترا چہ شرنگیں مرگ دنیا ء دگہ نیست انت ۔ تئی رنگداریں پٹ چنچو
 زیبا انت ۔ بلتے اے گپانی اش کنگ ء مٹو ء جت یک پریاتے ء گشت کہ منی
 برات کلاگ تو مپت ء منا زیبا ء و شرنگ گشگ ء ات چہ منی رنگاں گیشتریں
 رنگدارے مور مرگے فلاں مرگجاہ (چڑیا گھر) ء است انت ۔ ہمک روچ سدانی
 کچ ء مردم ایوک ء ہمائی ء دیدار ء رونت، کلاگ ء چہ مٹو ء ہما مرگجاہ ء ڈس گپت ء
 بال کنان ہما مرگجاہ ء شت ۔

وہدے کلاگ ہما مرگجاہ ء سر بوت داں آئی ء دیست کہ بازیں مردم
 یک ڈبے ء نیمگ ء چارگ ء انت ء عکس کشی انت ۔ کلاگ ء زانت کہ اے
 ڈب الم ء ہے مور مرگ ء بیت ۔ وہدے دراہیں مردم شت انت گڑاں کلاگ
 شت ہے مور مرگ ء کرا ء گشت کہ ”وا! اللہ تئی پٹاناں چنچو رنگ ء مان کتگ ۔
 ہمیشکہ روچے سدانی حساب ء مردم زردینت ء تئی چارگ ء کائنت ۔ تو چنچو شرنگ
 ء زیباے، بلتے مور مرگ بے گویاک ء کلاگ ء گپاں گوشدارگ ء ات ۔
 وہدے کلاگ ء گپ ہلاس کت انت گڑا مور مرگ ء گشت کہ ”منی برات

کلاگ جان من وتی اے و شرنگی ءِ زیبائی ءِ چون کناں، من ءِ اے رنگ ءِ زیبائی ءِ
کجام نپ ءِ سیت داتگ۔

من یک زندانے ءِ بنداں، من و وتی دل ءِ مئیل ءِ بال اوں کت نہ کناں
ہمک روچ سداں مردم منا انگیر کن انت بلئے من ءِ گیشتر تہنائی دوست بیت، آ
چیزاں کہ من کنگ لوٹان من کتے نہ کناں، من آزات ءِ آجو نہ انت پمیشکہ من
اے زیبائی ءِ چون کناں۔

”کلاگ حیرانی ءِ مور مرگ ءِ گیاں گوشدارگ ءِ ات“

مور مرگ ءِ گشت کہ تو کو چماں شانک دے ءِ بچار کہ اے مرگجاہ ءِ ترا
سدانی حساب ءِ تہر تہر ءِ شرنگیں مرگ دست کپ انت بلئے ایشانی اے شرنگی ءِ چ
نپ ءِ سیتے نیست انت پرچکہ اے درست یک ڈبے ءِ گوں سانکلاں بندوک
انت۔ اے بلاہیں مرگجاہ ءِ تو ایوکیں مرگے یے کہ ڈن ءِ آزات گردگ ءِ ات
بلکیں اے مرگجاہ ءِ تو یک کلاگے نہ گندے پرچکہ درست ڈن ءِ آزمان ءِ لاپ ءِ
وتی حساب ءِ بال انت ءِ کس آہاں جست نہ کنت۔ من ہمک شپ چہ حداءِ دعا
لوٹاں کہ اے شرنگی ءِ چہ شرتر ات کہ تو من ءِ یک کلاگے بہ کت انت دانکہ من
آزاتی ءِ بال کت کتگ ات۔

گوں اے گیاں کلاگ ءِ وتی آزاتی ءِ آجوی ءِ مارگ ءِ کپت ءِ دل ءِ
جیڑگے بنا کت کہ اے حساب ءِ من چہ اے ڈباں بندیں مرگاں ہزار سری شرتر
انت پرچکہ من ڈن ءِ وش گو اتی ءِ بال کت کناں بلئے اے بزرگ ہمے ڈبے ءِ

انت ء یک روچے بے تواری ء بیران بنت نون کلاگ ء زانت کہ حداء جوڑ
کتگیں ہچ ساہدار حراب نہ انت بلکیں ہرچ چیز وتی مٹ وت انت۔

راست گشت کہ

کس ء وتی درور مہ کن

ہر کس وتی درور وت انت

لاہچی ایس فقیر

بالاج حمید

وہ دے ۽ گپ انت کہ یک ملکہ ۽ بادشاہ یے است ات۔ آئی ۽ گورۂ
زرۂ مال سک بازات، ماڑی ۽ گلامانی پچ وڑیں کمی نیست ات۔ چک ۽ جن ہم
است ات بلتے آنگت ۽ پریشان ات۔ آئی ۽ نزانگ ات کہ اے پریشانی ۽ اسل
سوب چے انت؟ ہے بادشاہ ۽ ماڑی ۽ پشتی نیمگ ۽ یک فقیرے است کہ ہمک
روح بادشاہ ۽ دربار ۽ بازار ۽ پنڈتے ۽ وتی زندے تیلانک دات بلتے اے فقیر
ہر دے کہ پنڈگ ۽ کنیت گڑاں آئی ۽ دپ ۽ یک وشیں سوتے بیت ۽ آئی ۽ لنٹاں
یک بچکند گے ہر وہد تالان بیت۔ بادشاہ ۽ کہ اے فقیر دیست داں گیشتر پریشان
بوت کہ منی گورۂ انچو آسراتی است انت من انگت ۽ پریشان ۽ ملور انت اے فقیر ۽
گورۂ جوڑی یے پچ پہ گورا کنگ ۽ نیست ۽ نان پہ پنڈگ، بلتے انگت ۽ اے
ہنچو گل ۽ شاد انت چو چون بوت کنت؟

چیزے روح ہے وڑا گوست یک روچے بادشاہ ۽ ہے فقیر لوٹا نینت ۽
جست گپت کہ تئی گورۂ پچی نیست بلتے تو ہنچو گل ۽ شاد چون بوت کنتے؟ گڈاں
فقیر ۽ گشت کہ من پمیشکہ گل ۽ شاد انت کہ منی گورۂ پچی نیست ۽ ورگ من ۽ حدا
وت دنت من پرچکہ پریشان بہ باں۔ فقیر شت رند ابادشاہ ۽ وتی وزیر توارکت ۽
آئی ۽ رادرا ہیں حال ۽ احوال ۽ وتی پریشانی ۽ بگرداں فقیر ۽ پسو ۽ بابت ۽ گشت کہ

فقیر ۽ گشنگ کہ منی گور ۽ بچی نیست پہ ببادیگ ۽ ہا ترا پمیشکہ من گل ۽ شادانت ،
 بادشاہ ۽ وتی وزیر ۽ راگشت کہ من پہ گل ۽ شادی ۽ وتی ملک ۽ میراتاں یل بہ
 کناں؟ وزیر ۽ گشت کہ اناں منی واجہ، بلکیں بیا پیسر ۽ ایشی ۽ پھک کنیں کہ راستی
 ۽ فقیر ۽ بچ چیز ۽ تمانیست انت ۽ گل ۽ شادانت یا کہ پہ پیشدارگ آئی ۽ اے گپ
 کتگ انت۔

بادشاہ ۽ گشت گڑاچے بکناں؟

وزیر چوکہ یک زانتکاریں مردے ات پمیشکہ آئی ۽ بادشاہ ۽ راگشت
 کہ سہب ۽ وتی گل ۽ پیلکے سہر ۽ تلاء ہے فقیر ۽ گس ۽ دپ ۽ ایر کنگ ۽ بگش ۽
 پدا بچار، اگاں فقیر انگت ۽ گل ۽ شات بوت گڈاں بزاں کہ آئی ۽ اے وشی ۽ گل ۽
 شادی راستی ۽ بوتگ اگاں نہ گڈاں بزاں دروگے بستگ۔

بادشاہ ۽ دومی روچ ۽ وتی گل ۽ وزیر ۽ گشگ ۽ پداں پیلکے سہر ۽ تلہ ہما
 فقیر ۽ لوگ ۽ دپ ۽ ایر کنگ ۽ گشت۔ وہدے فقیر ۽ اے سہر ۽ تلہ دیست انت
 داں وتی کچلول دور دات ۽ اے سہر ۽ تلہ چست کت انت ۽ لوگ ۽ شت بلے
 داں یک سر جمیں پتگے ۽ فقیر پہ پنڈگ ۽ نہ شت ۽ آئی ۽ وتی لوگ بدل کت ۽ ہے
 زران چہ کسانیں واپارے دست ۽ کت۔ پیسر ۽ آئی ۽ زندوش ات بلے ہر چند کہ
 آئی ۽ زراں گیشی آہان ات آئی ۽ شپانی واب روان بوت، آئی ۽ راہے ترس دل ۽
 مان بوہان ات کہ کجایکے آئی ۽ کٹ ۽ کمائی ۽ دُزی مہ کنت ۽ مہ بارت۔ پمیشکہ
 آئی گوں وتی لوگ ۽ مردماں مدام جاک ۽ سلواتانی توار بادشاہ ۽ ماڑی ۽ سر
 بوت انت۔

یک روچے فقیر ۽ گوں آئی ۽ لوگبانک ۽ دپ جنگے بیت ۽ آئی ۽ لوگ
بانک آئی ۽ یلہ دنت ۽ وتی چکاں زوریت وتی مات ۽ لوگ ۽ روت۔ دومی نیمگ ۽
فقیر وتی زرانی بازی ۽ کس ۽ مان نیارت ۽ بازیں مردے آئی ۽ دژمن جوڑ بیت۔
وتی واپار ۽ مزن کنگ ۽ آئی ۽ بازیں مردمانی گور ۽ وام زرت ۽ وہدے آئی ۽ ہما
وام کتگیں زرگوں وتی زران ہوارکت انت دومی روچ ۽ مزنیں واپارے ۽ چار
۽ بچار کنت ہمے شپ ۽ چیمزے دزاں آئی ۽ لوگ جت ۽ آئی ۽ دراہیں زر دُڑی
کت انت۔ فقیر یکرندے پداچلانی باہوٹ بوت، یک نیمگے آئی ۽ لوگبانک شنگ
ات، آئی ۽ وامداراں آئی ۽ لوگ ۽ جاگہ برت انت، آئی ۽ دژمنانی پہہار ۽ ترس آئی
واپار ۽ ڈن اتاں۔ بزاں ہما فقیر ۽ وشخالیں زنددوزاہ ۽ وڑ ۽ بوت۔ اے دراہیں
گپ بادشاہ ۽ دیم ۽ پدرات انت ۽ بادشاہ ۽ نون زانتگ ات کہ آپرچکہ پریشان
انت ۽ گل ۽ شاد نہ بیت پرچکہ آئی ۽ وتی بسات ۽ چہ گیش ۽ امیت داشتگ ات
پمیشکہ آئی ۽ راواب نہ اتنگ ۽ آہر و ہد ۽ پریشان بوتگ۔ بادشاہ ۽ فقیر ۽ دراہیں وام
دات انت ۽ آئی ۽ لوگبانک ہم وشان کت ۽ دو بر فقیر ۽ لوگ ۽ روان دات۔ ہما
فقیر ۽ وتی پیشی کچول زرت ۽ یکرندے پداوتی پیسری وڑ ۽ ہلک پہ ہلک پنڈگ بنا
کت۔ آئی ۽ دو بر چشیں کار ۽ تو بہ کت راست گشت کہ

حداء ہر کس ۽ ہرچی داتگ پہ آئی ۽ جوان انت گیشیں لوٹ ۽ واہگ وشیں زند ۽
جخالانی آماچ کنت۔

راستیں دوستی

بالاج حمید

بوت یک بادشاہ یے، آئیء دربارء یک رندے غریب ء در پچیں
 گلآمے اتک۔ بادشاہ ء جند آئیء دیم ء پاد اتک ء آئیء وش اتکے کت۔ دربارء
 نندو کیں در اہیں مردماں بادشاہ ء اے کرد دوست نہ بوت کہ ہنچو کیں مزنیں بادشاہ
 ء یک گلآمے ء دیم ء پاد بنیت بوشت ایت؟ کس ء را اے گپ ء گشگ ء
 ہاٹیک نیست ات چمیشاں یکے ء توکل کت ء بادشاہ ء را گشت کہ ”منی واجہ،
 اگاں منی زند بکشگ بہ بیت گڈاں یک جستے کنگ لوٹاں؟
 بادشاہ ء گشت کہ بکشاتگ بگوش ہرچی گشگ لوٹے۔

ہما درباری ء گشت کہ منی واجہ ما دیوان ء نشنگیں در اہیں مردمانی ہے
 جست انت کہ تو اے در اہیں ہلک ء واجہ کار ء بادشاہ نے بلتے یک گلآمے ء دیم ء
 چو پاد آئیگ ء آئیء را گلانش کنگ ترازیب نہ دنت ء تئی کم شرپی بیت۔

بادشاہ ء گشت کہ منی دوست من الم ء تئی جست ء پسو ء دیاں بلتے انوں نا
 بلے ہما روج کئیت۔

لہتیں روچاں پد وہدے بادشاہ ء دیست کہ درست چہ دیوان ء بوتگیں
 تران ء بے حال انت گڈاں بادشاہ ء گشت کہ مرچی منی دل جنگل ء سنیل ء مان
 انت پمیشکہ بیائے رویں جنگل ء سنیل ء۔ بادشاہ وتی درباری آں ابید ہما گلام ہم

وتی ہمراہ کت ۽ دیم پہ جنگل ۽ رهاڊگ بوت انت۔ چوکه اے جنگل ۽ بابت ۽ سک نامدار انت ایشی ۽ بلاہیں خون واریں مزارے (شیرے) است انت کہ بنی آدمی بوئے بجننت آئی ۽ راکشیت ۽ وارت۔

بادشاہ چوکه یک زائنگار ۽ بودناکیں مردے ات آئی ۽ چیر وکائی وتی ہمرائی ۽ یک پیلکے سہر ہم آرت گوں بلتے کس ۽ اے نہ دیست انت۔ درست وتی وتی اپساں سوارات انت بادشاہ وتی اپس ۽ رکاب ترند داشت ۽ اپس ۽ را چابک جت کہ ترندی ۽ بروت وهدے اپس ۽ وتی رواج گپت انت ۽ بادشاہ ترندی ۽ ہما جنگل ۽ تہی نیمگ ۽ شت گڈاں بادشاہ ۽ وتی پیلک ۽ سہرا نچیں حسابے ۽ دور دات انت کہ پشت ۽ آوکیں آئی ۽ ہمراہ ہے بزانت انت کہ انا گت ۽ کپتنگ انت۔ پشت ۽ آوکیں دراہیں درباری ۽ گلام ۽ اے پیلک پہ کپگ ۽ دیست، بادشاہ دیم پہ جنگل ۽ روان ات ۽ آئی ۽ پشت ۽ ایوک ۽ ہما گلام شت گوں اے دگہ درباری ہما پیلکے سہرائی کرا اوشتات انت ۽ سہرائی پیلک نزارت ۽ نون رهاڊگ بوت انت۔ بادشاہ یک جاہے شت ۽ اوشتات، آئی ۽ گلام ہم ہمائی ۽ پجیگ ۽ رست گوں بلتے دیراں پدنون بادشاہ ۽ درباری اتک انت وهدے بادشاہ ۽ جست کت کہ شما پرچہ پشت ۽ کپتنگ ات؟

آئی ۽ درباری آل پسودات کہ بادشاہ تئی پیلکے سہر ہمود ۽ راہ ۽ کپتنگ ۽ ماہما آنی نزارگ ۽ پشت کپتنگ انت۔

بادشاہ ۽ گلام ۽ نیمگ ۽ چارت ۽ گشت، آل گلام تو ز نہ آپیلک کپگ ۽ نہ دیستگ؟ گلام ۽ گشت کہ جی، منی واجہ من ہم آپیلک کپگ ۽ دیستگ بلتے

من چارتگ کہ تو ایوک ء ہما ہونواریں مزار ء دگ ء روگ ء ات اگاں
چیزے بہ بیت گڈاں پہ ماچے پشت کپیت ء چہ اے سہر ء زران تئی زند منا
گیشتر دوست بوتگ ۔

اے پسو ء دنیگ نہ بوت کہ بادشاہ ء یک رندے پدا گلام گلانش کت ء
وتی درباریانی نیگ ء چارت ء گشت کہ من پمیشکہ اے گلام ء دوست داراں کہ آ
شمئے وڑا منی ملک ء میرات ء پگر ء نہ آنت بلکیں منی زند ء جان سلامتی ء ہم پگر ء
کنت ، نون شماراوتی جست ء پسوالم رستگ ۔ اے پیلکے سہر من وت پہ زانت دور
داتگ ات انت دانکہ شمارا سر پد کت بہ کناں کہ راستیں دوست ہما انت وتی
دوست ء ہچبر پشت ء یل مہ کنت بلکیں آئی ء ہروڑیں سکی ء سوری ء مکک ء مدت
بہ کنت ء آئی ء ہمراہ بہ بیت ۔ ایشی ء پد بادشاہ ء ہے گلام ء راوتی درباری ء اگدگ
دات ء دراہیں مردم چہ بادشاہ ء اے کار ء گل ء شاد بوت انت ۔

راست گشت کہ

راستیں دوست ہما انت کہ ہمک سکی ء ہمراہ بہ بیت ۔

زہگانی کسہءِ دومی بہر

ہٹ پہ غیرت ء تپنگ ء تیر انت

پیرل شے تگری

یک مردے ء کچکی گولڈے چت ء داشت - گور ء سارے کت تانکہ
 مزنیں شیواریں نرازے بوت - اے کچک مردے چہ چکان دوست ترآت پرچا کہ
 غیرتی کچکے جوڑ بوتگ ات - چوہنی آدم ء وڑ ء گپ ء سر پد بوت اگاں ہرچ وڑیں
 وردنی چیزے ایر بوت انت تنال وہدے کہ گس ء مردماں مہ گوشتیں کہ تئی بہر
 انت گڑا دلے پر نہ کت -

یک روچے مردے یک زہگے بیمار بوت پہ دوا ء دارو ء مردک ء گور ء ہچ
 زرنیست ات گڑا مردک ء یک مالداریں سیٹھے ء گور ء پہ بدل ء باندا ء شت -
 بلتے مالدار ء درانیت کہ چیزے بیمار منی گور ء رہن بہ کن - مردک ء گوشت ترامنی
 زبان ء سر ء باور نہ کنت منی گور ء دگہ ہچ چوشیں چیزے نیست کہ ترا پہ رہن ء
 دوست بہ بیت - اگاں تو یقین (ستک) پہ حد کن ات ء من ء وتی داشتگیں کچک
 چہ وتی زہگاں دوست ترانت تو وتی کر ء ہدارے ء من ء ہزار کلدار بہ دے من
 وتی زہگ ء دوا ء دارو کنال یک ء دوروچ ء تئی زراں ترا و تر کنان ء وتی کچک ء
 پد جناں مالدار ء مالوم ات کہ اے غریبیں مردک ء کچک غیرتی ء شیواریں کچکے
 ہمیشکہ منوگرے کت - مردک ء وتی کچک کہ چہ گولڈی ء برگر ہجر چہ وت ء جتانہ
 کتگ ات مالدار ء گور ء پہ ہزار کلدار ء رہن ایر کت ہزاریں کلدار زرت ء پہ

وتی بیماریں زہگ ء دوا ء داروئے کت انت۔ یک ء دوروچ ء رند مردک پہ ہزار کلدار ء جیرگ کنگ ء لگ ات تانکہ چہ مالدار ء وتی کچک ء بیارایت وتی لوگ بانک ء لہتے سہت بہا کت لہتے وام کہ مہلوک ء گون ات گپت انت نئے۔ درست نئے یکجاہ کت انت ء ہزار کلدارے برابر کت نوں مردک ء حیال انت کہ باندا تیں روچ ء روت ء مالدار ء ہزاریں کلداراں دنت ء وتی کچک ء واپس کارایت۔

بزاں مالدار ء لہتے دژمن است اتنت مالدار ء کشگ ء مراکش اش ٹہینتگ ات۔ کہ اے شپ ء پہ مالدار ء کشگ ء آئی ء گس ء سرارش بہ کن انت بلئے کچک آیاں مالدار ء گس ء توک ء روگ ء نیل ایت ہمے گڑ ء منج ء تہ ء مالدار چہ واب ء دراہ کنت چہ دریگ ء چارایت کہ منی دژمن گون زہم ء تیراں منی کشگ ء آتگ انت اگاں کچک مہ بوتیں تناں وہد ء من ء رادیریں کشگ ات اش مالدار زورایت تپنگ ء مستریں دژمن ء تیرے جنت ء منتگیں تچ انت۔

اے وڑ ء مالدار ء ساہ کچک ء چہ آئی ء دژمنناں رکینت، سہب ء سر ء مالدار ء یک کا گدے کچک ء واجکار ء سرانہشتہ کت ء شپ ء درستیں واکیات نئے نبشتہ کت انت دیم ء نبشتہ نئے کتگ ات تئی کچک ء منی ساہ رکینتگ ترا ہزاریں کلدار پہل انت ء تئی کچک ء من وتی رزاء واپش دیم دیگ ء اون بلکیں دگہ ہزار کلدار کچک ء شاباشی گون کا گدے۔ یکجاہ کنت ء کچک ء گٹ ء بندات ء کچک ء گوش ایت ترا اجازت انت بہ رو۔ کچک دیم پہ وتی لوگ ء پیداک انت ء کچک ء واجکار ء ہزاریں کلدار سرجم کرتگ انت پہ مالدار ء روگ ء انت

کہ آئی ۽ زراں بہ دنت ۽ وتی کچک ۽ بیارایت و ہدے کہ راہ ۽ وتی کچک ۽ گندایت گڑا حیران بیت کہ منی کچک ۽ تاگت نہ کت کہ من بیایاں ۽ مالدار ۽ زراں واپس بہ کنناں ۽ آراوت بیاراں بچار لک اتگ پیدا ک انت من ۽ اے کچک ۽ بدنام کت ۔

وہدے کہ کچک واجکار ۽ برابری ۽ رست گڑا واجکار ۽ کچک ۽ راہ پنے دات ۽ گوشت ۽ ”پٹ انت ترا سبرات نہ کت کہ من وت ترا بیاراں“ کچک ہما جا کہ ۽ لگ ات کلونزگ ۽ ۽ وپت کچک ۽ واجکار مالدار ۽ گور ۽ شت آئی ۽ ہزاریں کلدار ۽ کش ات ۽ دات انت ۽ چہ مالدار ۽ پہلی لوٹگ ۽ لگ ات کہ منی کچک چتئی گور ۽ لک اتگ مالدار ۽ کچک ۽ واجکار ۽ راجست کت کہ تو وتی کچک دیستگ مردک ۽ گوشت راہ ۽ من دیستگ روگ ۽ بوتگ من ہٹ کتگ گڑا ہمود ۽ وپتگ من کمار نہ کتگ ۽ تئی گور ۽ اتلگوں کہ اے کچک ۽ من ۽ بدزبان کت ۔ مالدار ۽ درائنت کہ تئی کچک مرتگ ۔ گڑا مالدار گوستگیں شپ ۽ درستیں واکیات مردک ۽ رازبانی گوشت انت ۽ کچک ۽ وت رزادیک ۽ گپ ۽ جت ۽ کاگدے ۽ ہزار کلدار ۽ گپ ۽ ہم جت انت کہ کچک ۽ گٹ ۽ بستگ انت و ہدے کہ گپ آسر بوت انت مالدار ۽ کچک ۽ واجکار تچان شت انت پہ کچک ۽ چارگ ۽ بلتے کچک گوں ہٹ ۽ مرتگ ۔

مالدار ۽ درائنت تئی کچک گیرتی ٹکرے بوتگ اے ہٹ ۽ پینت ۽ سگ ات نہ کتگ ۔ پہ گیرت ۽ ہٹ ۽ پینٹ ۽ مزنیں چیزے اگاں گیرت مہ

بیت گڑا تپنگ ء تیر ہم کار نہ کنت۔ ہر کس ء ہٹ کار نہ کنت آئی ء بزاں تپنگ ء
تیر ہم کار نہ کنت۔

بجارات منیگ ء شمنے دست ء چوشیں کار مہ بیت کہ مارا ء شمارا ہٹ
بہ گوش انت پر چا کہ بلوچ کوم گیرت ء یک ٹکرے ہٹ پماچہ تپنگ ء تیر ء کم
نہ انت۔

ماہتاک بلوچی اگست ۱۹۸۷

بادشاہ لشکر و رعیت

شیخ سعدی / سلطان نعیم قیسرانی

ملک ایران ء یک بادشاہ ہے است ات۔ بادشاہ وت خدا انت، آئی
ایران ء سرا بادشاہی کت، اے بادشاہ ء نام نوشیروان ات۔ آشکار ء ہم باز شوقی
ات یک روچے آگوں لشکر ء شکار ء واست ء در کپت جنگل ء اندر ء شکار بازات۔
شام ء آکل پہ ورد ء وراک مچ بنت۔

کلیں لشکر وتی بٹ ء نارشت ء کنگ اتنت۔ ہے دوران ء درباری
بورچی ء چه گشت کہ واد نیست۔ بے واد ء مچیں ورد ء تام نہ بیت ء شاہ ء تب ہم
حراب بیت۔ شکار ء گوشت سیخ ء کبابانی ہا تر آس ء سرا ایر اتنت نی ہر کس
پریشان ات واد نیست پداشہ کجام ہند ء آرگ بیت۔ زیت یک نوکرے ء را حکم
بیت کہ آبروت ء شہ نزیکیں کلگے ء واد بیاریت۔

مروشی بادشاہ ء مزاج برابر ء سک شرآت چیا کہ شکار باز بیت اتگ ء
اے کل شکار گیشتر آئی ء جند ء کشتگ۔ ہے دوران ء آئی ء را ہم اے معلوم بیت کہ
واد نیست ء نوکرے واد ء رندا شنگ۔ بادشاہ ء سپاہی یے ء حکم دات برو نوکرے را
بگش کہ واد ء الم پہ بہا بزیرت بے بہا داتگیں واداں ہچبر میاریت۔ وزیر ء ترسان
ء لرزان ء گشت بادشاہ سلامت اگاں منی جان بخشی بہ بیت تہ من یک جستے کنگ

لوٹاں، بادشاہ ء گشت ہو تو بکش اتگ نی وزیر ء درائنت کہ اے عادلین بادشاہ واد
باز کم قیمتیں ء بے حیثیتیں چیزے اگس کے بیاریت تہ چے فرق کپیت؟

بادشاہ ء جواب دات اگاں بادشاہے شہ رعایا ء باگ ء یک سروپے
مفت بوارت تہ آئی ء لشکر مچیں باگ ء چہ ہنڈالاں کشیت ء برنت بارت۔ ہے
ڈول ء اگن یک بادشاہے یک ہیکے پہ مفت ء پہ زور بیاریت تہ لشکر کلین شہر ء
مرگاں ء دومی مچیں سہداراں ء پہ سیخاں شیجگ کباب کنت ورائنت۔ پمیشکہ
انصاف ء لوٹ ہمیش انت کہ اگن رعیت ء چہ چیزے آرگ بہ بیت تہ باید انت
کہ آہاں ء ہما چیزے ء بہا ہم پہ بدل دنیگ بہ بیت۔

کلین درباری ء لشکر ء راہے ٹوک وش اتلگ انت ء آکلاں بادشاہ ء
انصاف ء دور چاری ء ستاہ کرت ء پہ آئی ء رعایانی ٹیکی داتگ انت اش۔

تا کبند بہار گاہ ۲۰۰۹

دڑوگ راست

شیخ سعدی / سلطان نعیم قیسرانی

ز مانگے ء یک بادشاہے ات۔ بادشاہ و خدا انت بلئے آئی ء زمین ء یک
 کلرے ء سرا بادشاہی کت۔ اے بادشاہ بازا انصاف پسندے ات بلئے آئی ء کس ء
 را معلوم نہ بیت۔ وختے وختے آسک جوزگ ء غصہ ء بیت۔ اے دکھے ء ہمے
 حالت ء آئی ء یک قیدی یے ء مرگ ء حکم داتگ۔ آبرگ ء باز حیلہ کتگ جی
 کلج ء طادشای بادشاہ منی سزاه ء معاف بکنت بلئے چوش نہ بیتگ آخر کار آنا امیت
 ء دلپروش بیتگ ء تنگ آمد بجنگ آمد ء مزال ء آئی ء بادشاہ ء رازہ ء بدواہانی
 دنیگ بنا کتگ۔ قیدی ء جند ء زبان دو میگ ات کہ بادشاہے سر پد نہ بیت ات
 بلئے آئی ء دو وزیر اے زبان ء فہم اتنت۔ بادشاہ ء شہ یک وزیرے ء پول کتگ
 کہ اے قیدی چے گشگ ء انت۔ آسک نیک تبیں مردے ات آئی ء شاہ ء
 را حال داتگ کہ اے قیدی تئی مزن عمری ء نیک بختی ء دعا لوٹگ انت۔ دومی وزیر
 کہ نشنگ ات آئی ء گوشنگ انا بادشاہ سلامت اے قید ترزہ ء بدواہاں دنیگ
 انت بادشاہ ء وتی اے وزیر ء گپ وش نیا تنگ۔ آئی ء وتی دیم دومی پلو ء کتگ ء
 گوشنگ تئی بد تبی مناوشی نیا تنگ۔ چہ اشی ء پیش کہ من تئی گردن جنگ ء حکم ء
 بدیں تو شہ منی چمانی دیم ء دیر برواؤد ہرنی۔ تئی راست گوئی ء اندر ء بد تبی بلئے آ

پیشی وزیر ء دروگیں حال ء اندر ء نیک خصلتی ء وشبو موجودات۔ پے خاطر اتی
راست ء آئی ء دروگ وش بیتگ۔

پدا بادشاہ ء حکم داتگ کہ اے قیدی ء رہائی بدئیت۔ چوش آقیدی بادشاہ
نیک تبہیں وزیر ء رادعایان دیان ء وش وشیک ء وتی لوگ ء شنگ۔ ہے خاطر ء
فارسی زبان ء متل انت کہ پہ کسی فائد ء دروگ بندشہ فساد ء ویلانی برز کنوکیں
راست ء باز جوان انت۔ اے متل فارسی ء شوش انت ”دورغ مصلحت آمیز، پہ
از راستی فتنہ انگیز“۔

تا کبند بہار گاہ ۲۰۰۹

بیشکاریء آسمر

غلام محی الدین میار

نورک وتی لوگ ء پترت ، ماتے گد دوچگ ء ات ۔ مات ء دیست کہ
نورک آتک ہما دمان ء گدے یلہ دات ء اوشات ۔ نورک ء وتی مات کمار نہ
کت ء چُل ء نیمگ ء چارگ ات ۔ کے اوشنگ ء رند دیے مات ء نیمگ ء
ترینت ء جستے کت ورگ مرگے ، است انت باریں ؟

ورگ تئی ہرج است انت ، ورگ ء وہدء گارے ، باریں جو الیب کنتے
تریاک کشے ! حد بہ زانت چے کنتے !! نے گد ء سدء وتی سما حد اپتوت بہ
بات تئی باندا ت باریں چون بیت ؟

نورک ء وتی مات ء جو ریں گپ اشکت انت پسلگے نہ کت ۔ چہ مٹ ء
رود کے آپ وارتے ء پدا چہ لوگ ء در آتک ۔ ماتے داں دروازگ ء دپ
ء شت دو سے رند ء توارے جت بلتے نورک گوش چہ ڈب ء در آتگیں کلی ات ۔

مات بڑگ مات انت نہ لوٹ ایت کہ آئی چک چہ دست ء در بیست ء
پہ مات ء پتاں پولنگ بہ بنت گینچ ہم ماتے ات ء ماتی دلے داشتے اے
دگہ ماتانی پیم ء آئی ء ہم دل ء ارمان ایر کتگ ات کہ بچ بہ وان ایت ء وتی بدء
نیکاں بہ مار ایت پہ دگراں ناں بلے پہ وت ء شر بہ بیت ۔ اگاں پہ وت ء ہم شر بیت

گڈامات ۽ پتانی دل سارت بیت ۽ جہان ۽ ماجین گمان تنگک ۽ موہ اش بہ رس
ایت۔ بلتے نورک ۽ پیہیں بے کردیں ۽ بے سمائیں بیچ کسی بہتہ مہ بات۔

نورک گینچ ۽ دومی بیچ ات اولی رستم ات۔ آپاریگیں بش ۽ ہوری گروکے
۽ شم ۽ وتی بہرکت۔ بیچ ہمات کہ گینچ ۽ آورتگ ات۔ مات ۽ دل ۽ ارمان پت ۽
عصا، برات ۽ باسک ۽ میتگ ۽ چراگ ات۔ بلتے ہوکہ روئے نہ کت مات ۽
ارمان چنڈ چنڈ بوت، پت ۽ عصا دوکپ، برات ۽ باسک نزور ۽ میتگ ۽ چراگ
مرت۔ نون پشت کپت انت دوئیں مات ۽ چک بزاں گینچ ۽ نورک۔

گینچ روچ پہ روچ تہ روان ات گماں وتی بخاہ ایشانی لوگ جوڑکت
بلتے گینچ ۽ وتی بے وس نہ کت وت کہ یک شرین دوچ گرے ات وت ۽ گد
دوچی ۽ دلگوش ۽ کت میتگ ۽ جنیناں وتی گد آورت انت ۽ گینچ ۽ دو تک ۽
دات انت روچ میزان میزان ۽ روان ات انت۔

نورک ماں وتی کاراں دستے دیم ۽ شنگ ات آنوں یک مزنیں شپکی
۽ ات اد ۽ مال اود ۽ اود ۽ مال اد ۽ آچہ وتی لوگ ۽ بے لوگ ات۔

پرچے کہ مات ۽ چہ اے بدیں کارانی سوب ۽ نورک چہ وتی لوگ ۽
گلیننگ ات ۽ آئی ۽ گوشنگ ات ۽ کہ چہ مرچی ناں تو منی چک ۽ نے من تئی
مات۔ آئی ۽ دوستی گوں شہر ۽ مزنیں بدکاراں ات ترند آپ، ہیر وٹن، ۽ جو آئی ۽ دل
وشی ات انت۔

یکے روچے شہرے مزنیں باپاری، دزے لچرے دگہ سل کاری نورک ۽ اڈے مچ
 ات انت، کلری مچ اتگ ات، شراب واری ۽ مجلس جم اتگ ات۔ نوٹانی روگ ۽
 آیک ات جاک ۽ کوکارے سلوات ات اناگہ ۽ درائیں مردم اوشتات انت نورک
 ۽ یک کارندہے ۽ آتک حال دات کہ داڑا اتگ ڈن ۽ درآیک ۽ شچک ۽ ہچ راہ
 نیست پلوساں درائیں راہ گپتگ انت۔ اے شکنگ ۽ رند نورک ۽ رنگ پرترات
 دیے گوشے زردی ۽ مانشات وتی کارندہاں گشیت ۽۔۔ توپگ ۽
 وتاسان زورات ۽ آیان ادے آیک ۽ میل ات۔

پلوساں ہالو ۽ ہال داگ ات کہ نورک ۽ اڈے جہان ۽ درائی سل کاری
 بینت پدے پلوساں نورک شپکی کارانی سوب ۽ ہم لوٹ ات۔ دمانے ۽ رند تیرے
 تپنگانی توار بنگج بوت۔ بازینے مرت ۽ بازینے ٹی بوت سباہ ۽ مہلہ روتاک ۽
 دکان ۽ یک مزنیں مچی ۽ ات لٹ ۽ دور دے لٹ نہ کپ ایت ہرچ مردے
 وتی تب ۽ گپ کنگ ۽ ات روتاک ۽ اولی تا کدیم ۽ نورک ۽ اکس ات بن ۽
 نبشتگ ات۔۔۔۔۔

”گوں پلوس ۽ دیم پہ دی میڑے شہرے زروائیں شپکی گوں وتی ہشت
 ہکاراں کشگ بوتگ۔“

ہمیش انت، بیشکاری ۽ آسر۔

پیر مرد، آئی ۽ ہر ۽ گوک

محمد رحیم مراد جان

یک پیر مرد ۽ حر ۽ گوک کے است ات۔ گوک مدام آئی کارانی چیر ۽ ات برے آئی ۽ گوک زرت ۽ کابیلے ننگار دات ۽ وتی ڈگار سومت ۽ برے بند ۽ ارینے ہاک پردات ۽ دگہ ہنچیں کار بست بلنے حر ۽ آئی ۽ ہج درد نہ وارت حر ۽ مال حشکیں سرگ ۽ لاپ ۽ پرکنگ ات پیر مرد پہ اشانی کاہ ۽ بوج ۽ شوہاز ۽ سک نلیگ ۽ تکانسرات ۽ پد ۽ سال اوں ڈکال ات یک روچے پیر مرد ۽ سوڈگ کت کہ حر ۽ بہا بہ کنناں۔ من ۽ پاندگ دیگ ۽ نہ انت ہشک ۽ ہما کاہ ۽ کدیم ۽ مناتاوان پرانت۔ یک روچے پیر مرد ۽ حر زرت ۽ پہ بہا بازار ۽ جہلا دہیت بلنے سمجھیں بازار ۽ گول ایت حر ۽ بہا زیروک کیے ہم درنیا تک پیر مرد ۽ پدا ہر آورت ۽ واڑ ۽ بست نی پیر مرد حیران ات کہ حر ۽ چہ پیم چہ سر ۽ چٹیناں۔ آئی ۽ ہر چند کہ پگر جت ہج آسرے درنیتک گڈ سر ۽ آئی ۽ گوں حدایا دعا لوٹ ات۔

اے منی خدا! منی حر ۽ داں سباہیگ ۽ بکش ۽ چہ منی سرے تیلین دعا لوٹک ۽ چہ رند پیر مرد ۽ سرایر کت ۽ وپت۔ شپ سیاہ بیت پیر مرد چہ واب ۽ پاد اتک ۽ دیم پہ واڑ ۽ شت کہ چاراں باریں منی دعا مستجاہ بیتگ یا نہ۔ بلے وہدے آئی ۽ واڑ ۽ دپ پچ کت حیران ۽ اجکہ بیت پرچیکہ آئی ۽ چولوٹنگ ات کہ چونہ ات آئی ۽ دعا ۽ چپگان اثر کتگ ات حر ۽ جاگہ ۽ گوک مرتگات ۽ حر پہ ڈولے اوشتاگ ات ۽ پیر مرد ۽ چارگ ۽ ات چہ اے ندرگ ۽ گندگ ۽ پیر مرد یک

زنڈیں سہتے ہمودا واڑ ۽ دپ ۽ ہشک ۽ حیران چوبت ۽ اوشتات پدا چماپاد ۽
 بیرہے کت ۽ دیم ۽ بازار ۽ دات چوگنوکانی وڑ ۽ سرگردان ۽ جوڑان برے گام ۽
 برے درک اے دیم ۽ آدیم ۽ چک جنان داں یک کورے ۽ دپ کپت بے
 جست ۽ پرس ۽ گپت ۽ کور ۽ دست ۽ چوکشان کشان ۽ ڈول ۽ آورت ۽ واڑ ۽
 پترینت ۽ جستے کت بہ چارتوچے مارے بے چارگیں کور بہ ہسکی ادا اودالگ
 ات گوں دزموش ۽ داں دستی ماں گوک ۽ لگ ات ۽ دیمتر ۽ حر ۽ پادی دست ۽
 کپت کہ اوشتاگ ات گڈا درائینت ۽ اے یک گوک ۽ یک حرے بلتے
 خیال ۽ گوک مرتگ ۽ حرزندگ انت پیر مرد ۽ چم برز ۽ کت انت گشت ،
 اے حداتو کدے کور ۽ نہ بے ۔

ماہتاک بلوچی کوئٹہ

من سوچ نہ کت

امام بخش بہار

چار شنبے ۽ آئی ۽ لوگ بانک گلاتون بغداد ۽ نشنگ ات انت چار شنبے ۽ رادو کسانیں زہگ است ات، یک جنکے ات ۽ دومی مردین چکے ات۔ یک روپے چار شنبے ۽ لوگ بانک گلاتون سک بیمار بوت چونائی ۽ گلاتون چار شنبے ۽ راسک دوست ات گلاتون چار پنج ماہ ۽ بیمار بوت۔ وتی بیماری ۽ گلاتون ۽ را باز تنگ کتگ ات۔ چار شنبے باز ڈاکٹر ۽ ملا ۽ میا کت گڈ سرا گلاتون ۽ بیماری ۽ کمیں فرق کت۔ یک روپے چار شنبے ۽ گلاتون ۽ راجست کت کہ بگیر چہ پٹے شیر ۽ دگہ چ نہ ورے تو بگش تئی دل چے لوٹ ایت؟ چار شنبے ۽ بازیں منت ۽ زاریاں گلاتون ۽ گشت کہ منی دل یک ۽ دودانگ سروپ لوٹ ایت۔ چار شنبے باز بیوار بوت پرچکہ ملک ۽ بغداد ۽ تنے وہدی سروپ نیست ات بلئے بازیں دوستی ۽ چہ چار شنبے وتی لوگبانک ۽ راجواب دات نہ کت۔

چار شنبے سیر ۽ امیر مردے ات یک موٹلے پہ پانزدہ ہزار ۽ بک ۽ کت دیم پہ مصر ۽ شت۔ مصر ۽ بازار ۽ چارمی روچ ۽ رست ۽ سے دانگ سروپے بہا زرت ۽ پدا ہے موٹل گاڑی ۽ سوار بوت ۽ دیم پہ بغداد ۽ اتک دگہ چارمی روچ ۽ چار شنبے وتی لوگ ۽ رست آئی ۽ ہے سے دانگیں سروپ وتی لوگبانک گلاتون ۽

رادات آنت ء اے گشتے اے تئی سروپ انت منی دیم ء بوراش منکھ منی دوئیں چم
 بگندایت کہ مرچی دگہ نوکیں وردورگ ء ات، منی زرد ء رادگہ نوکیں گواتے بہ
 لگ ایت۔ چارشمبے ء بازیں منتہاں گلاتون ء یک سروپ ء کپ ء رادارت
 چارشمبے پداوتی دکان ء شت۔ چارشمبے نشنگ ات کہ شرابی مردے ء رادوانگ
 سروپ دست ء انت۔ چارشمبے وت حیران بوت کہ ادا بغداد ء تنے وہدی سروپ
 نیست اے مرد ء چہ کجا اے سراپ کجا آورت انت چارشمبے ء ہے شرابی مرد ء را
 توارکت ء گشتے واجہ اے سروپ تو چہ کجا آورتگ انت؟ شرابی ء پسودات کہ منی
 دوستیں مردے ء من ء رادانگ انت چارشمبے ء پدا درائنت کہ تئی دوستیں مردم
 کئے انت؟ شرابی ء پسودات کہ منی دوستیں مردم گلاتون انت۔ چارشمبے ء چمانی
 دیم ء یک سیاہی ء مان شانت۔ نہ کن ء کہ گلاتون ء اے دوئیں سروپ وتی
 ہے دوئیں زہگاناں داتگ انت ء ہے شرابی ء ہے سروپ ہے زہگانی دست ء پچ
 کپتنگ انت ء ہے شرابی ء ہے زہگاناں جست کتنگ کہ شمنے مات ء پت ء نام
 کئے انت؟ چارشمبے ء اود نئے جست ء نئے پرس تچک ء شت گلاتون ء رالہتیں
 کارچ جت ء کشت پدا تک وتی دوکان ء نشت۔

ہے سوچ ء بیچارات کہ من گلاتون ء واستہ چنکھ واری کش ات ء شتاں
 مصر ء آئی ء واستہ سروپ آورت بلئے گلاتون ء منی بزگی نہ چارات ء سروپ وتی
 دوستیں مردم ء رادات انت ہے گمانی تھا گارات کہ دوئیں زہگ گریوان ات
 انت ء اتک چارشمبے ء جست کت شما پر چہ گریہ ایت دوئیں چکان گشت منے

ناکوہ حر

عبداللہ شاد

ناکوہ بالاچہ راحرے است ات۔ ڈولدارہ پزوریں حرے ات۔ پہ بار
 لڈی ء ہم وتی مٹ وت ات پمیشکہ ناکوہ حرہ چوساہ ء دوست ات۔ یک روچے
 مہلہ سہب ء وہدے ناکوہ بالاچہ واپ ء پاد آتک دیست نے، حرہ گار انت
 سک ہبکہ بوت ء کوکار ء سلوات ء لگ ات منی حرہ۔۔۔۔ منی حرہ۔۔۔۔ ابو منی
 حرہ۔۔۔۔ منی حرہ بیگو ابوت۔ چہ ناکوہ کوکاراں ہلک ء مردم جہہ سرانت ء دمان ء
 آئی ء لوگ چہ مہلوک ء پر بوت آہاں ناکوہ راتسلادات کہ کوکارمہ کنت مانوں
 تئی حرہ ء درگجیں حرہ ء شوہاز ء پٹ لوٹ بنا بوت۔ روج نیم ء چہ گوست بلتے حرہ
 درنیتک۔ گڈی ء ناکوہ نامیت بوت ء جارے پرینت کہ اگاں حرہ در آتک گڈا
 یک کلدارے ء بہائے کناں مردم حیران اتاں کہ بیمار ء نادر ابیں حرہاں کس یک
 کلدارے پہ بہانہ دنت ناکوہ حرہ و جان سلامت ء پزورانت۔

ناکوہ دیم پہ گس ء روان ات کہ شہہک گوں ناکوہ حرہ ء پیدا ک ات ناکوہ
 حرہ ء در کپتگ ء بازوش بوت جست نے کت کجا بوتگ شہہک ء پسہ گردینت
 کہ اود دلپل ء کشاراں ورگ ء بوتگ ناکوہ شہہک تننگا گپ ات انت کہ
 مولوحرہ ء دیم ء پورا کن ء حرہ ء من ء دے۔ ناکونوں پشومان ات دل ء توک ء وت
 ء راسک پٹ ء ملامت ء ات کہ مولوہ گپ ء چہ رند کمیں انگو آنگوکت ء گوشت

نئے شر چار شنبے ۽ روچ ۽ من وتی حر ۽ نیادی ۽ کاراں۔ نا کو لوگ ۽ آ تک پگر ۽
 حیاں ۽ زر ۽ اوژ ناگ ۽ لگ ات کہ نوں چو بہ کناں حر ۽ مہ دیاں بے زبان گوشگ
 باں ۽ پد ۽ کلدارے ۽ و دنیگ نہ بیت۔ ہیر چار شنبے ۽ روچ آ تک نا کو گوں حر ۽
 یک پیشی یے ۽ ہلک ۽ نیادی ۽ سر بوت ۽ گوشت نئے اے پیشی گوں حر سک
 لچنگ گوں ہر کسے کہ حر ۽ زورایت پیشی ۽ زورگ ہم المی انت مہلوک حیران بوت
 انت جست نئے کت ”شر حر و کلدارے نیگ انت گڈ ۽ پیشی ۽ نیاد چنکر انت؟“

دوسر کلدار، نا کو ۽ پسودات

چہ نا کو ۽ پسہ ۽ مہلوک کندگ لگ ات ۽ کس ۽ نا کو ۽ حر ۽ زورگ ۽
 ہمت نہ بوت۔ دمانے ۽ رندنا کو گوں حر ۽ پیشی ۽ لوگ ۽ نیمگ ۽ ربادگ بوت۔

بلوچی ماہتاک، کوئٹہ

وہنگیں مردہءِ ہمیشہ نرکارِ ایت

شاہ میردیدگ

است ات دو برات مستریں برات ء نام شہدادات ء کستریں برات ء
 نام چاکرات۔ یک روچے شہداد ء یک میٹھے چہ بازار ء بہازرت۔ گڈا چاکر ء
 دیست کہ منی برات ء میٹھے بہازرتگ۔ چاکر ہم شت بازار ء میٹھے بہازرت
 نئے۔ ہے میان ء یک مدتے گوست۔ وہد گوزان بیت۔ بہارگاہ اتک دونیں
 براتانی ہمیشہ آپس بوت انت۔ گڈا چاکر ء وتی دل ء خیال کت کہ مرچی شپ ء
 منی ہمیشہ زاہ ایت، پیش ء ہمیشہ ء چک اگاں نرینے ہینگ گڈا آئی ء عزت نہ بیت
 اگاں مادگینے آورتے گڈا آئی ء را باز عزت دہینگ بیت۔ گڈا ہے شپ ء دونیں
 براتانی میشاں زات ء مستریں برات ء مشین ء مادگینے آورت ء چاکر ء بزاں
 کستریں برات ہینگ ء نرینے آورت۔ گڈا چاکر چہ واب ء پادات ء شہداد ء ہمیشہ
 ء چک زرت وتی ہمیشہ ء چیر ء دات ء وتی ہمیشہ ء چک شہداد ء ہمیشہ ء چیر ء دات
 نئے پداشت شہداد ء کرا اتک ء گوں ترندی ء نر زہر زہر ء گشت نئے

”پاد ء کہ وہنگیں مردانی ہمیشہ نرکار انت۔“

زانکاریں پیر مرد

ممتاز ارشاد

یک ملکہ ء بادشاہے است ات، آ دل سپاہیں بادشاہے ات یک
 رندے آگوں وتی کارداراں شکار ء شت، راہ ء روان ات انت کہ آہاں پیر
 مردے دیست پیر مردچے ء کشگ ء ات پیر مردگوں وتی کار ء دلگوش ات بادشاہ ء
 دل ء نہ مرینت شت نزیک ء ءے ء جست ءے گپت واجہ تو اے مچ ء کشگ ء
 ءے تو زان ءے اے چنکاس سال ء رندناہ دنت پیر مرد ء گشت جی اہو بادشاہ من
 زاناں کہ زوت ء ناہ نہ دنت بادشاہ ء پدا جست کت کہ تو و پیر ء آجز ءے تو پہ
 ایشی ء ناہانی ورگ ء زندگ بے؟ پیر مرد ء پسودات کہ من مرچی ء باندا ت ء سر ء
 آں بلکیں من بانداہاں زندگ مہ باں گڈی ء بادشاہ ء پہ حیرانی درائینت گڈا تو چیا
 اے مچ ء کشگ ءے؟ پیر مرد ء گشت کہ من اے مچ پہ آؤکیں ء دگرانی ہاتر ء
 کشگ ء آں وتی واستہ نا۔ چہ مارا پیسرا اے دگنیا ء دگہ مردم بوتگ انت آہاں
 کشگ ء ما بروارتگ انت مروچی من اے مچ ء کشاں ء آؤکیں مردم ایشی ء براں
 ورانت۔ بادشاہ ء پشت ماندات ء شت۔ پیر مرد ء وہدے ء پد دنیا یلہ دات ء
 یکرندے بادشاہ پداہے راہ گوزگ ء بیت دان گندایت کہ مچ مزن انت بادشاہ ء
 ہما پیر مرد ء خیال اتک نون بادشاہ مدام وتی کاردار راہ دات انت کہ مچ ء آپ

بدیت ء حیا لئے بکن ات۔

زہگاں شریں مردم ہمانت کہ دگرے ء کار ء بنیت۔ وتی زند ء ہما
کاراں بکن ات کہ چه شما پد دگرے ء کار ء بیان ت ء کسے ء تا وان مدے انت۔

ماہتا ک درونت کیچ ۲۰۰۹

ماہگل ۽ جادوگر

ياسر غلام

بيت يڪ مردے ۽ بيت يڪ جنے۔ آهاں يڪ جنکيس چڪے بيت که نامے ماہگل ات۔ ماہگل ۽ مات ۽ وهدے دنيا يله دات گڑا ماہگل ۽ پت ۽ دگے سانکے کت ۽ چہ اے جن ۽ آئی ۽ راسے جنک بوت سد گنج، مه گنج ۽ مہناز۔

يڪ روچے بادشاہ ۽ بچک جار جنت که درسيں بازار ۽ جنک مني لوگ ۽ بيانتهما جنک که من ۽ دوست بيت من گوں همانی ۽ سانگ کناں۔ سد گنج ۽ مه گنج ۽ مہناز ۽ آہانی مات جلوہ دار کنت ۽ ديم دنت که بروانت بلکيس بادشاہ ۽ بچک گوں شمائيکے ۽ سانگ بہ کنت۔ بلئے وتي چکو (ماہگل) ۽ ديم نہ دنت که تو لوگ ۽ کاراں بکن۔ ماہگل پریشان بيت ۽ لوگ ۽ ديم ۽ نندايت ۽ گريوگ ۽ لگ ايت۔ چمدا جادوگرے روگ ۽ بيت۔ آگندايت که جنکے گريوگ ۽ انت۔ آ کيت ۽ جنک ۽ راجست کنت که تو چيا گريوگ ۽ ۽؟ ماہگل پسو دنت که مرچی بادشاہ ۽ بچک ۽ جار جنگ که درستيں بازار ۽ جنک بيانتهما که من ۽ دوست بيت من سانگ ۽ کناں بلئے گوں من شريں گد نيست که من برواں گوں جادوگر ۽ گشت که من ترا شوک کناں، سينگار کناں ۽ بادشاہ ۽ بچک ترا هم دوست دار ايت۔ جادوگر ۽ ماہگل سينگارات ۽ بادشاہ ۽ بچک ۽ لوگ ۽ سرے کت بلئے پيسر ۽ ماہگل دوست دار ايت جادوگر ۽ ماہگل سينگارات ۽ بادشاہ ۽

بچک ۽ لوگ ۽ سٽ ڪٽ بلٽ پيسر ۽ ماھگل ۽ گشت ۽ دوڪلاڪ (گھنڻه) ۽
گيش مه نند ڪه مني جادو هلاس بنت۔ بادشاه ۽ بچڪ ۽ ڪه ماھگل ۽ راديست ته
درستي ۱ جنڪ ۽ يله دات انت ۽ گشت ۽ ڪه من گون ماھگل ۽ سانگ
ڪناں ۽ ايدگه جنڪ ۽ لوگاں ديم دات انت۔

بادشاه ۽ وتي بچڪ ۽ ماھگل ۽ زاماتي ڪٽ۔ ماھگل ۽ حيال ڪٽ ڪه
جادو گر ۽ ۽ دوڪلاڪ ۽ گشتگ۔ پميشڪه دير جل ات ۽ نه ڪٽ ۽ بچڪ ۽
رڪست ڪٽ ۽ دراتڪ۔ آ په تچان وتي لوگ ۽ نيمگ ۽ روگ ۽ ات ڪه يڪ
پادے ۽ سواس ۽ دراتڪ ۽ همودڪپت بادشاه ۽ بچڪ ۽ سواس چت ۽ وتي لوگ ۽
اير ڪٽ بازو هڊگوست بلٽ ماھگل واتر نه ڪٽ۔ بادشاه ۽ بچڪ ۽ هيم سواس ۽ تاه
وتي ڪاردار ۽ رادات ۽ ديم دات ڪه بروء لوگ په لوگ به گرد هر ڪسي پادء اے سواس
شر بوت من گون همائي ۽ سانگ ڪناں اے سواس ڪسي پادء شر نه بوت ۽ گڏي ۽
ماھگل ۽ ڪراسر بوت ۽ سواس ماھگل ۽ جند نيگ ات پميشڪه آئي ۽ پادء اتڪ ۽
بادشاه ۽ بچڪ ۽ گون ماھگل ۽ سانگ ڪٽ۔

ماھتاڪ درورنت ڪيچ ۲۰۰۹

زانتکاریں وزیر

سراج حسین دشتی

یک زمانگے ء کسہ انت کہ یک ملکہ ء بادشاہ یے است ات۔ بادشاہ ء وزیر بادشاہ ء کر ء گوران ات۔ اے وزیر ء بادشاہ ء ہرچ گرانیں جستانی پسودات انت۔ یک روچے بادشاہ گوں وزیر ء تر ء تاب ء شت۔ اے ترات انت ترات انت دانکہ دم اش برت۔ گڑا سارتیں ساہگے ء نشت انت۔ بادشاہ ء وزیر ء راجست کت کہ وزیر! ” دراہیں مردمانی سوچ ء پگر جتا جتا انت “ یگلا مندیں مردمانی سوچ یک وڑ ء یک پیم انت “ وزیر ء پسودات۔

بادشاہ ء پدا درائنت وزیر من ء تئی گپ ء سر ء بیسہ نہ بیت۔ شریں اگان ترا بیسہ نہ بیت تو تیوگیں میتگ ء جارنجن بکش کہ مرچی شپ ء شامنی لوگ ء کش ء چات ء ڈہولے شیرمان بکن ات بادشاہ ء درائنت گڑا یگلا مندیں مردم چے وڑازانگ بنت۔ وزیر پسودات گڑا تو سہب ء سر پدبے۔

دراہیں میتگ ء ہمے درگت ء جار پرینگ بوت۔ وہدے کہ سہب گوں وتی جلو اناکیں دروشم ء اتک ء سر بوت۔ بادشاہ ء وزیر ہمراہ بوت انت دیم پہ چات ء شت انت چات اش کہ دیست تہ حیران بوت انت کہ چات شیر ء بدل ء آپ ء پرانت بادشاہ ء ترند ترند ء گشت مردمان منی گپ نہ زرتگ۔ ایشاں چے یگلا مندی بوت کنت وزیر ء گشت بادشاہ سلامت اگان تو اے پہمگ لوٹے گڑا مرچی شپ ء منی گورابیا۔ بادشاہ ء وزیر ء وتی وتی پوشاک بدل کت انت وتی

بادشاہی لوگ ء دراتک انت ء یک دیکے ء رها دگ بوت انت۔ کمودیم ء شت
 انت پنج مردم اش دیست اے مردمانی گور انشت انت ء وزیر ء ایشاناں جست
 کت کہ دوشی شما چات ء شیرمان کتگ اناں لہتیں بدماش ء چات ء شیرمان کتگ
 ء ما آپ مان کتگ کموشیر بازیں آپ ء چون زانگ بیت۔ دگہ یک نشنگیں
 مردے ء گشت من ہم چات ء را آپ مان کتگ من زاناں بدماشے اوں کہ
 چات ء شیرمان کناں ہما یک پیریں مردکے ء گشت مارا زاناں شیر انچو باز
 انت کہ چات ء شیرمان بکنیں۔ اے گپ کہ وزیر ء بادشاہ ء اشکت انت گڈا آ
 شت انت دیم پہ وتی شاہی لوگ ء کمودورشت انت وزیر ء بچکند ات ء گشت
 بادشاہ سلامت نوں تر ابیسہ بوت۔ بادشاہ ء درائینت ہومن ء بیسہ انت کہ یگلا
 مندیں مردم یک وڑ ء پیم ء پگر کن انت۔

ماہتاک درورنت کچ ۲۰۰۹

مزار ۽ بینگ

شان گل بلوچ

ماں لندن ۽ شہر ۽ جنگلی ساہدارانی یک نمائشے بیگ ۽ ات۔ پہ ایشی گندگ ۽ یا و زردیگی ات یا پہ ہے جنگلی ساہدارانی وردن ۽ پشی یے یا بینگے آرگ ۽ دیگی ات۔

یک مردے پہ جنگلی ساہدارانی سوداء باڑا ایت آئی ۽ شرراہ ۽ یک بینگے کپتنگ ۽ ساہدارانی ہنداء (ZOO) ۽ آرنگ۔ آئی ۽ اندر ۽ آیک ۽ موکل رس اتگ ۽ ہما بینگ مزار ۽ پنجرہ ۽ تہ ۽ دور دیگ بیتگ۔ بے وسیں بینگ ۽ دُم جہل کنگ ۽ دُزانی ڈول ۽ یک کنڈے ۽ نشنگ ات۔ مزار آئی ۽ گور ۽ آتنگ ۽ آئی ۽ بوچنگ ۽ لگ ات۔ (مزار آئی ۽ گور ۽ آتک ۽ آئی ۽ را بوچنگ ۽ بوت)

گڈا بینگ ۽ لپیڑی وارگ ۽ دلپسری ۽ وپنگ ۽ وتی پاد برز ۽ چست کتگ دمب ۽ لوڈ بینگ شروع کتے۔ مزار وتی پنچگ ۽ گوں آزمی ۽ لینتنگ بینگ ۽ درک داتگ ۽ مزار ۽ دیم پہ دیخی ۽ وتی پدی پادانی سر ۽ بینگ ۽ نشنگ۔ مزار ۽ ہے کستر ڈائیں سہدار ۽ نیمگ ۽ دیستگ وتی سرگ انگر آنگو لوڈ بینگ بلتے بینگ ۽ ہچ نہ گوشت ۽ وہدے کہ واجہ ۽ گوشت سٹ اتگ (دیم ۽ داتگ) تو مزار ۽ یک گیلے ورتگ ۽ پہ بینگ ۽ اشنگ۔

شام (شپ) ۽ کہ مزار دپتگ تو بینگ ہم آئی ۽ کش ۽ وپتگ ۽ آئی ۽ پنچگ وتی سراندی کتے۔ شہ ہما وکت ۽ مزار ۽ بینگ ہواری ۽ ہما پنجرہ ۽ تہ وپتگ انت شاہڑاناں، مزار، ہچ وکتے ہم بینگ ۽ را آزار نہ پجا بیننگ دوینیاں

ہواری ء وارت ء وپت انت ء مزار ء آئی ء گوں یکولیب ہم کت۔ یک روچے
 مردے ساہداری لوگ ء آتنگ ء آئی وتی بینگ پجاہ آرتگ آئی ء ساہدار جاہ ء
 واجہ ء گوشتگ کہ اے بینگ منی انت ء منی ایشی ء براں واجہ ء بینگ ء برگ ء
 گوشت کتگ پر (بلنے) وہدے کہ آئی ء بینگ ء چہ پنجرہ ء در ء آئیگ ء پہ
 گوانگ جنگ۔ مزار ء زور ء ترڈا تگ ء چہ زہر ء آئی ء پٹ کڑو (اوشتات) بینگ
 انت۔ بینگ ء مزار پیلویں سالے ء داں یک یک پجنر ہے ء تہ ء ساہڑا تگ
 انت۔ سال ء رند کہ بینگ نادراہ بینتگ ء مرگ تو (گڑا) مزار ء ورگ چرگ
 یلہ دا تگ آئی ء بینگ ء لاش بوکت ء چٹ ات ء گوں وتی پنچگ ء جز اینت۔

وہدے کہ آر پک بیتگ کہ بینگ مرگ تو آنا گمان در کگ ء لگ ات
 آئی ء پٹ کڑو بینگ ات آئی ء وتی جان ء چک ء وتی دمب ء گون لٹ جنگ
 انت۔ پجنرہ ء دیوالاں لگڑا تگ ء پرش ء آسن اکھوڑگ ء اڑا بینگ انت نے۔
 آئی ء سمسبیں روش پنجرہ تہ ء چرڑی جنگ انت ترڈھاٹ اشتگ انت ء گڑا مرتگیں
 بینگ ء وٹ ء وپتگ۔ واجہ ء بینگ ء لاش پہ زیرگ ء اڑا بینگ پر مزار ء
 آنز یک ء نہ اشتگ۔ واجہ ء وتی دل ء پکر کتگ کہ دگہ مینگے گندا یت ء کز یں مزار
 ء مونجہ کم بینت۔ آئی ء یک دگہ زندگیں بینگے پجنرہ ء تہ ء مان کتگ پر مزار ء سنتی
 آوڑتگ ء چکل دا تگ گڑا آئی ء وتی پنچگاں گوں بیتگ بہا کمر (بگل) کتگ ء
 پنچ روش ء واں ہے ڈول ء کپتگ بیتگ۔ ششمی روش (روچ) ء مزار مرگ۔

روباہ کروس

منیر شہزاد

یک کروسے درچکے ۽ سر ۽ نشتگ ۽ بانگ ۽ دیگ ۽ ات، ہے وہد ۽
 یک روباہے درچکے کراگوست ۽ آئی ۽ بانگ ۽ تواراشکت ۽ برز ۽ چارگ ۽ لگ
 ات۔ روباہ ۽ درچک ۽ سر ۽ کروس ۽ رادسیت ۽ آئی ۽ دپ ۽ آپ دات۔ دل ۽
 گشت ۽ چونیں شوکیں شکارے۔۔۔ بلتے چون بکناں کہ اے درچک ۽ سرایر
 بیت انت۔ آکمو ساعت ۽ جیڑگ ۽ لگ ات ۽ پدا کروس ۽ راگشت ۽ چون
 ۽ باریں تو۔۔۔؟

کروس ۽ پسودات اللہ ۽ شکر انت۔۔۔ ساہ مان انت۔۔۔ تئی چے حال انت؟
 روباہ ۽ بچکند ات ۽ درائنت تئی دعانت۔۔۔ جوڑ ۽ سلامت آن۔ پدا
 گشت ۽ من و یک گے شمشنگ۔ من مرچی یک سکیں و شیں حالے اش
 کتگ۔۔۔ تو باریں سر پدے یا انان؟ کروس ۽ پسودات چونیں حالے من و
 ہج سر پد نیاں روباہ ۽ گشت تو تنے وہدی سر پد نئے جنگل ۽ دراہیں جناوراں پیسلہ
 کتگ کہ مرچی ۽ پدا آیکے دومی ۽ مہ و رانت ۽ دراہیں وت مہ وت ۽ یکجاہ بہ
 ننداں۔ پمیشکہ تو منی کرامہ ترس ۽ جہلا ایر بیا۔ درچک ۽ ساہگ ۽ من ۽ توننداں
 گپ ۽ ترانے کنیں کروس ۽ کندات ۽ گشت سکیں و شیں حالے بلتے اودا بچار کئے
 پیدا ک انت روباہ ۽ پہ ترس جست کت کئے انت۔

کروس ء گشت دو کچک انت۔ شریں کہ اے پیدا ک انت نون ماء
 شما درس نندیں ء گپ ء تران کنیں روبا ء کچکانی نام اشکت ء تجگ ء لگ ات
 کروس ء کنڈات ء گشت اشتاپی ء چیا کموسبر کن من جہل ء کاہاں۔ روباہ ء گشت
 انان۔۔۔۔ انان منی خیال ء کچکاں اے حال نہ اشکتگ۔

ماہتا ک درورنت کچچ اپریل ۲۰۱۰

کہریں امروز

جمیل مراد

است ات یک دہقانے کہ آئی ء را دوچک است ات۔ مستریں
چک ء نام میرین ات کہ آئی ء سند پانزدہ سال ات۔ آیک سرکاری وانگ
جاہے ء وانگ ء ات۔ دہقان ء کستریں چک کہ آئی ء نام چاکرات آئی ء سند
شش سال ات۔ اے یک زری (پرائیوٹ) وانگ جاہے ء وانگ ء ات۔

یک روچے دہقان آپ ء بندگ ء ات گندایت کہ مردے جو ء سمر ء
کپتنگ دہقان ء تچان تچان ء شت ء مردے چست کت ء چارات دانکہ مرد
بیران بوتگ ات۔ ہے وہد ء یک گاڑی یے اتک ء دو مردم ء دہقان ء راجت ء
بیران کت ء کہ تو مئے برات جنگ ء کشتگ ساہتے ء پد ہے دوئیں مردشت
انت ء دہقان ء جنین کشت ہمیں وہد ء دہقان ء چک پیداک بنت گندانت کہ
لہتیں مردماں مئے مات کشتگ گڑا دوئیں ترس ء دور تچ انت ء دگہ بازارے ء
روانت۔ دانکہ مئے جان بہ رک ایت۔

دوئیں برات تہنا بنت گڑا ایشاناں ہچ ورگ نہ رس ایت۔ میرین ء
کستریں برات چاکر ء گژن ء اوپار نہ بیت گریوک ء لگ ایت گڈا میرین گش
ایت تو ہدا بہ نندا نو ورگ شوہاز کناں میرین دوگام ء روت جیڑگ ء لگ ایت کہ
من ء کس پجانیا ایت کئے من ء ورگ دنت ء ذری ہم شمیریں کارے نہ انت۔ آپدا

واتر بیت ء و ت ء برات ننداں جیڑگ ء ہاں ہے ساہت ء یک مردے چمدا
گوزگ ء بیت کہ آئی ء بٹوا کپ ایت میرین زوت زوت ء پٹوا چنت چار ایت
لہتیں زرنے ماں میرین مرد ء رند ء کپ ایت ء مرد ء رسین ایت مرد ء راکش
ایت کہ تئی بٹوا کپتگ۔ مردگش ایت کہ اے زرمنی چک ء الاج ء واستا بوتگ
انت کہ من وام کتگ انت مرد ایشانی منت ء گیپت ء ایشاناں کہ جست ء پرس
کنت وہدے کہ ایشانی بزگی ء گند ایت گڑا ایشاناں تسلہ دنت ء گوں وت بارت
گون مستریں برات ء رانوکری ے دنت ء کستریں برات ء راوانین ایت۔

ماہتاک درورنت کچچ اپریل ۲۰۱۰

ملا نصیر الدین ءِ مپتیں گلی

امیرجان بلوچ

یک روچے ملا نصیر الدین جاگے ءِ روگ ءِ بیت راہ ءِ دیم ءِ یک
 بلا ہیں ءِ برزیں کو پڑا ءِ درچکے گندایت ءِ آئی ءِ دپ آپ دنت۔ ملا نصیر الدین
 درچک ءِ سرءِ لک کپ ایت۔ وہدے آدرچک ءِ سرءِ رس ایت آئی ءِ پادشتر ایت
 ءِ آہمود ءِ شاہے ءِ سرءِ لونجان بیت ءِ کوکار ءِ زار ءِ لگ ایت۔ ہمد ایک اشتر
 والا ہے گوزگ ءِ بیت۔ وہدے اشتر والا ملا نصیر الدین ءِ گندایت گڈا آئی ءِ مک
 ءِ کیت۔ وتی اشتر ءِ درچک ءِ چیر ءِ اوشتاریں ایت ءِ ملا نصیر الدین ءِ پاد ءِ
 گپت۔ بلتے اشتر ءِ کہ گاہ دیست انت گڈا کاہانی دیم ءِ شت ءِ اشتر والا ہوں لونجان
 بوت۔ نوں دویناں واہ ءِ زار کت کمودیر ءِ پد پیل والا ہے ءِ ایشاناں دیست گڈا آ
 وتی پیل ءِ سرءِ اوشتات ءِ اشتر والا پادے گپت انت۔ ایشی ءِ حال ہوں اشتر والا
 وڑا بوت نوں سنیں برزء۔ لونجان ات انت اشتر والا ءِ ملا نصیر الدین ءِ گشت کہ
 شاہ ءِ یل مدے من ترء پانزادہ سدکلدار دیاں، پیل والا ءِ گشت من ترا دو ہزار
 کلدار دیاں بلتے شاہ ءِ یل مدے۔

اشتر والا ءِ گشت من ترا سے ہزار کلدار دیاں، پیل والا ءِ گشت من ترا پنج
 ہزار کلدار دیاں، اشتر والا ءِ ملا نصیر ءِ گشت کہ وہدے کہ من بن ءِ ایر بیا آں گڑا تو
 ہرچی لوٹے تئی واہش ءِ پیلوکناں۔

ملا نصیرؑ اے گپ کہ اشکت انت گڑا سک باز گل بوت ؑ وئی دوئیں
 دست چہ شاہ ؑ یلہ دات انت ؑ گشت ے اڈے من سک سیر باں ہے گشگ ؑ
 گوں سئیں بن ؑ کپت انت اشتر ؑ پیل والا مرد ؑ ملا نصیر ؑ شری ؑ جت ؑ پروشت
 ؑ یک کلد ارے ہوں نہ دات ؑ ملا نصیر ؑ کو پڑا ؑ ورگ ہم کپی بوت ۔

ماہتاک درونت کیچ اپریل ۲۰۱۰

ہرچی کنتے پہ وت کنتے

خالد بہار

یک بیوپارے (سوداگر) است ات، گو کے زرت ء بہا کت۔ آئی ء
عراق ء یا چہ ایران ء گوک زرت ء بہا کت۔

یک رندے آئی ء گوک زرتگ ات ء بہا کنگ ء روگ ء ات کہ نیم
راہ ء آئی ء راہور ء گپت ہورتہ بازیں روگ ء بیت ء راہ ء کور بند بنت۔ کاہ ء بوچ
ہلاس بنت ء مرد ء گوک چہ گشن ء مرانت۔ چار دانگ گوک تہنا زندگ پشت
کپتگ ات بیگا ء وہدات ہلب ء نیمگ ء روگ ء ات شپ ء گپت نزیکیں مہینگے
ء یک لوگے ء دروازگ نئے ٹک ات وہدے لوگ ء حدابند ء دروازگ پچ
کت آئی ء گشت حداء مہمان انت مرچی شپ ء لوٹ ایت شمنے لوگ ء
بہگؤ ازین ایت مرد ء سوداگر ء راجاگہ دات وہدے سہب بوت دگہ ہلکے ء روت
دگہ یکے ء مہمان بیت آمردگون بچکندگیں ترانے ء مہمان ء بگل ء کنت ء نان ء
ورگ دنت ء گوکاناں کاہ ء بوچ کنت۔

مرد ء رادو کوٹی است ات مہمان ء راگشت نئے تو شپ ء بہ جل سہب
ء برو مہمان شپ ء جل ات۔ مرد ء را یک چکے ہم است ات شپ ء دیوان بوت
دیوان ء پدجن ء مردوتی کوٹی ء شت انت ء مہمان گوں مرد ء چک ء دومی کوٹی ء

و پسگ ء اتک انت - مہمان کوٹی ء چپی نیمگ ء وپت - بچک وتی پیسری جاہ ء
تہمت ء سر ء وپت لوگ ء حدابند پدا اتک ء مہمان ء راگشت نئے کہ ترا دگہ پچ
پریشانی نیست -

سوداگر ء پسودات اناں تئی منت وار کہ تو من ء جاگہ دات -

سوداگر ء را باز زرگوں ات - لوگ ء حدابند ء جن ء مرد ء راگشت کہ
ما گریب ء واریں روپے ورگ است ء روپے نیست چشم کن مرد ء گوک ء
زراں پچ گرما سیر ہیں
مرد ء گشت چتور؟

زال ء پسودات کہ مردمنے مہمان انت آئی ء بہ کش ء میتگ ء چاتے ء
تہ ء دور بدئے کئے زانت کہ کے کشنگ -- مردود دل ات ء حیران ات کہ چے
بلکان !!

مرد ء جنین گپ ء ات انت ء شیتان ایشانی تہ ء سیمی ات کہ ایشاناں سوار
ات جنین ء گیش کشگاں گوں مرد ء شپ ء سیمی بہرکت - دراہیں جاگہ تہاری ء مان
شانتگ ات مرد ء زہم ء راکش ات وتی مہمان ء کوٹی ء نیمگ ء روگ ء لگ ات
جنین نئے پشت ء گوں ات ء دلبدی دیان ات مرد چار پاد ء شت مہمان ء کرا ء
مہمان ء گردن سست - دوینیاں جون گپت ء تلام کت ڈں ء کش ات ایشاں کہ
دیست منے چک ء سرگ انت دوینیاں کوکار ء گریوگ بناکت ء بے ہوش بوت
ء کپت انت - مہمان ء کہ اے کوکار اشکت انت چہ واب ء پچ لرزات کش ء گور ء
ہساہگ ہوں سر بوت انت - مرد ء زال اش آپ جت ء پادکت انت -

پت ء چے پیم وتی چک کشت و ہدے کہ بچک ء پت چہ اے دوینانی
کوٹی ء درکیت بچک پاد کیت مہمان ء گندلانی تہ ء ء وت ء مہمان دیوان کن انت
دانکہ بچک واب کپ ایت۔ مہمان ء رابچک پاد کنگ ء دل نہ بیت وت پاد
کیت ء بچک ء جا گہاں و پس ایت پت دلجم ات کہ منی چک تہمت ء سرء راست
گشتگ اش کہ ہرچی کن ءے پہ وت کن ءے۔

ماہتاک درونت کیچ اپریل ۲۰۱۰

مزنیں گنج

انیلہ شوکت

یک رندے یک مردے بادشاہ ء دربار ء اتک ء بادشاہ ء کرا دست
 بندی نئے کت کہ مردے من ء گون انت کہ تو ایشی ء بزور ء وتی دربار یانی گوما
 ہوار بکن۔ گڑا بادشاہ ء ایشی ء سپارش قبول کت بزاں من ات نئے۔ بلتے پدا یک
 شرتے ایرکت۔ شرت ہمیش ات کہ یک برے برو بان ایت پدا پمن بتیت۔
 پرچہ کہ زانتکاریں مردم ء من وتی درباریاں گوں ہوار نہ کنناں گڑا ہے مردشت
 یک مزنیں استادے ء کرا انت ء آئی ء مزنیں جہد ء کوششت نئے کت و ہد ء پاس
 ماہ ء سال گوزان بوت انت۔ گڑا ہے مردیک جوانیں زانتکارے جوڑ بوت۔ بلتے
 پدا آئی ء بادشاہ ء دربار ء نیمگ نہ چارات۔ و ہدے بادشاہ ہے مرد ء زانتکاری ء سہی
 بوت گڑا بادشاہ ء گشت کہ نوں بیا تو منی دربار ء لاحق نوں من ترا گوں وتی
 درباریاں ہوار کنناں!

گڑا ہے مرد ء پسودات کہ بادشاہ سلامت من چہ تو پہلی لوٹاں کہ من ء تئی
 درباری بوتگ ء تماہ ہما و ہد ء بوتگ کہ منی کرا زانت نہ بوتگ۔ نوں کہ منی
 کرا زانت ء گنج اتنگ گڑا منی دل ء درباری جوڑ بوگ ء ہیج مول ء مراد پشت نہ
 کپ ایت۔ کلیں وانوکاں! راست گش انت کہ زانت یک مزنیں گنجے۔

ماہتا ک درونت کچ اپریل ۲۰۱۰

دروگ بندگ ء ہنر

ساوڑ نصیر

گش انت کہ است ات دو برات یکے سیر ء از گارات چیا کہ آدروگ
ء بندگ ء سک بلدات۔ ہر وہد ء شت بادشاہ ء دیوان ء دروگے بست ء بادشاہ ء
بادشاہ ء وزیرے و شنودکت انت۔

آئی ء ہنچیں وڑے ء دروگ بست کہ ہر کس ء باور بوت انت۔ بادشاہ
ء آئی ء رامزین زر ء سہرے پہ بکشش دات۔ پمیشکہ آ آپ ء لاپ ات وہدیکہ
دومی برات نابود ء نادانے ات ہیج ہنرے نزانٹ پمیشکہ گریب ء نیز گارات
یک روچے گریبیں برات ء پگرکت کہ من چوں بکناں کہ وتی برات ء وڑاسیر
ببان۔ بازیں پگرکنگ ء پد آئی ء ہے پیسلہ کت کہ من اول بادشاہ ء دربار ء
دروگ بنداں ء مزین زرے پہ داد گراں یک روچے آئی ء برات اد ء نہ ات آئی
شت ء بادشاہ ء دربار ء دروگ ء بندگ بندات کت۔

آئی ء گشت یک روچے من جنگل ء روگ ء اتوں من دیست کہ برزا
آزمان ء کلوئے (کچک ء چک) کلنزگ ء انت بادشاہ ء دیوان ء نشنگیں
مردماناں اے گپ باور نہ بوت ء بادشاہ ء حکم دات کہ مرد ء بگرات ء زندان ء
بندکن ات۔ مردماں گپت ء مرد زندان ء بندکت وہدیکہ برات ء راحال سربوت
کہ آئی ء برات بادشاہ ء زندان ء بندکتگ آتک بادشاہ ء دربار جستے

کت۔ بادشاہ منی برات ء کجام گناہ کتگ کہ شما زندان ء بند کتگ؟ بادشاہ ء
 درائنیت تنی برات ء مزنیں دروگے بستگ کہ من آزمان ء سراد بستگ کہ گلوے
 کلنزگ ء بوتگ۔ مرد ء درائنیت کہ بوت کنت اے کلوشاپنئے ء دپ ء بوتگ
 بادشاہ ء ایدگہ مردماں آئی گپ بارو بوت ء آئی ء برات چہ زندان ء کش ایت ء
 دوئیں برات وتی لوگ ء شت انت۔

ماہتاک درونت کیچ جون ۲۰۰۹

سیر

رفیق عادل

یک اشتر ء تو لگے ء وت ماں وت ء دوستی یے است ات۔ آہر و ہدے
یکجاہ ات انت ء آہانی ورگ ء وپسگ ہم یکجاہ ات!

ہے رنگ ء یکے دو میگ ء باز نر یک ات انت ء ہر یکے دو میگ ء
لوٹوک ات۔ یک روچے آہاں کیٹگ ء تیجگ ء ورگ ء حیاں دل ء اتک ء آہاں
وتی شور یک کت انت۔ بلنے ڈگار کور ء ہما دست ء ات تو لگ ء مارات کہ من
کور ء گوست نکناں آئی ء اے گپ گوں اشتر ء جت اشتر ء گشت شر انت اے
چشیں گپے نہ انت ء تو منی پشت ء سوار بومن ترا کور ء آدست ء براں تو لگ
سرکپت اشتر ء بڑ ء سوار بوت ء ہے رنگ ء آ کور اشت ء شت انت کور ء
آدست ء روگ ء رند اشتر ء تو لگ ء رند اشتر ء تو لگ شت ء داں ہما ڈگار ء
سر بیت ء آہاں وتی دل ء میل ء وارت ء سیر کت!

داں ماہے کپے ء اشتر ء تو لگ بڑ ء کت ء کور ء گوست انت ء وتی دل
ء میل ء ہرچی کہ وارت ء سیر کت پدا وتی جاگہ ء شت انت۔

تو لگ ء لاپ کسان ات آئی ء جلدی سیر کت ء ڈگار ء کش ء کراں
ترگ ء رند یک جاگہ وش ء کت ء شت در چکے ء ساہگے ء نشت!

کجا باریں تو لگے ۽ (نرتول) ہولاسگانی توار آئی ۽ گوشاں کپت ۽ اے
 تو لگ اد ۽ آہانی پسوئے دیگ ۽ ہولاسگ ۽ لگ ات (ہنچو گش انت کہ اگاں
 یک تو لگے ہولاس ایت اگاں دومی آئی ۽ آواز ۽ اشکنت ۽ مہ ہولاس ایت آئی ۽
 (گربیت)

بلئے اے تو لگ اد ۽ دزی ۽ اتلگ ات؟ اشتر وتی مہار ۽ پدا کیٹگاں
 کپ کنگ ۽ ورگ ۽ ات اشتر ۽ کہ تو لگ ۽ ہولاسگ اشکت انت تہ اشتر ۽ آئی
 ۽ رامن کت بلئے تو لگ چہ وتی آدتاں لاچار ات ۽ گش انت کہ ہیل روت بلئے آ
 دت نہ روت۔

تو لگ ۽ اشتر ۽ رادرانینت کہ اے منی کسانى ۽ آد ات و ہدیکہ منی
 لاپ سیر بیت گڑامن الم ۽ ہولاساں۔

بزاں ڈگار ۽ مالک (واہند) ہمدانزیک ۽ گوران انت۔ آئی ۽
 اشکت کہ مرچی ڈگار ۽ تو لگے ہولاسگ ۽ انت مرد ۽ وتی تو پک زرت ۽ تو لگ ۽
 شوہاز دراتک۔ تو لگ ۽ وت ۽ راجا ہے ۽ اندیم کت بلئے اشتر کجا روت؟ مرد
 چارات کہ اشترے منی ڈگار ۽ یوانت بلئے بیچارگیں اشترنوں کجا بہ روت؟

مرد ۽ اشتر گپت ۽ شمیں مار پاس ۽ کت ۽ تو لگ ریے ۽ پشت ۽
 ٹپ اتگ ات آئی ۽ مارات کہ مرد ۽ اشتر گوں لٹاں ماں بستگ ۽ دیم پہ دیم کتگ
 تو لگ سک گل ات۔

اشتر ۽ تولگ ۽ سر ۽ سک باز زہراتک و ہدیکہ ڈگار ۽ واہند ۽ اشتر یلو
 دات ۽ دیم پھرتی لوگ ۽ نیمگ ۽ روگ ۽ لگ ات ۽ مردر ہادگ بوت۔

نون تولگ ۽ سرکش ات ۽ پدا آدوئیں ہمراہ بنت بلئے اشتر ۽ وتی دل ۽
 ات انت و ہدیکہ کور ۽ سر ۽ اتک انت اشتر ۽ تولگ ۽ راوتی بیرگرگی ات تولگ
 اشتر ۽ بڑ ۽ سوار بوت و ہدیکہ دوئیں اتک انت۔ آپ ۽ جہلانکی ۽ ہما جاگہ ۽ کہ آپ
 جہل ترات گڑا اشتر ۽ چے کت اشتر آپ ۽ تہ ۽ جک ات ۽ آلیٹ جنگ ۽ لگ
 ات، تولگ ۽ ہنچو وتی دپ پچ کش ات کہ تو چے کنگ ۽ ۽ ؟

تولگ ۽ گشت تو اے وڑا مکن من بکاں۔۔۔۔!

اشتر ۽ درائنت کہ من اوں وتی آدتانی پداں مجبور اں چیا کہ ورگ ۽ رند
 من آپ ۽ توک ۽ وپسگ مزہاہ دنت ۽ وش بیت۔ اے منی کسانیا ۽ آدت انت ۽
 من ہم چہ وتی آدتاں لاچار اں ہے رنگ ۽ کہ تو بوتگ ۽ ۽ تولگ ۽ را آپ ۽
 برت ۽ اشتر دراتک۔

ماہتاک درونت کچچ اپریل ۲۰۱۰

پنت

امیر بخش بلوچ

یک کسانیں میٹگے ء پیر ء کماش ایں مردے است ات۔ کماش ء را
 یک ورنائیں بچکے است ات۔ کماش ء وتی پنج ء را لہتیں نصیحت کت کہ ”ابامن
 ترا لہتیں سر ء سوج کناں مرگ پہ انسان ء دعائے نہ ات بلکہ من مرتاں منی سر ء
 سوجاں یات بکن۔

اولی سوج ایش ات کہ پیر مرد ء وتی چک ء راکت ”در آمد ء سانگ ء
 مکن دومی ایش انت کہ دور سریں کوراں مدار ء سیسی ایش ات کہ نوک کیسگ ء
 وام ء مکن ہما مردم ء کرا وام مہ زور کہ آئی ء وتی زند ء وام داتگ نیکہ وام نہ زرتگ ء
 چارمی ایش ات کہ پولیس ء سنگتی ء مکن۔ ہے گپ پیر مرد ء وتی بچک ء را گشت
 انت و ہد گوزان بوت انا گہ ء کماش وتی ملک ء (بزاں ڈگار ء شت) ہمودادل ء
 دورا ء گپت۔ وتی زند ء گڈی و ہدے ہم ڈگار ء سرا گوازینت۔ کماش ء را کپن
 کت ء کبرکت اش۔ و ہد گوازان بوت ماہ ء سال گوست انت بچک ء درآمدیں
 سانگے کت ء ء پولیسے ہم وتی سنگت نے کتگ ات ء یک ہنچیں مردے ء کر ء
 ۵۰۰ کلدار ہم وام زرتگ ات کہ آئی ء کس ء را ۱۰۰ کلدار ہم وام نہ داتگ ات
 دہ ء پانزدہ روچ ء رند ہے مرد ء وتی پنج تیری تو پک زرت ء دیم پہ کوہ ء شکار ء
 شت چکرا چکراں مرد ء یک سیدے دیست مرد ء تو پک ء را تیر ماں کت ء سید ء

راجت ء کورے ء تہ ء نشت سید ء پوست ء جنگ ء لگ ات انا گہ ء چماں
چست کنت چارایت کہ بلا ہیں آپے آہگ ء انت۔ ہمنچک ء مرد ء وتارا ء سید ء
ڈن ء کش ات تو پک ء سیکل ء را کورے آپ ء برت مرد ء سید بڈ ء کت دیم پہ
لوگ ء روگ ء لگ ات و ہد مگر ب ات مرد لوگ ء سر بوت ء دروازگ ء ٹک
ات جن ڈن ء درکنیت چارایت داں مرد ء را چیز بڈ انت اوشتا تک مرد ء گشت
جلدی بلا ہیں کنڈے بجن ء اے مرد ء کنڈ کنیں جن وتی دپ ء پیچ کنت ء کش
مرداں کش ءے کائے ہما کنڈ اش کن ءے من رواں انوں پولیس ء حال دیاں
مروچہ لوگ ء درکنیت روت وتی دومی جن ء لوگ ء (بزان نا کوزتک ء) جن
دروازگ ء پیچ کنت۔ چارایت داں منی مرد ہید ء آپ انت۔ جست کنت چے
بو تگ؟ اے چی ءے ترا گون انت؟

مرد ء گشت آ گیاں رند ء کنیں جلدی یک بلا ہیں کنڈے بجن کہ اے
مرد ء کنڈ کنیں جن ء جست گپت کہ تو آ جن ء گس ء شتگ نے یا نہ ہما آہگ ء
ئے؟ مرد ء گشت من شتگاں بلتے آ شتگ پولیسانی لوٹا ینگ ء ہمیشکہ من اد ء
اتلگ اوں سہب بیت پولیس کاہاں مرد ء گرگ ء کہ مرد ء مردے کشتگ۔ ہما
پولیس کہ مرد ء سنگت ات ساری ء ہما اتک ء مرد ء را ہتکڑی دست ء داتان۔
وہدے مرد ء را پولیس برگ ء بنت ہما مرد ء کہ ۵۰۰ کلداروام داتگ ات ہما مرد
سر بیت ء مرد ء را کش ایت کہ واجاہاں ساری ء بلتے منی واماں دنت رند ء برے
ات ہما یک زانتکار ء کماشیں مردے پادکنیت ء جست کنت شما مرد ء را چے گناء
برگ ء ات۔

پولیس ء گشت مردء مردے کشنگ بلئے مرد کج انت؟ درآمدیں جن ء
گشت مرد لوگ ء تہ ء کنڈ انت و ہدے مرد کشنگ بیت چاران دان سیدے کہ مرد
ء کوہ ء شکار کتگ ات ہمدامرد گش ایت کہ من ء پیریں پتے بوتگ کہ من ء
چیزے سرء سوج کتگ نئے ء من اے سرء سوج چکاس اتان۔ واقعی راست بوت
انت منی پیریں پت ء گشتگیں گپ۔

مردء درآمدیں جن ء سہن دات انت ء پولیس ایں سنگت چہ ہجالتی شت
ء وام دار ہم ہجالت بوت ء چہ گس ء دراتک ء شت۔

ماہتاک درورنت کیچ جون ۲۰۰۹

ایش منی ء آئی

خیر بخش شرف

یک گریبیں دہقانے است ات کہ آئی ء دوچک ات انت۔ یکے نام
 ایتان ء دومی ء نام ہیبتان ات دہقان بیران بوت۔ دہقان ء لوگ ء یک
 گوکے کبلے ء مچے است ات۔ مستریں برات چالا کے ات آئی ء کستریں برات
 ء راگشت کہ گوک ء پشتی نیمگ منی ء دیم تئی، کبل شپ ء منی ء روچ ء تئی ء مچ ء
 سرمنی بن تئی انت۔ ہیبتان کسترات پمیشکہ آئی ء مچ نہ گشت۔

ایتان ء گوک ء شیر دشت ء وارت انت مچ ء سرانائے چت ء وارت ء
 چپ ء کبلے پر دات ء وپت۔ ہیبتان ء ایتان ء راگشت کہ لالامن ء شیر ء
 ناہ بدئے گوں ء کبلے ء پردیگ ء بل۔ ایتان زہر گپت ء گشت ”من ترا پیسرا ء
 گشت کہ گوک ء پشتی نیمگ کبل شپ ء مچ ء سرمنی انت پمیشکہ من ترا ایشاں
 دات نلناں۔ ہیبتان نہ گشت ایدگہ روچ ء ایتان گوک ء شیرانی دوشگ ء ات
 ہیبتان ء لٹ زرت ء گوک ء سر ء جنگ ء لگ ات۔ ایتان ء درائیں تو گوک ء
 پرچہ جنگ ءے۔ ہیبتان ء گشت کہ گوک ء پشتی نیمگ تئی ء انت من وتی دیم ء
 ہرچی کناں تو مچ مہ گش۔ ایتان مچ ء سراسر کپت پہ ناہ ء چنگ ء ہیبتان ء تہرے
 زرت ء مچ ء گڈگ بندات کت ایتان ء پداوتی کستریں برات ء راماں بندکت

تو مچ ۽ پرچہ گڈگ ۽ ۽ ۽۔۔۔؟ کستریں برات ۽ گشت ”مچ ۽ بن منی انت من
ہرچی کنان تی چنتمی“؟ پداہیبیتان ۽ کمبل زرت ۽ آپ ۽ کت شپ بوت ایتان ۽
دیسیت کہ کمبل ترات آئی ۽ ہیبتان ۽ راگشت ”تو کمبل پرچہ آپ ۽ کتگ
ہیبیتان ۽ گشت تو ت گشتگ کہ روچ ۽ تی شپ ۽ منی پمیشکہ ایتان ۽ توجہ کت
وتی کستریں براتے بگل ۽ کت ۽ دوئیں بوت انت یکجاہ شیر و وارت اش ناہ چت
۽ وارت اش شپ ۽ دوئیناں کمبل پردات ۽ وپت انت ۔

ماہتا ک درورنت کیچ جون ۲۰۰۹

باندات دروگے

است ات بادشاہے ز آ باز دل سپاہ ء نیک دلیں بادشاہے ات۔ آئی ء
 وتی ہند ء نندو کیں مردمانی باز حیا لداری کت ء دلگوش دات۔ آہند ء دراہیں مردم
 چہ بادشاہ ء وش ات انت ہے زوتاں اے ہند ء ہور ء شرگورتگ ات ء کشت ء
 کشاری ہم شریں وڑے ء بونگ ء ات۔ اے ہند ء مردم باز گل ء شادان ات
 انت ء ہر وہد ء بادشاہ ء رادعا ء نیک اش کت۔

اے بادشاہ ء دوچک اتنت یکے ء نام کبر ات ء دومی ء نام چا کرات۔
 بادشاہ ء مستریں چک کبر بدنیٹے ء ابید بدیں ء سکیں کار دزیں مردے ات۔ بادشاہ
 ء ماڑی ء دراہیں کار آئی ء داشگیں کار داراں کت انت بلے انگت بادشاہ ء
 مستریں بچ کبر گوں آہاں مڑات ء دپ جنگی یے کت۔ آئی ء چہ ماڑی ء ڈن ء
 گریب ء بز گرانی سر ء اوں باز زلم کت۔ شہر ء دراہیں مردم چہ آئی ء اے کاراں نہ
 وش اتنت۔

بلے بادشاہ کستریں چک چا کر باز دل پہک ء لائقیں بچکے ات۔ شہر ء
 دراہیں مردم چہ آئی ء وش اتنت۔ آئی ء دراہیں مردمانی مک کت ء ہر سکی ء گوں
 آہاں ہوار ات۔ آئی ء وتی دراہیں کاروت کت انت ء کار دارانی ہم عزت نے
 کت درساں آئی ء توسیپ کت نوں بادشاہ پیر ء عاجز ات ء چریشی ء بادشاہ ء

دراہیں مردم پریشان اتنت کہ بادشاہ ء چرے دنیا ء روگ ء پد درستیں مال ء
 مڈیانی بن پان آئی مستریں پنج کمبر بیت کہ آیک ترند تبیں مردے۔ آہاں دعا
 کت کہ بادشاہ ء کستریں چک مال ء مڈیانی مستر بہ بیت پرچہ کہ آنیک دل ء
 دل سپائیں مردے۔ بادشاہ ء جند ہم چہ کمبر ء کار پداں وش نہ ات بلتے کمبر ء پت ء
 گپ گوش نہ داشت پمیشکہ بادشاہ ء ہم پیسلہ کتگ ات کہ چہ منی مرگ ء پد مال
 ء مڈیانی مستر کستریں چک چا کر بیت۔ بلتے آئی ء اے گپ پیسر ء کسی گور ء نہ
 گشت ء شنگ نہ کت۔

یکروچے بادشاہ ء وتی چکاناں لوٹائینت ء سر سوج اش کت ء آہاناں
 زمینے زمینے دات ء گشت ءے چہ شما ہر یکے اگاں سالے ء وتی زمین ء کشت ء
 کشار کنت ء آباد کنت منی بادشاہی ء درستیں مال ء مڈی ہمانی نیگ انت۔ کمبر کہ
 چہ پیسر ء بیکاریں چکے ات ء ہچ کار ء کسب ءے نہ کتگ ات آئی ء زانتگ ات
 ایوک ء ورگ ء وپسگ آئی ء دل ء ہے جیڑہ ات کہ سالے و سک باز انت من
 لہتیں ماہ آرام کناں ء پداوتی کار ء بندات کناں۔ ہے وڑ ء آئی ہمک ماہ ء ہے
 وڑ گشت کہ دیم ء ماہ ء بلتے ماہ پہ ماہ کنگ ء سال سرجم بوت ء واجہ ء زمین ء
 رادست نہ ہم نہ جت چا کر کستریں چک ات بلتے پیر ء ہم کار کنوک ء جبر
 زور وکے ات آئی ء وتی کار ہماروچ ء بندات کت کہ پت ء گشتگ ات آئی ء پہ
 لچھی کار کت ء سال ء گڈی ء آئی ء سیاہیں زمین ء راکشت ء آباد کت کس ء اے
 گمان نہ کت کہ اے سیاہ سکتگیں زمین انت کہ ویران ات ء سال ء تہ ء سبز ء آباد
 بوت سال ء سرجہی ء بادشاہ وتی چکانی زمینانی چارگ ء شت ء ہے زمین ءے چار
 اتنت۔ آ زمین ء ٹکر کہ مستریں پنج ء راداتگ ات ہما وڑ ء ویران ات ء ہشک ء

سپاہ ات ۽ کستریں بیچ ۽ زمین سبز ۽ آبادات نی کبر دل ۽ ہجالت بوت ۽ پت ۽ وتی
گشتگیں گپ ۽ رد ۽ دراہیں زمین ، مال ۽ مڈیانی مستر ، کستریں بیچ چا کر ۽
کت۔ چہ اے جار ۽ ملک ۽ مردم ہم وش بوت انت و ہدے کہ بادشاہ ۽ کوڑ ہیں
دنیا یلہ دات آئی ۽ گشتگیں گپانی پد ۽ ملک ۽ مستر ۽ کستر چا کر بوت۔

دوستیں زہگاں و ہدے کبر ۽ و ہد ۽ ارزشت نہ زانت و ہد ۽ رازوال کت ۽
و ہد پہ بیکاریگو ازینت ہے حساب ۽ و ہد ۽ ہم آئی ۽ رانہ بکش ات ۽ چا کر ۽ کہ و ہد ۽
راہ زانت کار مرزکت و ہد ۽ آئی ۽ مز آئی ۽ رادات۔

پہیشکہ گش انت کہ ”مرچیگیں کار ۽ پہ باندا ت ۽ یلہ مکن“ باریں باندا ت
چونیں باندا تے بیت ۽ آ باندا ت کہ کینت آپد ۽ مرچی یے پہیشکہ ہرچی بیت
مرچی بیت باندا ت دروگے۔

ماہتا ک درورنت کیچ جون ۲۰۰۹

چن چلونک ء ما نچلونک ہر کس کنت پہ وت کنت

بیزن علی

یکے ملکہ ء یک زالم ء جابریں بادشاہے حکومت کنگ ء ات۔
 مہلوک ء سہرا آئیگی زلم جبرانی سلگ گران اتک۔ ہے ملک ء یک پیریں زالم
 بولے است ات ہرچوہد ء آئیگی دپ ء گپ ہمیش ات کہ ”چن چلونک ء
 ما نچلوک ہر کس کنت پہ وت کنت“ آئیگی اے پیم ء گشگ ء چہ بادشاہ سک نہ
 وش ات او بادشاہ ء وتی دل ء حیاں کت کہ من چون بلناں کہ اے کنٹگ منی راہ
 ء سہر ء دور بہ بیت۔

اے جہر ء را آئی ء دل ء داشت ء وتی وزیر ء گور ء شت وزیر ء جواب ء
 درائنت اے آسانیں جہرے تو آئیگی ورگانی توک ء زہرمان گنج۔ بادشاہ ء وتی
 حاصیں گلام ء را حکم دات کہ پلان پیریں بلک ء دان ء برنج ء گوں ہوار زہرمان
 کن ء بدئے گلام ء دان گوں زہرانی ہوار بلک ء گس ء سرکت بلک گوں دان ء
 درشگ ء دزگٹ ات دمانے ء پد بادشاہ ء پنج گوں مزنیں گنے ء پد گوں وتی نریان
 ء چہ شکار ء آتک ء بلک ء گس ء سر بوت پرچکہ بلک ء گس چہ بادشاہ ء ماڑی ء
 نزدیک ترات بادشاہ ء چک ء راصبر نہ بوت کہ پیسہر ء وتی ماڑی ء بروت آہی ء
 گوں آہگ ء بلک ء راجست کت ماتنی ورگی جی است؟؟؟

من سک گزنگوں آہگ ء بلک ء پسودات بابی ! اے تال ء برنج انوں
تئی پت ء پہ من دیم داتگ بلئے من گوں وتی کار ء دزگٹ اتوں لہتیں بور ء دپارے
پہ من ایر بکن - گزٹن ء سوک ء بادشاہ ء بیچ گوں برنج ء تبک ء گلانش بوت سہ ء
چارلنکہ ء پد آئی ء چمانی دیم ء یک ساہی ئے مان شانت ء گوں او پارگی ء جہلاد
بوت بادشاہ و ہدے حال رست کہ تئی چک پلان بلک ء لوگ ء گوں برنج ء بٹ ء
ورگ ء چہ دگنیا رخصت بوت تو بادشاہ ء گوں گریوگی چماں گشت ”چن چلونک ء
مانچلوک ہر کس کنت پہ وت کنت تو شر بکنت یا گندگ -

ماہتاک بلوچی کوئٹہ

درکت یکے

راشد گل

بادشاہ ۽ جنک ۽ شرط ایرکتگ ات کہ من گوں ہما ورناء سیرکناں کہ منا
پہ گپ دم برائین ایت اگاں ناں گڑا پاہو ۽ درنجگ بیت۔ بازیں ورنائے ۽ وتی
قسمت چکاس ات بلتے کس سوب مند نہ بوت۔ بازیں ورنائے پاہو ۽ دار ۽
درنجگ بوت ہرکس ۽ ساہ دوست انت چیزے روچ ۽ رند چشیں سرمچاریں
ورنایاں گوش کپت انت۔

لہتیں روچ انچو بے تواری ۽ گوست۔ یک روچے یک مستانگیں
ورنائے بادشاہ ۽ دربار ۽ اتک ۽ بادشاہ ۽ جنک ۽ گپ ۽ مقابلہ ۽ واگے ظاہرکت
بادشاہ ۽ شرط ۽ شرائط گشت انت۔ ورناء من اتنت اندگہ سہب ۽ پُریں دربار ۽
ورناء بادشاہ ۽ جنک ۽ نیام ۽ گپ ۽ مقابلہ بوت۔

ورناء گپ شروع کت کہ منی پت یک سیریں مردے مارا سکیں
مزنیں ڈگارے است ات۔

بادشاہ ۽ جنک ۽ گشت۔ گڈا؟

ورنا : منی پت ہر سال ڈگارکشت بلتے دراہیں سمرہ مدگاں وارت انت۔

جنک: گڈا؟

ورنا: اے سال ء منی پت ء ڈگار پدا کشت۔

جنک: گڈا؟

ورنا: پدا مدگ ڈگار ء کشار ء ورگ ء لگت انت۔ اے سال ء مدگ سک بازات منی پت ء منا گشت کہ تو برو کراچی ء درستیں گدی دکاناں برو و ہر گدے است انت درستیاں بریز من شتاں کراچی ء درستیں گڈا آورت انت۔

جنک: پدا چے بوت؟

بچک: منی پت ء منی برات دیم دات پنجاب ء کہ برواود ء دستیں درزیاناں بیار منی برات ء پنجاب ء درسیں درزی آورت انت

جنک: گڈا؟

بچک: منی پت ء درستیں درزیاں آرڈر دات کہ شما اے درستیں گداں بزیرات ء اے بلاہیں ڈگار ء گوں مدگاں بہ پوش ات درزیاں گد دوتک انت ء انجیں بلاہیں چادرے جوڑکت کہ آڈگار ء گوں مدگاں پوشگ ء بس ات چادر ڈگار ء سرء ایرکنگ بوت۔

جنک: رند ء چے بوت؟

بچک: منی پت ء اے سر پوشیں ڈگار گوں مدگاں منا دات۔ من چادر یک جاہے کے ٹنگکت دانکہ منی دستے شت بکنت۔

جنک : گڈا؟

بچک : من دست راه دات ء مدگے درکت۔

جنک : پداچے کت؟

بچک : دگہ یکے درکت۔

جنک : گڈا؟

بچک : درکت یکے۔

اے مقابلہ ہنچو جاری ات داں مگر ب ء بادشاہ ء اعلان کت کہ مرچی
بس انت باندا پدا بیا دیوان ء نندو کیں مردماں چہ یکے ء گشت کہ اے شپ ء واجہ
ء ڈگار ء درستیں مدگ درکابنت۔۔۔۔۔ داں بانداہ بہ بیت واجہ ء مدگ ہلنت
ورنابرنز گپت و گشتے کہ چپ کن ادا موت ء زند ء سوال انت گوں ہے گپ ء ورنا
ء یک بلا ہیں سنگے چست کت ء زمین ء سرا گوں زوراں جت ء گشتے کہ ”باندا پدا
ہمد چہ شروع بیت“ برازن ٹنگ ء دپ نئے گپت۔ دومی سہب ء پدا باشاہ ء جنک
ء مستانگیں ورنادیم پہ دیم بیت انت۔

جنک : آں دیم ء گڈا؟

بچک : درکت یکے۔

جنک : گڈا؟

بچک : درکت یکے۔

انچوشی ء دومی روچ ہم ہلاس بوت جوان ء سنگے پدا زمین ء جت بزاں
ڈگار ء سرا ء چادر ء ٹنگ گپت سیمی روچ ء پدا مقابلہ شروع بوت داں اے رد ء
بادشاہ ء جنک ء دم برت ء اندگہ روچ ء ورناء سیرگوں بادشاہ ء جنک ء کنگ
بوت۔

ماہتاک بلوچی کوئٹہ جون ۱۹۹۶

یوسف ء کتب

رفیق عادل

کسہ گشاں گشتگ کہ یوسف نامیں مردے است ات کہ نوکی ہمیش
 انت واڑوئی ہیل گرگ ء ات۔ شپ ء روج آئی ء تش دست ات ء دارے
 تراشت یک روچے دل ء حیا لے کت کہ نی من واڑوئی ء بلد ء زبراں پیسرا آئی
 ء تہتی پادگ ء گور باسک ء تراشگ اڈ کنگ ہیل گپت ء رند آئی ء دیست کہ اے
 گوٹڈیں کارانت۔ آئی ء وتی دل ء حیا لے کت کہ نی من بامد انت مزینیں کارے
 بہ کنناں۔ ہے حیا لے کنگ ء گوں یوسف ء تیرے بڈ ء کت ء لد ء شت ء یک
 بلاہیں بنڈے برات نے کہ ایشی ء من جگ نے کنناں۔ انوتراشان تراشان ء دار
 چہ جگ ء حد ء گوست تہ گوشت نے پرواہ نیست ننگارے کنناں نے پدا تراشان
 تراشان چہ ننگارے حد ء گوست نی دل ء گوشتے کہ کتب یے الم ء کنناں نے انچو
 تراشان تراشان دار چہ کتب ء حد ء گوست دیست نے کہ کتبے ہم نہ بیت۔ گوشت
 نے داس ء دستگ نے کنناں بلنے داس ء دستگ ء حد ء ہم گوست ء کسان بیت
 نی حیران بوت کہ جی یے بہ کنناں دل ء حیا لے کت دگہ وچ نیست اشتری گومس
 یے کنناں نے اے رنگ ء چہ یوسف ء نہ زانکاری ء ہما بلاہیں بنڈا تک ء آسرے
 یک پہ گومسے ء رست۔

تا کبند بہارگاہ

لَتَّيْب لَچَ

زہگانی سوت

دنیا ۽ درائیں لبرانکاں پہ زہگانی حاتر ۽ سوت پر بندگ بوتگ - ہے رنگ ۽ بلوچی ۽ ہم کسانیں زہگاں پہ سوت گشگ بوتگ ۽ ہے سوتاناں ”لنّیب لچے“ نام دنیگ بوتگ - اے سوتانی دو تہر انت یکے ہما سوت کہ ہر و ہد ۽ گشگ بنت ۽ زہگ اش گش انت ۽ وتی و شنودی ۽ کن انت دومی ہما سوت کہ ایوک ۽ لنّیبے ۽ نیام ۽ گشگ بنت ہما آل لنّیب لچے گش انت - اے در ۽ ہر دورنگ گندگ بنت بزائ لہتیں انچیں سوت انت کہ لنّیب لچے انت ۽ لہتیں سوت انچیں است کہ آ زہگانی و شنودی ۽ پر بندگ بوتگ انت ۽ آہانی پر بندگ ۽ گشگ ۽ چچ و ہد ۽ پاس نیست انت بزائ زہگے ہر و ہد ۽ دپ گال کتے کنت -

بلوچی لبرانک ۽ زہگانی جتا لنّیب لچھی کتاب نیست انت پمیشکا ادا چیزے لنّیب لچے ہوار کنگ بوتگ دانکہ زہگے وتی گوازیانی لچہاں بزائ انت -

ماتی او ماتی
 منی لیبی جنک اتک اَنَت
 منی دُتک ءِ پُچکے بُرت اَنَت
 امبار ءِ دپ ءِ پچ کن
 پیمازی مئے در کن
 من تہنا شتاں پل ءِ
 منا پت ءِ جت یک لے
 منا برات ءِ جت یک زہمے
 منی دل ءِ ہون رتکننت
 من راہ ءِ سرا کپت انت
 من ءِ بلک ءِ چت ءِ برتگ
 من ءِ بُنڈوک ءِ تل ءِ داتگ
 نون منا داتے
 دُنکو کے شکر ارتکو ارتکو
 دُنکے شکر ارتکو ارتکو

ادل بدل

جم پپیل

جی جمالک

چکء برے

چیر دے

دیکہ نکالک

کلک کلک

دو اَنت کلی

ماہو شلی

یکے منی

دومی تئی

داری شتان

کوه ءِ گراں

ماہ ءِ سرا

ابی کج انت

کاپر بن انت

بیا ءِ پری

ما لیبو کناں

ماہو گنوک انت

چو آس ء روک انت

شاہو کجا انت

مچ ء سرا انت

چکے کجا انت

امب ء بن ء انت

امبوک چینان انت

تہنا وراں انت

امبوک چوں ترپشاں

گوں شکر ء وشاں

بیار ء دانچوپاں

ما اماں چوپاں

ڈپکو ڈپکو ہورت ہورت

ڈپکو ڈپکو ہورت ہورت

تاس ءَ بدئے ؟

تاس گٹ انت

چے یے مان؟

ہنی یے مان

ہنی کئی انت؟

واجہ نیگ انت

واجہ کجا شت؟

بمبئی ءَ ----- !

چے کار ایت؟

مہرگ ءُ دانگ

کئے یے کمایت؟

شنک ءُ منک

شنک ءُ منک کپتگ نہ کپتگ

کپتگ-----!

حکے چے یے بچکے

بچکے-----!!!!

نامے کئے انت؟

کریم داد-----!

او کریم داد

تئی چٹکلیں ریشاں

کجا روئے پُگان ء
 چے کار ء ؟
 دو شمشپو
 کئی واست ء ؟
 سلام نئے
 سے نج ء گاڑی پستگ
 مابلی دستے گڈ اتگ
 ڈاکٹر ء پٹی یے کتگ
 میڈیم ء سوچنے جنگ
 ڈبک ء ڈبک سرینے
 ڈبک ء ڈبک چنڈینے

الف دو بکری

ب دو شکری

بی ء پیچ کن

گھوڑا ء در کن

گھوڑا ء رشاں

کاپر ء پشاں

کاپر شنگ جنگ ء

بی ایس او ء رنگ ء

سروپے کٹک انت

پلپل ء ٹک انت

منا جنگ گوک ء

پُگانی توک ء

ما گراں وئیلکیں پیشکے
 دائینے سرگم ۽ دوچ ۽
 گورا کناں عیدو کے روچ ۽
 لدی کلاتی لدی
 پادا ۽ نپادان چیر گیجگ
 خان جان ۽ گلام جان وپس آنت
 یک جنکے است انت
 دریا ۽ مست انت
 جناں جناں ڈول جناں
 سے کوٹی ۽ بندے کناں
 لالا ۽ ہنی آں چوپان
 سے جنک ۽ لوٹان
 لالا ۽ ہنی باز آنت
 جنک چون مجاز آنت
 اولی روچ ۽ پاس آنت
 دومی روچ ۽ فیل آنت

ملم	ء	ڈبی
ریش	ء	چیٹی
قرآن	ء	تاک
مشیت	ء	ہاک
میست	ء	پشت
بنگلہ	یے	بستگ
بنگلہ	یے تو	ئئل
ئئل	ء مات	کہ سیول
سیول	ء توک	ء ڈمپرے
ڈمپر	ء	راہ
چاردهی	ء	ماہ

مئے بڑکسان اِنت

راہ ءَ روان اِنت

کاه ءَ وران اِنت

نوکی رُدان اِنت

دورے جنان اِنت

مے مے کنان اِنت

عمید ءَ مزن بیت

عمید ءَ کُشگ بیت

عمید ءَ پچگ بیت

کے نچارایت

دوستے نہ داریت

اکلہ بکلہ

تئی شمیم شکلہ

چے گوات انت

گورتچ انت

شال ء ہارگ ء میمچ انت

مُشک ادوک ء دسکچ انت

نان ء پٹاٹ کوسچ انت

پیشاں دیاں بلکہ

کاراں روپگ چیلکہ

سند سوار تیچ انت

پیمو پیمازیں بلوچانی
ڈنڈلو نارشتے ریسانی
آلکو زہر گپتگ پتن تاکیں
پتر شوک ء شہریں تاجلیں بستگ
رپتگ مات بندی سرے رستگ

ہوو ہوو ایر دے
 بلک ء چک ء چیر دے
 نا کو شنگ پیش ء
 کور ء گپتگ ریش ء
 حال ء کئے بیاریت
 چکے کئے بچاریت
 مرچی ہوو کہ ترند انت
 ناہ و مچ ء سند انت
 ہوو ء موسم بش انت
 ہوو ء سر چوں وش انت

زیبیل کسان اِنْت

نوکی رُدان اِنْت

سوت ء جنان اِنْت

راہاں گوزان اِنْت

وہد مہربان اِنْت

جاہ مکران اِنْت

زہگ لیب کنان اِنْت

دُتک چنان اِنْت

وِشی باریگ

زہگ ء گوزان اِنْت

مکتب جاہ ء

زالبول روان اِنْت

وانگ ء زانگ ء

بلد بیان انت

زانت ء کتاب ء

رژنے مان انت

دُتک لتیب انت

پل ء گلاب انت

جنگل ء گیاب انت

زیہیل کسان انت

نوکی ردان انت

سوت ء جنان انت

لَتَّيْبٌ ءِ كُوَازِي

لٹیب کنگی انت

انچو کہ یک زہگے ۽ پھ جوانیں وراکی، جوانیں، چاگرد، جوانیں وانگ الہی انت ہے حساب ۽ یک زہگے ۽ لٹیب ۽ گوازی ہم الہی انت۔ چہ گوازی ۽ نہ ایوک ۽ آزہگ ۽ وہد پاسی بیت بلکیں چہ گوازی ۽ زہگ ۽ بالادی ورزش ہم بیت ۽ آ زہگ یک جان پروریں ورنائے بیت کنت۔ اگاں چہ بندات ۽ آ گوں گوازی ۽ ہب ۽ واہگ مداریت ۽ گڈامزنی ۽ سکیں سست ۽ جانبڈے جوڑ بیت پمیشکہ زہگانی ہاتر ۽ گوازی الم انت۔

مروچگیں نوکیں دور ۽ زہگانی گوازی ۽ دگہ ہزاراں آسراتی آرگ بوتگ بلتے آدرس ہے کمپیوٹر ۽ مک ۽ چہ کمپیوٹر ۽ سرانندگ ۽ گوازی کنگ بنت۔ اے گوازی گشگ نہ بنت، ایشی ۽ چہ ایوک ۽ چمانی کوری بیت کنت دگہ بچ، چش نہ انت کہ زہگاناں کمپیوٹر ہتیل دنیگ مہ بیت، بہ بیت بلتے ایوک ۽ ہما بہر کہ گوں آئی ۽ وانگ ۽ زانت ۽ گیشی بیاریت۔ اے دگہ ہر حساب ۽ کمپیوٹر پھ زہگاں حراب انت۔ کسان کسانیں ورنائیں گوں گوازی اسل گوازی انت۔ ہے وڑیں چندے گوازیانی بابت ۽ اے در ۽ نبشتہ کنگ بوتگ۔ یکے و ایش کہ بلوچی کہنیں گوازی گار ۽ بیگواہ مہ بنت ۽ دومی باند بلوچ پسگ یکرندے پداوتی زہگاں وتی جند ۽ بنکی گوازییاں چہ آشنا ۽ سر پد بہ کنت دانکہ آچہ پت ۽ پیروکی

گوازیاں چہ سرپد بہ بیت مئے پدرتیج وتی جندء بنکی گوازیاں چہ پہک شموشکار
 انت۔ آنزانت کہ آئیء پت ء پیروکاں وتی وهد ء باریک ء کجام کجام گوازی
 کتگ انت۔ اے درء ہے جہد کنگ بوتگ کہ پہ زہگاں لہتیں گچینی گوازی دیم
 ء دینگ بہ بیت کہ بلوچانانی بنکی ء ربیدگی گوازیاں شمار بنت دانکہ آوکیں وهدء
 یک زہگے دنیا ء اے دگہ لیبانی وڑء وتی جندء گوازیاں چہ ہم سرپد بہ بیت۔

اے درء گوازیانی ہمرائی ء گوازیانی رہند اوں دینگ بوتگ انت۔
 اگاں کسے ہے لتیہاں کنگ بلوٹ ایت داں آایشانی رہنداں چہ سرپد ء بہ بیت۔
 بلوچ زہگ اگاں وتی جندء لیباں چہ سرپد ء آشنا نہ بیت داں آدمی ء
 لیباں سرپد بہ بیت پریشی ء بلوچ ء ہیچ نپ ء سیتے رست نہ کنت پمیشکہ اے درء
 بلوچی لیب ء آہانی رہندانی بابت ء گونڈگری ء سرپدی دینگ بوگ ء انت
 دانکہ یک کسان سالے چہ وتی لیب ء گوازیاں سرپد بہ بیت ء پرچکہ ہمک مردم
 پہ وتی جندء گوازیاں زیب دار انت۔

اڈاں، دادلکی

بلوچ چاگرداء اے لئیب سکیں کہن ۽ گیدی این گوازی یے زانگ
 بیت۔ آدورء ہمک زہگ ۽ دلدوستیں گوازی ہے بوتگ، بلتے مرچاں اے گوازی
 زبرگندگ نہ بیت پرچکہ نوکیں دور ۽ نوکیں آسراتیاں وہدیگیں دور ۽
 بازیں گوازی ہلاس کتگ انت یاہلاسی ۽ کنڈگ ۽ سرکتگ انت۔ اے گوازی ۽
 بچک ۽ جنک ہردوہواری لئیب کن انت۔ اگاں تھکی ۽ گشگ بہ بیت داں
 کسانیں زہگانی یک سورے گوازی یے۔

رہبند:

اے گوازی ۽ دوہر بنت یک نیمگے بچک ۽ دومی نیمگ ۽ جنک۔
 بلتے الم نہ انت باز براں ہردونیمگاں جنک ہم بیت کن انت۔ ہردونیمگ ۽ مردم
 پہ وت ۽ جتا جتا دُتک جوڑ کن انت کہ ایشاں چہ یکے سالونک بیت ۽ دومی بانور
 کنگ بیت۔ اے گوازی داں چارروچاں برجہا بیت ۽ گڈی روچ ۽ دراہیں
 زہگ وتی نزیکیں سیاد ۽ سانگ بند یا کہ بازار ۽ اے دگہ مردمانی لوگاں گوں ہے
 دُتکاں روانت ۽ نکان مچ کن انت۔ بلتے ہردوہر جتا جتا رونت ۽ وتی وتی دُتکاں
 گوں وت ہمراہ کن انت۔

ہر کسی دُتک گیشتر شرنگ ءِ زیبا بیت ہمائی ءِ گیشتر زر دست کپیت گڈی
 ءِ دراہیں زر یکجا کنگ بنت۔ ہر کسی زر چہ دومی ءِ گیش بنت ہما باج بارت بلتے ہما
 چاریں روچاں کہ اے گوازی کنگ بیت اے روچاں ہم ہر دوکانی نیمگ ءِ سوت
 ءِ چاپ، نازینک ءِ ہالو کنگ بیت، باز براں ہے گوازی ءِ مزن عمریں زالبول ہم
 بہر زور انت بلے گیشتر اے گوازی کسانیں زہگانی نیام ءِ کنگ بیت۔ گڈی روچ
 ءِ ہما زر یکجا کنگ ءِ چیز گرگ بیت۔ گیشتر برنج ءِ گوشت گرگ بیت بلتے دگہ
 ہرچی کہ آہانی دل بلوٹ ایت آگپت کن انت۔ آروچ یک آروسی دروشمے
 سہرا کنت، بلتے اے ورگ ءِ چرگ لوگانی تہا نہ بیت بلکیں چہ لوگاں ڈن دور دگہ
 شیپ ءِ لدے ءِ کنگ بیت۔

اڈاں، کچھلی (کچھی)

اے گوازیء نام اڈاں، کچھلی ہے ہاترء ایرکنگ بوتگ کہ ایشیء یک
 کچھی اڈے یا کہ کچھکے ء کارمرزی بیت۔ اے گوازی ہم سکیں کہنیں گوازی یے
 زانگ بیت۔ اگاں بچارات داں اے گوازی مرچگیں دورء والی بال ء گوازی ء
 گوں کموہمد پی کنت۔ ہردوگوازیاں دستانی کارمرزی بیت۔ اے گوازی مدام
 روج برکت ء وہدء کنگ بیت، چوکہ آوہداں بجلی نہ بوتگ ء شپ ء ورگ ء چہ
 پیش کسانیں زہگانی مستریں وہد پاسی انچیں گوازی بوتگ انت۔ زہگاں روزردء
 وہد ء اے گوازی بنا کتگ ء شپ تہار ء گوازی آسر کنگ بوتگ پرچکہ تنہا
 وہدے ورگ ہم تیار بوتگ انت ء زیاتیں تہاری ء پچی میم اوں نہ بوتگ۔
 چرے گوازی ء دگہ گپے اوں درا بیت کہ بلوچاں وتی دراہیں وہد ء پاس ء سمائی
 بوتگ کہ کجام وہدء کجام حسابیں گوازی ء کارکنگی انت۔

رہبند:

اے گوازی ء گیشتر کنوک بچک بنت پرچکہ اے گوازی ء زور ء
 تاکت ء ابید، تیزی ء تنچگ اوں لوٹیت کہ یک جنکے ء ہاترء اے کارکوگران بوت
 کن انت بلئے پدا اوں جنک، بچکاں ہواری ء اے گوازی ء کت کن انت۔

اے گوازی ء دو بہر بنت بزاں گوازی کنوک دو بہر ء بہر کنگ بنت۔ بلتے ہردو بہر ء مردمانی کچ ء کساس یک بہ بیت۔ اگاں یک بہرے ء ۵ مردم انت یا کہ ۱۰ مرد انت گڑا دومی بہر ء اوں ہممنچو مردم بوہگ المی بوتگ۔ اے گوازی ء حاصلیں کچ ء کیلے نیست ہرچی کہ گیش بنت مردمانی بہر ء بانگی ہما وڑ کنگ بیت۔ انچو کہ ساری ء گشگ بوتگ انت کہ اے گوازی ء ہاتر ء یک اڈے یا کہ کچکے ء ہاجت بیت ء چمانی ء گوازی کنگ بیت۔

ہردو بہر یک جاہے اوشت انت ء ہما اڈ یا کہ کچک ء چمیشاں چہ یکے گوں دست ء پُر ء دور دنت ء رند ء ہے اڈ ء نیمگ ء تچگ بنا بیت۔ ہر کس ساری ء ہما اڈ ء شو ہازایت ء بنزہ ء سر کنت ہما باج بارت۔ بلتے ہما بہر ء مردم ء کہ اڈ گوں بیت دومی بہر ء مردم آئی ء دارگ ء جہد کن انت ء چہ آئی ء اڈ ء پیچ گرانت ء وت ساری ء بنزہ ء سر کنگ ء جہدے کن انت۔ اے ڈول ء ہر کس کہ ساری ء بنزہ ء اڈ ء سر کنت آ باج بارت ء اڈ دو بردور دینیک بیت۔ ہر کس کہ گیشتر براں اڈ ء بنزہ ء سر کنت ہما گوازی ء باج بارت۔

ادرك كلوسكى

اے گوازی گیشتر آمین ء ودهاں کنگ بیت۔ اے گوازی بلوچانی یک دلدوستیں گوازی یے ء مدام مچکدگاں کنگ بیت۔ پرچکہ اے گوازی ء ہاتر ء مچ ء مچکدگ بوہگ الم انت۔ چہ لئیب ء نام ء چہ زانگ دنت کہ ایشی ہاتر ء مچکدگے ء بوہگ چچو اژدری انت پرچکہ ”ادرك“ یک ساہدارے کہ گیشتر مچانی سرا بیت ء اے گوازی ء چو ادرك ء وڑ ء مچانی سرا سر کپیگی انت۔ پمیشکہ ایشی ء نام ادرك كلوسكى ایر کنگ بوتگ۔ آ ودهاں زہگانی دوستریں گوازی ہے بوتگ بلئے ایشی ء مزن عمراں ہم بہر زرتگ۔ گیشتر ہما مردماں اے گوازی ء بہر زرتگ کہ مچ ء درچکانی سر کپیگ ء زانوگر بہ بیت پرچکہ مچانی سر ء سر کپیگ ہمک مردم ء بسات ء ڈن انت۔

رہبند:

اے گوازی ء ہم چو اے دگہ گوازیانی حساب ء دو بہر ء مردم بہر کنگ بنت بلئے ایشی ء مردم حسابی بوتگ انت بزاں پنچ، کس ہمک بہر ء بوتگ انت۔ اے گوازی ء مستریں ہاجت مچکدگ انت بزاں بید چہ مچکدگ ء اے گوازی کنگ نہ بیت پرچکہ دگہ جاہ ء سر کپیگی چیز نیست ء مچکدگ ء مچانی سر کپیگ ارزانی ء بوت کنت۔ چو کہ اے گوازی ء برجم دارگ ء ہاتر ء یک دستے

در اچیں دارے زورگ بیت، ایشی ء ابید ہپت پتینیں سنگ مک کنگ بنت ء
یک چمپلے یا کہ کلیمپو کے پہ سنگانی دور دنیگ ء پکار بیت۔ دوئیں بہرانی مردماں
یک پہ یک اے سنگانی دور دنیگ ء جہد کن انت ء ہر کجام بہر ء کہ سنگ دور
دات انت آئی ء ہماہاں چہ کیے ہما دار ء دست ء پُر ء دور دنت ء اے دگہ ہماہاں اش
تچانی ء مچانی سر ء سر کپ انت ء دوئی بہر ء مردم گوں ہما دار ء مک ء ایشانی دمب
ء تچ انت۔ نوں ہما آں کہ سنگ دور داتگ ات آہانی بہر ء مردمانی جہد بیت کہ ہما
پتیں سنگ کہ پیسر ء دور داتگ انت ہماواں مک بہ کنت ء دوئی بہر ء مردم ہے
جہد کن انت کہ آہانی سنگانی مک کنگ ء ساری گوں ہما دار ء ایشانی تہا کیے ء را
کار بدار انت۔ اے نیام ء ہما کہ مچانی سر ء بنت آدمی بہر ء دار دست ء کنوکیں
مردم ء را ”کلوسک، کلوسک، کلوسک“ گش انت ء اے دیم ء آدمی ء تچ انت۔
ہر کس کہ گیشتر براں سنگاں دور دنت ء پدا سنگانی مک کنگ ء سوہمند بیت
ہما گوازی ء باج بارت۔

اے گوازی ء دگہ یک رہندے اوں است انت کہ ہما مردم کہ دار ء
دست گروک بیت آئی ء گچین اے حساب ء بیت کہ ہما سنگانی دور دنیگ ء ہما مردم
کہ گڈی ء پشت کپیت ہما دز کنگ بیت ء ہما باج برتگینانی تہا کیے ہما دار ء دست
ء پُر ء دور دنت دانکہ آہاں پہ مچ ء سر کپگ ء چیزے و ہد بہ رسیت ء ہما میکیں دز دار
ء نیمگ ء تچان ء روت ء دار ء دست ء کنت ء اے دگہ مردماں گوں دار ء مک ء
دست جنگ ء جہد کنت ء اے دگہ ہما سنگانی مک کنگ ء گلانش بنت۔

بکٹ لیننی / بکٹ کٹکی

اے گوازی نہ ایوک ء بلوچ چا گرد ء کنگ بیت بلکیں دنیا ء اے دگہ
 بازیں چا گرداں اوں کنگ بیت بلنے اے زانگ نہ بوتگ کہ ایشی ء بندات
 کیا کتگ۔ دومی اے گوازی ء رہبندانی تھا اوں جتائی است انت بلنے ہما کہ
 اے گوازی ء بنگی لوٹ انت آکلیں جاہاں یک انت۔ بزاں یک دستے دارجیں
 دارے گوں یک پچلے کسانیں دارے ء ہمرائی گوازی کنگ بیت۔ بلوچاں
 اے گوازی ء نام ”بکٹ لیننی یا بکٹ کٹکی“ ایرکتگ کہ اردو ء ایشی ء راگلی ڈنڈا
 گشگ بیت۔ اے گوازی ء بابت ء گشگ بیت کہ اے گوازی نوکیں دورے
 کرکٹ ء یک کہنیں دروشمے پرچکہ ایشی ء لہتیں رہبند سرجم ہما انت کہ مرچی
 کرکٹ ء کارمرز بنت نوں اے لتیب چہ لندن ء اے دمگ ء اتلگ یا کہ چہ
 چداں دیم پہ لندن ء شتگ یا کہ اے گوازی انچو کہن ء قدیم انت کہ ایشی ء بن
 اشت ایرکنوک زانگ نہ بیت ء ایشی ء سرائگت ء شوہازی پکار انت۔

رہبند:

اے گوازی ء ہم دو بہر بنت ء ایشی ء ہاتر ء چو کرکٹ ء وڑ ء یک زمینے ء
 نیام ء یک بچلے دراج ء دو بوگ جہلیں کنڈے جنگ بیت کہ آئی ء سربرا کٹک

(ہما کسانیں داڑک کہ یک بچلے) ایر کنگ بیت ء بکٹ (ہما دستے دراجیں دار
 انت کہ ہمائی ء مک ء چہ کٹک چست کنگ ء جنگ بیت) اے گوازی سک
 وش انت پرچکہ ایشی ء چو کرکٹ ء وڑ ء مردم اوشتوک بنت و ہدے کٹک چست
 کنگ ء جنگ بیت گڈاں درست ہمائی ء گرگ ء جہد کن انت اگاں کٹک پہ
 بالی ء گرگ بہ بیت گڈاں کٹک چست کنوک در کئیت ء دومی مردم کئیت انچوکہ
 کرکٹ ء کینچ گرگ ء پداوٹ بیت۔ اگاں کٹک پہ بالی ء گرگ نہ بوت گڈاں
 ہے کٹک ہما دوری ء کہ کپتنگ چمود ء کٹک دور دنیگ بیت ہما کنڈ ء نیمگ ء کہ
 آہود ء بکٹ ایر بیت۔ اگاں کٹک ہما کنڈ ء سرا ایریں بکٹ ء بہ لگیت گڈاں
 کٹک جنوک در کئیت۔ انچوکہ کرکٹ ء بول ء دیم پہ وکٹاں دور دنیگ ء اگاں
 وکٹ ء لگیت گڈاں آ اوٹ بیت اداواں انچوش بیت۔

اگاں کٹک بالی ء گرگ نہ بوت ء بکٹ ء ہم نہ لگیت گڈاں گوازی
 کنوک کٹک ء دست ء موشنت کنت ء دست ء سرا کٹک ایر کنت ء گول بکٹ ء
 جنتے۔ اگاں اے برے کٹک گرگ نہ بوت گڈاں ہما جاگہ کہ کٹک کپتنگ چہ ہما
 جاگہ ء کل گرگ ء ہاتر ء کٹک دور دنیگ بیت ء گوازی کنوک یکبرے پدااے
 کٹک ء جنگ ء جہد کنت اگاں آئی ء جت داں حساب بیت اگاں آئی ء جت نہ
 کت ء کٹک کل ء کپت یا کہ چہ ہما کنڈ ء نزکی ء کپت گڈاں گوازی کنوک در
 کئیت انت، یا کہ آئی ء دور کٹک ء راجتے ہم نہ کت ء کٹک چہ کل ء دورشت
 گڈاں گوازی کنوک ہما جاہ روت ء حساب کنت ایشی ء حساب اے ڈول ء انت

کہ بکٹ، لین، موم، نار، کار، وہی، جگوڈا، جگ (اداء جگ یک گوازی کنوک ء
 رادگہ برے گوازی کنگ ء مدت دنت بز ان اگاں آئی ء کٹک گرگ بہ بیت ء
 آئی ء گور ء جگ بہ بیت گڈاں آدو بر گوازی کت کنت اے حساب ء ہر چند کہ
 آئی ء جگ گیشتر بنت آئی ء گوازی ہم گیش بوہان بنت ء اے جگاں آوتی ہمراہ آں
 اوں دات کنت) اداء دگہ چیزے اوں زانگ لوٹیت ہے کہ حساب انت (بکٹ
 لین، موم، نار، کار، وہی، جگوڈا،) ایشانی گوازی کنگ ء وڑ ء پیم ہم جتا جتا انت
 چوکہ

بکٹ : ایشی ء کٹک ہما کنڈ ء سرا ایر کنگ بیت ء گوں بکٹ ء اے چست
 کنگ بیت۔

لین : ایشی ء کٹک پادء سرا ایر کنگ پدا چنڈگ ء جنگ بیت۔

موم : ادا گوازی کنوک کٹک ء دیم ء سرا ایر کنت پدا گوں چنڈگ ء ایشی
 جنگ ء جہد کنت۔

نار : ایشی ء گوازی کنوک وتی دست ء دولنک کانی مک ء کٹک ء داریت
 ء گوازی کنت۔

کار : ایشی ء گوازی کنوک وتی دست ء رگ مشت کنت ء کٹک ء ہمانی ء
 سرا ایر کنت ء جنت۔

وہی : ادا کٹک، بکٹ ء سرے نیمگ ء دوڈک دنیگ ء جنگ بیت۔

جگوڈا: ایشی ء کٹک مکونڈ ء سرالیر کنگ ء چنڈگ ء جنگ بیت۔

دگہ جبرے ایش انت کہ اے گوازی بلوچستان ء بازیر ہنداں دگہ دگہ حساب ء کنگ بیت ہمیشکہ ایشی ء رہندانی تہا پرک ء پیر بوت کنت بلئے مکران ء گیشتریں دمگاں اے گوازی ء رہند ہمیش انت۔

ہے گوازی ء دگہ یک تہرے اوں است انت کہ آئی ء را ”تل گوازی“
گشگ بیت۔ ایشی ء سرجمیں رہند ہما انت ایوک ء جتائی ایش انت کہ ایشی ء بکٹ، لین، موم، نار ء جاگہ ء یک، دو، سے، چار،۔۔۔۔ داں سد دوسد، ہزار ء داں حساب کنگ بیت ء ہما مردم ء حساب چہ کلاں زیات بنت ہما باج بارت۔

چوکی

اے گوازی بلوچستان ءِ دراہیں دمگاں کنگ بیت ءِ چہ بلوچستان ءِ ڈن
 ہم اے گوازی جوانی ءِ کنگ بیت بلئے اے دگہ گیدی گوازیانی وڑ ءِ اے گوازی
 ہم زانگ نہ بیت کہ ایشی ءِ بندات چہ کجام ملک ءِ بوتگ ءِ کیا کتگ؟ پرچکہ
 چشیں گوازی کہ باز ملکاں یک وڑ ءِ لنتیب کنگ بنت آئی ءِ پشدر ءِ الم یک
 دپتری رازے سرپوش انت۔ چو کہ ایشی ءِ بلوچستان ءِ چوکی، یا کہ ہشتی ءِ نام ءِ
 توار کن انت ءِ اے گوازی وشیں و ہدے پاسی یے شمار بیت بلئے مرچی ایشی ءِ
 جاگہ موبائل گیماں برتگ۔

اے گوازی گیشتر گوں ہما سانپ سیرھی ءِ پشتی دیم ءِ کہ یک دگہ لئیے
 است انت کہ آئی ءِ نام بلوچاں ششی، یا کہ چکھی ایر کتگ ءِ اے دگہ مردم آئی ءِ
 ”لوڈو“ گشت گوں ہمیشی ءِ دپ وارت۔

رہبند:

اے گوازی ءِ کنگ ءِ ایوک ءِ چار مردم پکار انت۔ پرچکہ ایشی ءِ چار کنڈ
 بنت ءِ ہمک کنڈ ءِ یک مردے نندیت۔ ہے چاریں کنڈ جاہانی نیام ءِ یک سنگے
 یادارے کل کنگ بیت کہ ایشی ءِ ”شیطان“ ءِ نام دیگ بوتگ۔ ہے چار کنڈیں
 جاہ کہ جوڑ کنگ بنت ایشی ءِ ہمک کنڈ ءِ را ”مات کل“ گشگ بیت ابید چہ ہے

مات کل ء کٹڈ ء کش ء دگہ ہپت کسانیں کل جنگ بیت۔ اے گوازی ء ہاتر ء دگہ چاردانگ دار ء ہم پکار بیت۔ اے دارزیات بچلے ء بوگے ء دراج بنت، ہے دارانی نام ”چوک“ ایر کنگ بوتگ انت ء اے دارانی جوڑ کنگ ہم مزنیں ہنرکاری یے لوٹیت۔ پرچکہ اے دار کہ ایشاں چوک گشت ایشانی یک نیمگہ سرجم ء تچک ء ساپ بیت ء دومی نیمگ گوامب بیت۔ گیشتر پہ چوکانی ہاتر ء گزی دارکارمز بیت کہ ایشی ء نیام ء تل کنگ ء ہما دروشم وت جوڑ بیت ء اے سکیں مہریں دارے کہ ارزانی ء پرشت نہ کنت۔

گوزی ء دو، دومردمانی یک جوڑے بیت ء ہر کسی مات کل ء سے، سے گڈگ (ایشی ء ہاتر ء کجام ہم چیزے زورگ بیت سنگ، دار، کاپور ہریجی) کہ ایشاں ”چک“ ء نام دنیگ بوتگ۔ نوں گوازی ایش انت کہ ہر کس کہ پیسراوتی گڈگاں یا کہ چکاں یک پترے ء پدواتر وتی مات کل ء سرکنت گوں وتی ہمراہ ء ہما مردم سوب مند بیت۔ ایشی ء دومی بہر ء مردم آئی ء دارگ ء جہد کن انت آئی ء چکاں کشگ ء جہد کنت۔ چوکانی مک ء آوتی گڈگاں درکت کن انت چوکانی مک ء گوازی کنوک ہشت، چار، سے، دو، بڈ جت کنت۔ ایشانی ہم وتی رہندے است انت چوکہ

ہشت: اگاں چاریں چوک وتی گوامسی دیم ء ایر بہ بنت شیطان ء جنگ ء پد گڈاں ہشت کشگ بیت۔ چہ ہشت ء گڈگ / چک در کنگ بیت۔ ایوک ء ہشت بوہگ ء شرت ء گوازی کنوک دو بر چوکاں دور دات کنت، ہرچ رندا چوک ہشت بنت آہمنچو براں چوکاں دور دات کنت۔

چار: چاریں چوک وتی تچک ء ساپیں نیمگ ء اگاں ایر بہ بنت گڈاں چار
منگ بیت۔

سے: اگاں چاریں چوکانی تھا یکے گوامسی دیم ء بہ بیت ء سے تچک ء ساپیں
نیمگ ء گڈاں سے منگ بیت۔

دو: ہے رنگ ء اگاں چاریں چوکانی تھا سے دو چوک گوامسی نیمگ ء بہ
بنت ء دو تچک ء ساپیں نیمگ ء گڈاں دو منگ بیت۔

بڈ: بڈ، چنائی ء یک ء راگشگ بیت ء چاریں چوکانی تھا اگاں یک چوکے
تچک ء ساپیں نیمگ ء ایر بہ بیت اے دگہ سے ایں چوک گوامسی نیمگ ء بہ بیت
گڈاں اے بڈ بزاں یکے من بیت۔

گوازی ء سو بمندی ایش انت کہ دومی بہر ء مردماں چہ پیسروتی گڈگاں
مات کل ء سر بہ کن۔ یک و ہدے اے گوازی کسانیں زہگانی دوستداریں گوازی
بوٹگ بلتے اے گوازی ء کسان مزن ہر دولتیب کت کناں بلتے گیشتر ورنائیں
بچک اے گوازی ء کن انت۔

پوری

اے گوازی اوں مچکدگاں گیشتر کنگ بیت بلتے نوکتریں دور ء باریگاں
 اے گوازی کجام ہم یک جا ہے ء کنگ بیت کنت۔ چوکہ مچکدگ ء اے گوازی
 ء کنگ ء مسترین مول اے بوتگ کہ ہما ”پور“ کہ چرائی ء گوازی بیت آگوں
 مچی پیشاں جوڑ کنگ بیت۔ بلتے نوکیں دور ء باریگاں ”پیشی پور“ ء جاگہ ء کسانیں
 بال کارمرزی کنگ بیت۔

رہبند:

اے گوازی ء کنگ ء ہم دو بہر ء درکار بیت۔ ابید چہ ایشی ء یک پوری
 ء ہپت سنگ درکار بیت۔ چوکہ یک جا ہے ء یک کنڈے جنگ بیت ء پور ہمانی
 تہا کنگ بیت رندا کلمپوک ء مک ء ہپت گام پشت ء کلمپوک چگل دسیگ ء
 پور چہ کنڈ ء درکنگی بیت۔ ہما بہر ء مردم کہ پور ء چہ کنڈ ء درکنت آئی ء ہمراہ تچان
 تچان انجیں جا ہے ء وت سرکن انت کہ پاداش زمین ء ایرمہ بنت چوکہ آدرچک
 ء مچانی سراشت کن انت، دگہ بلا ہیں سنگ ء دگہ ہروڑیں چیزے ء سراوشات
 کن انت۔ دومی بہر ء مردم پور ء دست ء کن انت ء ہر کسی پاد کہ زمین ء ایر بیت
 آئی ء پور جن انت ء آدر کیت بلتے اے نیام ء ہما آں کہ پور چہ کنڈ ء درکنگ آہما
 پتیں سنگاں یک سر پہ سرمیک کنگ ء جہد ء کن انت نوں گوازی ایش انت کہ
 پور درکنوک ساری ء سنگان مک کنت یا کہ پور جنوک سنگانی میک کنگ ء ساری
 ایشاں درکنت۔ اے گوازی ء گیشاں چہ گیش چار، چار مردم یک بہرے ء ہوار
 بوت کنت۔

گیگی

اے گوازی بلوچانی سکیں کوہنیں ء دوستداریں گوازی انت۔ ایشی ء نہ
ایوک ء کسانیں زہگ بلکیں ورنہ ء مزن عمر ہم اے گوازی ء بہر زرت کننت۔
اے گوازی چوکرکٹ ء فٹ بال ء وڈ انت ء ایشی ء گوازی ء بازیں ہلک ہواری
ء بہر زرت کن انت ء ایشانی نیام ء چون نیشنل گیمنانی وڈ ء داں پھتگاں گوازی
برجم دارگ بیت۔ اے گوازی ء انچو کہ لتیب کنگ وش انت ہے رنگ ء ایشی ء
چارگ دوسری وش انت۔ بلوچانی گورا اے گوازی ء پہ وہد پاس نیست انت
بزاں ہر وہدء دل ء لوٹ اتگ اے گوازی کنگ بوتگ۔

رہبند:

اے گوازی ء دو بہر بنت بلتے ہمک بہرگ ء کچ ء کساس گیشوار کنگ
بوتگ۔ پنچ یا کہ ہپت مردم یک بہرے ء بوت کن انت ء باز براں دہ مردم ہم
یک بہرے ء ہوار بوت کن انت۔ اے گوازی ء یک پادے ء اوشتگ ء دومی
بہرگ ء مردم دور دینگی یا کہ آئی ء دست چہ پادے جتا کنگی انت۔ بزاں یک دستے
گوں پادے لنککانی شما انچو مہر گرگی انت کہ دست چہ پادے جتامہ بیت اگاں دست
یلہ بوت گڈاں آچہ گوازی ء در کنگ بیت۔ نوں ہمک بہرے مردم ہے جہد کننت

کہ دومی بہرہ مردمانی دست ء چہ پاد ء پیچ بہ کنت ء گوازی ء سوب مند بہ بنت۔
گڈی ء ہما بہرہ کہ دراہیں مردمانی دست چہ پاد ء پیچ کنگ بنت، ہما سوبمند
بیت۔ بلوچستان ء جتا جتا ہنداں اے گوازی ء جتا جتا ئیں رہندا است انت بازیریں
ہنداں اے گوازی ء لئیب کنگ ء ہاتر ء یک گردیں لکیرے اوں رندگ بیت ء
درست ہما لکیر ء گوازی کن انت۔ ہر کس چہ لکیر ء آدمیم بیت آ اول چہ گوازی ء در
کنگ بیت۔

سنگاں گوازی

اے گوازی ء گیشتر جنک لئیب کن انت۔ ایشی ء کسانیں زہگ وتی
 وہد ء پاسی ء چندے سنگانی کمک ء لہتیں وڑ ء ڈول (کرتب) پیشدار انت ء
 گوازی کن انت۔ اے گوازی بلوچی دپتر ء بازیں شعرانی تہا نبشتہ انت کہ ”بیا
 نئے جنکاں گوازی انت سنگی“۔ اے لئیب زالبولانی دوستدار ترین گوازیاں چہ یکے
 ء اے گوازی ء بچک ہوار و بنت بلتے کم، گیشتر اے جنکی گوازی یے۔

رہبند:

اے گوازی ء ہم چشیں حاصلیں وہد ء پاسے نیست۔ اے گوازی ء
 ہمک جنک پہ وت انت بزاں کس دومی ء ہمراہ نہ بیت۔ چندے جنک یکجائی
 ننداں ء پنچ یا کشش گردیں سنگاں گوں دستانی کمک ء گوازی کن انت۔ ایشی ء
 گوں ہے سنگاں وڑ وڑیں کرتب پیشدارگ بیت۔ اے گوازی ء ”چو“ بکٹ لینی“
 حساب ء چندے وڑ ء پیم است انت بزاں چیزے (Step) است انت اگاں
 کسے ء ہے پدیا نکاں بید چہ ڈنڈ ء سرجم کت ہما باج بارت۔

چیر بوہی

اے گوازی اسل ۽ یک گیدی ۽ میان استمانی گوازی یے پرچکہ اے
 نہ ایوک ۽ بلوچستان ۽ کنگ بیت بلکیں دنیا ۽ اے دگہ ملاں اوں کنگ بیت۔
 اے ہم گوشگ بوت کنت کہ دنیا ۽ درائیں کسان عمریں زہگانی گوازی انت۔
 اے گوازی ۽ راء اردو ۽ ”آنکھ مچولی“ ۽ انگریزی ۽ ”Hide and Seek“
 گشگ بیت۔ ہے ڈول ۽ بلوچی ۽ پہ ایشی ۽ چیر بوہی ۽ لہز کار بندگ بوتگ۔
 اے گوازی کم ۽ گیش بلوچستان ۽ دراہیں ہنداں کنگ بیت ۽ ایشی ۽ بچک ۽ جنک
 ہردو ہوار بنت ۽ گوازی کن انت۔

رہبند:

اے گوازی گیشتر شپ تہاری بزاں روزرد ۽ وہد ۽ کنگ بیت دانکہ
 جوانی ۽ چیر بوہگ بہ بیت بلتے المی نہ انت کہ ایوک ۽ ہے وہد ۽ اے گوازی ۽
 کنگ بیت بلکیں کجام ہم وہد ۽ اے گوازی کنگ بوت کنت۔ ایشی ۽ مردمانی
 کچ ۽ کساس ہم نیست بزاں ہر چند گیش یا کم بوت کن انت۔ ایشی ۽ یک مردے
 ”ڈز“ کنگ ۽ اے دگہ ”شریک“ گشگ بنت۔ ابید چہ ایشی ۽ یک ”ہالے“
 جوڑ کنگ بیت۔ ”ہال“ ہما جاہ انت کہ کجام ہم شریک آہود ۽ دز ۽ گندگ ۽ چہ
 پیش وت ۽ سر بہ کنت۔ اے گوازی ۽ بندات ۽ ہے ڈزوتی چماں بند کنت ۽
 یک ۽ چہ پنجاہ ۽ وان ایت باز جا گہاں سد ۽ چہ وانیت۔ ہے وانگ ۽ نیام ۽

دراہیں شریک بزاں اے دگہ مردم وت ء را چیر دینت - وہدے آئی ء وانگ
 بلاس بیت داں آایشانی شوہازی ء بنات کنت - ہمک مردم ء کہ آگندیت آئی
 ء را ”اسٹاپ چولی“ گشیت بزاں اے گندگ بوتگ ء آ شریک در کئیت -
 اگاں آئی ء دراہیں شریک در کتاں گڈاں ہما مردم کہ اول سرا آئی ء دیستگ پدا
 دز ہما کنگ بیت اگاں آئی ء گندگ ء چہ ساری ء ہے شریک بزاں چیریں
 مردماں چہ یکے وت ء را ”ہال“ ء سرکت گڑاں یکرندے پدا آئی ء را حساب
 وانگ ء مردم شوہاز کنگی لوٹ اَنت -

چینکی

اے یک پھکیں بلوچی گوازی یے ۽ کہنیں گوازیاں شمار بیت۔
 اے گوازی یک بے تچ ۽ تاگیں گوازی یے۔ پمیشکا ایشی ۽ کنگ زہگاں سک
 دوست بیت ۽ زہگانی مُشکلی ۽ اے گوازی چہ درستاں گیش سو بمندزانگ بیت۔
 اے گوازی وتی رہبندانی حساب ۽ سک وش ۽ پُرمانا انت۔ ایشی ۽ پگری ردوم ہم
 بیت پرچہ کہ اے گوازی ۽ دست ۽ پاد ۽ سرینگ ۽ چہ گیش وتی پگر ۽ دماغ
 کار بندگی انت۔ اے گوازی ۽ بچک ۽ جنک هواری ۽ لنیب کن انت ۽ اے
 حاصل زہگانی گوازی انت۔

رہبند:

اے گوازی ۽ ہم دوٹولی بنت بلتے ٹولی ۽ مردمانی کچ ۽ کساس ۽ پابندی
 نیست بزاں ہرچی بوت کن انت۔ بلتے یک حیا لے دارگی انت کہ ہر دوٹولی
 مردم یک حساب بہ بیت بزاں اگاں یک بہرے ۽ وہ مردم انت گڈاں دومی بہر
 ۽ ہم وہ مردم بہ بنت۔ ہے بہرانی یک ”رہشونے“ بیت بزاں ”ٹیم کپٹن“ ۽ اے
 دگہ مردماں ”رگ“ گشگ بیت۔ ہر دوٹولی ۽ زہگ یک کتارے ۽ رد ۽ دراجی ۽
 پاداں تچک کن انت ۽ ننداں۔ پدا ہمک ٹولی ۽ رہشون گوں یک کسانیں سنگے،
 دارے، کاپورے ہرچی یے بوت کنت، وتی دست ۽ کنت ۽ وتی بہرگ ۽ دراہیں

مردمانی کٹ ۽ دست مان کنان ۽ یک شعرے گُشان کنت کہ

چیر جنے جانی

تنک پیشانی

ہردوکان مان انت

چاہ سلیمانی

کئے بزانت کجا انت

وہدے آوتی ٹولی ۽ دراہیں مردمانی کٹ ۽ دست دنیگ ۽ ہلاس کنت
گڈاں دومی بہرگ ۽ رہشون گچین کنت کہ ہما سنگ یا کہ دار کجام مردم ۽ کٹ ۽
انت۔ اگاں آئی ۽ زانت گڈاں ہما زہگ چہ وتی جاگہ ۽ پاد کتیت ۽ آئی ۽ بہر ۽ ہوار
ننداہیت۔ اگاں زانت نہ کت گڈاں اولی ۽ بہر ۽ گڈی مردم چہ وتی جاگہ ۽ پاد
کتیت ۽ دیم ۽ ننداہیت بزیاں یک گامے دیم پہ وتی ”حال“ ۽ روت۔ پدا دومی بہر
۽ رہشون وتی رنگ یا کہ مردماں گوں انچو کنت نوں ہما بہر کہ پیسر ۽ حال ۽ سر بیت
یا کہ دومی ۽ بہر ۽ ”چٹ“ کنت (چٹ کنگ بزیاں آئی ۽ دراہیں مردماں وتی بہر ۽
ہوار کنت) ہما بہر باج بارت۔ اے گوازی ۽ مستریں چیز حال انت کہ چہ بنا ۽
گمان سد دوسد گام دیم ۽ بندگ بیت۔

زہنگاں بز ان ات

سائنسی زانت

بنی آدم ء مرچی باز دیروی کتگ ہے دیروئی ء مستریں کرد سائنس ء بوتگ۔ بیدچہ سائنسی زانت ء ہچ قوم دیروئی کت نہ کنت۔ ہمیشکا سائنس ء آئی ء جوڑ کتگیں چیزانی بابت ء الم زانگ لوٹیت۔ سائنس نوکیں چیزانی جوڑ کنگ ء چیزانی تپاسگ ء پہک کنگ ء نام انت۔ یا کہ چیزانی پولگ ء پدر کنگ ء نام سائنس انت۔ ہمیشکا ایشی ء بابت ء زانگ الم انت۔ اے در ء چیزے سائنسی سرپدی دنیگ ء جہد کنگ بوتگ دانکہ کسان سالیں زہگ بزانت کہ سائنس ء چے وڑیں جوڑشت ء چے ڈولیں کار پہ بنی آدم ء آسودگی ء کتگ۔ ہما چیزاں چہ لہتیں ہنکی چیزانی بابت ء اے در ء دنیگ بوتگ۔

☆ دنیا ء اولی براں لائٹ بلب، تھامس ایلو ایڈیسن ء جوڑ کتگ ء اے امریکہ ء نندو کے بوتگ۔

☆ دنیا ء اولی بالی گراب بزانت جہاز، رائٹ برادرز ء جوڑ کتگ۔ اے دو برات بوتگ انت یکے ء نام ہورول رائٹ (Orville Wright) ء دومی نام ولبر رائٹ (Wilbar Wright) بوتگ۔ اے ہم امریکہ ء نندو کے بوتگ۔

انت۔

- ☆ دنیا ء اولی گھڑی کرشن ایگن (Christian Haygens) ء جوڑ کتگ کہ ہالینڈ ء نندوک بوتگ۔
- ☆ گواٹو بزاں پنکھا اولی براں ویلر (Wheeler) ء جوڑ کتگ کہ امریکہ ء نندوک بوتگ۔
- ☆ موٹر سائیکل اولی براں گوٹلیب ڈیمبلر (Gottlieb Daimler) ء جوڑ کتگ کہ جرمنی ء نندوکے بوتگ۔
- ☆ ٹیلی فون اولی رند ء گراٹم بل (Graham Bell) ء جوڑ کتگ ء اے مرد امریکہ ء نندوک بوتگ۔
- ☆ ٹیلی ویژن اولی رند ء جون بیرڈ (John Baird) ء جوڑ کتگ ء اے اسکاٹ لینڈ ء جاہ منند بوتگ۔
- ☆ تھرمامیٹر کہ چرائی ء بنی آدم ء گرمی تپاسگ بیت آئی ء راگلیلو گلیلی (Galileo Galilie) ء جوڑ کتگ ء اے مرد اٹلی ء نندوک بوتگ۔
- ☆ کیمبرہ اولی رند ء جوزف (Joseph) ء جوڑ کتگ فرانس ء نندوک بوتگ۔
- ☆ زمین ء عمر کساس مرچی داں 4540 لاکھ سال جنگ بوتگ۔
- ☆ ماہ ء سرا اولی براں نیل آرمسٹرونگ شنگ۔ اے یک امریکہ ء مردے بوتگ۔
- ☆ بنی آدم ء جسم ء 206 تھر ء ہڈ است انت۔

☆ دولتانی تھا کلان زیات عمر کیپس بزاں (کچھوا) نیگ انت، ایشی ء
 عمر 185 سال ہم بوت کنت۔

☆ استالانی سے تہر انت، یک سہریں، دومی نیل ایں، سیمی زردیں، بلئے چہ
 زمین ء مارا درست اسپیت گنگ ء کائنت۔

☆ مئے زمین روچ ء گرد ء ترگ ء انت ء ماہ پدا زمین ء گرد ء ترگ انت ء
 روچ آسمان ء ترگ ء انت۔

☆ انسان سے چیزاں گوں بجلی جوڑکت کنت۔ گوں آپ ء، دومی گوں
 گوات ء ء سیمی گوں روچ ء۔

☆ زمین ء سراکلاں مستریں ساہدار انوگیں وہد ء پل (ہاتھی) انت۔

☆ آپ ء مستریں ساہدار و نیل انت۔

☆ زمین ء سرا برزتریں ساہدار جراف انت۔

☆ زمین ء سرا مستریں مرگ اشتر مرگ انت۔

☆ کستریں مرگ ء نام آمنگ برڈ انت۔

☆ سال ء مستریں روچ 21 جون انت۔

☆ سال ء کستریں روچ 22 دسمبر انت۔

دُریں پنت

☆ دنیا ء شرت ترین مردم ہما انت کہ دومی مردم ء دوست بداریت۔

☆ سو بمندی ء یہ جہد مہ کن بلکیں شریں انسانے ء بوہگ ء بو ان ء جہد بہ کن پرچکہ سو بمندیں مردم بلکیں بے حال کنگ بہ بیت بلتے شریں مردم بہہ بے حال نہ بنت۔

☆ ہچبر دومی مردم ء کلاگ مہ گر ء ایر مجن، پرچکہ آ مردم کہ کلاگ گیت ء ایر جنت آبدکاریں مردماں شمار بیت۔

☆ ہر وہد ء مردمانی کمک ء بکن بلتے وتی کمک ء بدل ء ملوٹ، پرچکہ اسل کمک ہما انت کہ آئی دگہ مزے بندوک مہ بیت۔

☆ مات ء پت ء گپانی زورگ ء چہ وت ء مستریں مردمانی شرپ ء عزت کنگ مزنیں مردم ء اولی نشانی آنت۔

☆ اگاں سو بمند بوہگ لوٹے گڈاں پیسرا بے سوبی ء بہ سگ، پرچکہ بے سوبی ء پدا بدمانیں سو بمندی بے تئی ودار ء اوشتوک بیت۔

☆ مال ء دولت ء دُمب ء مہ تیج بلکیں مہر ء دوستی ء ہمراہ داری ء بہ کن پرچکہ مال ء دولت زوال بوت کنت بلتے مہر ء دوستی ہچبر زوال نہ بیت۔

☆ دنیا ء دراہیں کارگوں سبر ء توکل ء سرجم بوت کن انت شرت وتی تہا سبر ء

توکل دارگ بہ بیت۔

☆ دنیاؑ مستریں گناہ ء حراب کاری دروگ بندگ انت؁ پمیشکہ چہ دروگ
ءوت ء رکین۔

☆ اگاں دنیاؑ ایمنی لوٹ ءے گڈاں ہچبر مکش کہ ”منی“ ہر وہد بگش ”مئے۔

☆ دنیاؑ مستریں دوست بنی آدم ء آئی ء کتاب انت کہ مدام آئی ء زانت ء
زانگ دینت۔

☆ شریر مردمانی گو ما ہر وہد ء شر بیت پمیشکا شری ء دامن ء ہچبر یلہ
مدے۔

☆ دنیاؑ ہما مردم سو بمند بیت کہ وتی جند ء گوں عہد بستگ بہ بیت۔

☆ شرتریں دوست ہما انت کہ چچی ء تئی توسیپ ء بہ کنت ء تہنائی ء تئی
عیبانی بگش ایت۔

☆ دنیا یک آدینکے ء پیم ء انت ہر وڑ ء تئی کرد بیت ہما وڑ ء ترا پیشدار ایت
اگاں تئی کرد شر بیت ترا شر پیشدار ایت ء اگاں حراب انت داں حراب۔

☆ زبان ء گپ ہما دور داتگیں نک ء وڑ ء انت کہ پداپ ء برگ نہ بیت
پمیشکہ گپ ء بجا ء درکن۔

☆ زبان تئی باہوٹ انت؁ پمیشکا گشت کہ زبان ترا عزت ء شرپ ہم
بکشیت ء پتوتاو ان اول آرت کنت۔

ماہ ءِ موسم

دنیا ءِ ہمک لبزانک ءِ راوتی ماہ ءِ سالانی نام است انت۔ باند انت
 مئے زہگ اوں وتی جند ءِ روچ، ماہ ءِ سال ءِ موسمانی بابت ءِ بزان انت۔ دانکہ
 دومی مردم ءِ راگشت بہ کن انت کہ فلاں موسم ءِ را مئے ہنداں چے گش انت۔
 پمیشکا اے در ءِ پہ زہگانی زانکارے ءِ روچ، ماہ ءِ سال ءِ موسمانی نام دسیگ بوتگ
 انت کہ دانکہ کسانیں زہگ وتی جند ءِ زبان ءِ اے ناماں بہ زان انت۔ اے ڈول
 ءِ ہما نام کہ مئے پت ءِ پیروکاں پہ ایشانی ہاتر ءِ پر بستگ انت آؤ کیں پدرتچ ءِ سر
 بنت۔ انچو کہ کسانیں زہگاناں انگریزی ءِ اردو ءِ ہے چیزانی نامانی بابت ءِ سر پدی
 دسیگ بوتگ ءِ بلکیں مئے زہگ ایشانی ناماں اردو یا کہ انگریزی ءِ و زانت کن
 انت بلتے وتی جند ءِ زبان ءِ نزان انت اش، پمیشکہ اے در ءِ بلوچی ءِ ہواری ءِ ہما
 ماہ ءِ موسمانی ناماں انگریزی ءِ اردو ءِ اوں دسیگ بنت دانکہ زہگ جوانی ءِ ایشانی
 ناماں سر پد بہ بنت۔

روچانی نام

<u>انگریزی</u>	<u>اردو</u>	<u>بلوچی</u>
Monday	پیر	دو شنبے
Tuesday	منگل	سے شنبے
Wednesday	بدھ	چار شنبے
Thursday	جمعرات	پنج شنبے
Friday	جمعہ	جمعہ
Saturday	ہفتہ	شنبے
Sunday	اتوار	یک شنبے

ماہانی نام

<u>انگریزی</u>	<u>اردو</u>	<u>بلوچی</u>
January	جنوری	بہاران
February	فروری	اوسپان
March	مارچ	مولمان
April	اپریل	کڑان
May	مئی	سوچکان
June	جون	جلکان
July	جولائی	جلکشان
August	اگست	ساچان
September	ستمبر	تومشان
October	اکتوبر	سارتان
November	نومبر	گوہشان
December	دسمبر	تاکشان

موسمائی نام

<u>انگریزی</u>	<u>اردو</u>	<u>بلوچی</u>
Spring	موسم بہار	بہارگاہ
Summer	موسم گرما	گرماگ
Autumn	موسم خزان	تاکچنڈ
Winter	موسم سرما	زمستان

مُرگ ۽ دِلوت

انچوڪو ڪه پڙهڻا روج، ماه، ۽ موسماني ناماني زانگ المي انت، هه رنگ
 ۽ آها اے او زانگ المي انت ڪه آوتی جنده زبان ۽ مرگ ۽ دلوتانی نام ۽ بزبان
 أنت۔ اے درءِ چندے مرگ ۽ دلوتانی نام بلوچی، اردو ۽ انگریزی ۽ دیگ بوتگ
 أنت ڪه آبلوچستان ۽ دمگاں است أنت۔ اے هم یک اجبیں گپے بیت ڪه منے
 ڪسانیں زهگ اگاں وتی زبان ۽ هما مرگ ۽ دلوتانی ناماں ڪه نه بلد انت بلتے مزن
 عمریں ورنه هم ڪه آناماں نزانکار أنت، پمیشکا جهده هه کنگ بیت ڪه اے درءِ
 گیشاں ڪه گیش مرگ ۽ دلوتانی نام هو ارکنگ به بیت دانکه یک لڑے مرگ ۽
 دلوتانی منے دیم ۽ سهرابه بیت۔

مُرگانی نام

انگریزی	اردو	بلوچی
Hen	مرغی	نکینک
Cock	مرغا	کروس
Dove	فاختہ	کپوت
Pigeon	کبوتر	کپودر
Crow	کوا	کلاگ
Sparrow	چڑیا	جنگل
Eagle	عقاب	شاہین
Colour Brid	رنگین پرندہ	کانگاشک
Mocking Bird	مینا	گولو
Gray Warbler	چڑیا	ڈگو

Barn Swallow	کالی دم دار چڑیا	ہری سیاول
Sparrow	چڑیا	پٹک
Hoopoe	کلگی پرندہ	شاپی کروس
Partridge	چکور	کبگ
Dove	قمری	شانتل
Owl	الو	بوم
Bat	چمگاڈر	چپچل
Nightingale	بلبل	بلبل
Peacock	مورمرگ	مورمرگ
Ostrich	شترمرگ	اُشترمرگ
Stork	سارس	کنگ
Vulture	گدہ	گدو
Sea brid	آبی مرگ	نمسی
Duck	بطخ	بٹ
Finch	چڑیا	دُرچک

Skylark	چڪور	بلی
Quail	بٹیر	سیسو
Charzee	چرز	چرز
Yellow Warbler	زرد چڑیا	زرڈک
Cuckoo	کوئل	کوکو
Swan	ہنس	کبگ
Parrot	طوطا	مٹو

دلوتانی نام

<u>انگریزی</u>	<u>اردو</u>	<u>بلوچی</u>
Goat	بکری	بُز
He Goat	بکرا	پاچن
Kid	میمنہ	شنک
Cow	گائے	گوک
Ox	بیل	کائیگر
Heifer	گائے کا بچہ	گوسک
Elephant	ہاتھی	پل
Buffalo	بھینس	گامیش
Camal	اونٹ	اُشتر
She Camal	اونٹی	ڈاچی
He Camal	نراونٹ	لیرو

Horse	گھوڑا	اٲس
Donkey	گدھا	حر
Assss	گدھی	مادیان
Donkeykid	گدھے کا بچہ	لاگ
Sheep	بھیر	میش
Ram	دمبہ	گرائنڈ
Robbat	خرگوش	ہرگوش
Mouse	چوہا	مُشک
Puss	بلی	پشی
Cat	بلا	گرگبگ
Deer	ہرن	آسک
Deer	ہرن	سنید
Deer dear	پھاڑی بکرا	کوه پاچن
Jackal	گیڈر	تولگ
Fox	لومڑی	روباه

Wolf	بھیریا	گرک
Porcupine	سیہ	سکن
Wild	جنگلی	ناہار
Bear	مم یا بھالو	رستر
Tiger	شیر	پلنگ
Lion	بر شیر	نرمزار
Crocodile	مگر مچھ	گانڈو
Dog	کتا	گچک
Hedgehog	خار پشت	جڈک
Snake	سانپ	مار
Squirrel	گلہری	ادرک

بلوچ ء بلوچستان

نامداریں گشتنے است کہ ”وت ء بز ان گڑا دومی ء زانت کنتے“۔ بز ان ہما قوم ء راج کہ وتی گوست (ماضی) ء بابت ء سر پد نہ انت، وتی حال ء نزان انت، گڈا وتی عاقبت (مستقبل) ء چون رژنا کت کنت۔ دانکہ یک قومے وتی گوست ء مہ زانت آوتی جنده ء بابت ء زانت نہ کنت۔

بلوچ قوم ء بلوچستان ء راجد پتر یک عہدے ء شوندا ت انت۔ پمیشکا کسان سال باید چه وتی جنده ذات ء زریات ء بابت ء سر پد ء آشنا بہ بنت اگاں آ وتی جنده راجد پتر ء بابت ء سر پد مہ بنت گڑا ہونی بنت۔ اگاں آہان ء سر پدی بہ رسیت گڈاں آوکیں وده ء آوتی دپتر ء جوانی ء وانت کن انت۔ پمیشکا اے در ء بہ زہگانی پگری حساب ء کسانیں پجارے آوانی جنده دپتر ء بابت ء دمیگ بوتگ۔

بلوچ:

ہما مردم کہ بلوچستان ء نشنگ انت، آہانی دود ء ربیدگ ء زبان یک انت آہاں ”بلوچ“ گشت۔ بلوچستان ء نندوکیں مردم بلوچ انت۔ منے زبان بلوچی انت ء منے زمین بلوچستان انت۔ بلوچ قوم ء دپتر مرچی ء چه ہزاراں سال کہن انت۔ بلوچ قوم ء بندات چه کوہ البرز (ایران) ء بگرداں کوہ ء اربوئی (کوئٹہ) ء بارکھان ء کوہ ء کچگاں دراہیں جاہ بلوچستان انت ء اد ء نندوکیں مردم بلوچ انت۔ بلوچانی عہد

۽ مستریں کماش میرچا کر خان رند ۽ میر گہرام لاشاری بوتگ انت۔ اے بلوچانی بن پیروک انت ۽ منے بن اشت چہ ہمیشاں زانگ بیت۔ بلوچستان ۽ ، نندوکیں براہوئی ہم بلوچ انت ۽ ایشانی دود ۽ ربیدگ سرجم ۽ یک انت۔ ایوک ۽ جتائی زبان نیگ انت۔ اے دگہ دراہیں سپت یک انت۔

بلوچانی وتی ٹک ۽ قبیلہ ہم است انت پرچکہ بلوچ یک نسلے نہ انت بلکیں یک قوم ۽ یک قومے ہما و ہد ۽ جوڑ بیت کہ وڑ وڑیں نسل ۽ مردم یک بلاہیں و ہدے ۽ یکجاہ، نند انت ۽ ایشانی لوٹ ۽ تما، ایشانی دود ۽ ربیدگ یک بنت۔ بلوچانی وتی ذات ۽ قوم است انت کہ سرجمی ۽ بزاں درستانی ہواری ۽ بلوچ گشگ بنت۔

بلوچانی اگاں بنداتی قبیلہ آنی نام گرگ بہ بنت داں منے بنکی قبیلہ آنی تہا یکے مید ۽ دومی ہوت بوتگ انت۔ ایشاں پد رند ۽ لاشار، گورگج، آشکانی، پرکانی، سمالانی، کرد، بگٹی، مری، بلیدی، گجلی، ریٹس، ملک، نوشیروانی، کہدہ، میروزئی، دشتی ۽ اے دگہ سک باز ہوار انت۔

بلوچستان:

بلوچستان بلوچانی ہند انت۔ مرچی بلوچ سرجمیں رنگ ۽ سے ملکانی بہر انت۔ یک ایرانی بلوچستان، دومی اوگانی (افغانستان) بلوچستان، سہمی پاکستانی بلوچستان، بلتے گیشتریں بہرے پاکستان ۽ انت۔ ابید چہ اے سے ایں ملکاں بلوچ دنیا ۽ بازیں ملکاں آبات انت۔ یک و ہدے ۽ اے سے ایں بہرانی بلوچ یک جاہ بوتگ انت۔ ایشی ۽ حاکی بلوچانی بوتگ نیام ۽ میر نصیر خان نوری ۽ دور ۽

ہے ہندء را ”ریاستِ قلات“ ء نام ء نامدار کنگ ات۔

انوگیں و ہدء بلوچستان ء شش ڈویشن انت چو کہ لکران، قلات، سی، نصیر آباد،
کوٹہ ء ژوب۔

ایشی ء ابید بلوچستان ء سی ء سے (۳۳) ضلع انت۔ چونائی ء بلوچستان ء
ندوکیں مردمانی زبان بلوچی انت بلئے ایشی ء ابید بلوچستان ء براہوئی، جاموٹی،
پشتو، دہواری، سرایکی، فارسی ء اردو زبان ء اوں گپ کنگ بیت۔ بلوچستان ء
سرجمیں پراہ ء شاہیگانی گمان 34,7290 مربع کلومیٹر انت۔ بلوچستان ء دنیا ء
یک ڈولداریں تیا بے (کوٹل) است انت کہ ایشی ء دراجی گمان، 771
کلومیٹر بیت۔ ایشی ء نام ساری ء ”بحیرہ عرب“ بوتگ بلئے نوں اے بدل کنگ ء
”بحیرہ بلوچ“ گشگ بیت۔ بلوچستان ء دنیا ء گران بہائیں سیم (دھات) است
انت چو کہ سہر، آہن، پوپل، گندھک، چسپم، ایشاں ابیدتیل، گیس، کوئلہ، کرومانیٹ،
سنگ مرمر، لائم اسٹون، میگنسیائیٹ ء دگہ بازیں گران بہائیں دھات ء سیم
دست کپیت۔ ہمیشکا گشگ بیت کہ بلوچستان دنیا ء سیرتیں ملک انت بلئے
دست ء ناشران کپتگ۔

بلوچانی دود ء ربیدگ :

ہرودء کہ بلوچانی نام گرگ بیت داں لہتیں سپت اوں پگر ء کئیت ہما
سپت مئے دود ء ربیدگاں گوں بندوک انت۔ دود ء ربیدگ ہما دراہیں رہند انت
کہ ماہما آنی پشدر ء زندگوازیگ ء انت۔ بلوچانی دودانی تہامیار جلی، قول داری،
مہمان داری، باہوٹی، ہشرکاری، میٹر ء مرطکہ، ء دگہ بازیں دود است انت۔

بلئے یک گپے کہ مدام چیر اندر کنگ بیت آایش کہ اے دودانی سروک یا کہ اے دودانی پاسداری کنوک چیزے بامرد (ہیرو) بوتگ انت ء ایشانی زانگ پہ کسان سالاں المی انت۔ ہے بامرداں چہ گچینی لہتیں بامرد ء جہل ء دنیگ بوتگ۔

بالاچ گورگیج:

اے ہما بلوچ پُسگ انت کہ وتی بیرگیری ء نامدار انت ء بیرگیری ء چہ نامدار بوتگ۔

میرچا کر:

باہوٹی بلوچانی سکیں کہنیں دودے ء میرچا کر ء پہ وتی باہوٹ ء گوں وتی براتاں جنگ کتگ ہمیشکا گوں آئی نام ء بلوچانی باہوٹی بندوک انت۔

شے مرید:

شے مرید ہما بلوچ انت کہ بلوچانی داد بکشی ء دودے داتگ۔ آئی ء چہ وتی قول ء داد بکشی ء وتی پُلین دشتار اوں ببا داتگ۔ اگاں آئی ء آروچی دادمہ دات انت داں مروچی داد بکشی ء دود بلوچاں گوں نہ ات۔

میر کبر:

میر کبر ء بلوچانی میار جلی ء میار داری ء دود بکشاتگ۔ آئی ء میار ء رکینگ ء وتی زندندرکت بلئے وتی میار جلی ء پدکنز نہ بوت۔ اگاں بلوچ مرچی میار جلی انت داں ایشی ء سوب میر کبر ء میار داری انت۔

جاڈو جلب:

اے ہما مردانت کہ قول داری ء نامے کش اتگ۔ اے ہما بلوچ انت
 کہ وتی زبان ء قول ء پدء وتی جندء چکے ہم نہ بکشاتگ۔ مرچی اگاں بلوچ قول
 کنت ء وتی قولانی پدء اوشتتیت گڑاں جاڈو جلب ء قولانی پشدر انت۔ ہمانی
 ء قول ء زبان انت کہ بلوچ ء بے زبانی ء نیلیت۔

اے دگہ دراہیں کہ دوداست انت آدرست مئے گوستگیں بن پیروکانی
 کتہ کاریانی پشدرء مارا رستگ انت انت نون مئے ذمہ واری انت کہ ما آوانی
 ہے دوداں بے حال مہ کناں۔ یات بدارات کہ پہ نام ء کس بلوچ گشگ نہ
 بیت بلوچ، اگاں بلوچ انت داں آئی ء پشدر ہے دودانت۔

لبز ۽ مانا

باز براں گندگ بوتگ کہ یک زہگے ۽ را لبزانی اردو ۽ انگریزی ۽ مانا ۽ بزانتانی جوانی ۽ زانت است بلئے وتی جند ۽ ماتی زبان ۽ نزان انت۔ کجام لبز ۽ مانا ۽ بزانت ماتی زبان ۽ چے انت آئی ۽ وانگ ہم پہ آئی ۽ انچو ہژدري ۽ الی انت انچو کہ اردو ۽ انگریزی کتابانی وانگ انت۔

مرچاں اے اوں گندگ بوہگ ۽ انت کہ مئے عہدی ۽ پہکیں بلوچی لبز پہ کارمرزی ۽ و زہر بوتگ انت نوں نبشتہ کنگ ۽ اوں مارا چشیں ذگریں بلوچی لبز ۽ گندگ نیت۔ پمیشکا اے در ۽ چیزے لبز ۽ آہانی مانا ۽ بزانتانی گو ما پہ زہگانی رہشونی ۽ دیگ بوہگ ۽ انت کہ دانکہ آوتی جند ۽ عہدی ذگر ۽ پہکیں لبز اں چہ آشنا ۽ سر پد بہ بنت۔

<u>ماناءُ بزانت</u>	<u>لبزءِ گال</u>
ضروری	المی
یلہ دئیگ، ویل کنگ	ببادئیگ
جملہ، سطر	رد
سوچ ءِ پگر	سچ
لاحقی، زانتکاری	بودناکی
بے بدل، بے مٹ	بے درور
ظاہر بوہگ	سہرا
نظریہ	لیکہ
یکجاہ، ہم بند	ہم گزنج
عزت دار	مڑاہدار
بے عزتیں، بے میاریں مردم	آپ جت
ساپ بوہگ	سنگرگ
داد، تحفہ	سوگات

آٹیک	ہمت، طاقت
ارمان	واہگ، خواہش
آتراب	چاریں کنڈ، چارنیمگ
ندی	خط، نیم دیدار
آسر	ختم، ہلاس
اوپار	برداشت، صبر
بیسہ	اوست، امیت
ول گوج	چہ بُن ء بنزہ ء درکنگ، گواجگ
باجو	نیم راہ ء یل کنوک، دغا باز
باجبر	سو بمند، کٹوک
بادگیر	ماڑی، تہک تبکیں لوگ
برمش	کسانیں توار
بیگواہ	گار بوہگ
انار	سیرنہ کنگ
انان	گیگ، سد ء سما، ہوش ء گوش بوہگ

سازش	پندل
ہما ہور کہ کم بہ گواریت ء گیشتر گزند ء گروک بہ کنت	پڑامی ہور
یات کنگ، ترانگ	گیر
ذگریں، ساپیں	پہک
سرپد بوہگ، زانگ	پہمگ
بے بہائیں، گران بہائیں	تنگوویں
گردن پروش، تاوان بارکنوک	چکپروش
امتحان	چکاس
سہی کنگ، حال دیگ	ڈاہ دیگ
سرجم	کامل
وش ملگ	کزماگ
مہار کنگ، گران کنگ	کوئل
سک کسان، کم عمر	دنگل
گند ء گدار ء جاہ، روگ، آہگ ء جاہ	دوار جاہ
گرم کتگیں، داگ داتگیں	گوئڈ لیں

دہینگ	کوبانی برزیں جاگہ
شہوار	بودناک، کارگشاد، زانتکار
ڈوبارگ	ایرجنگ، ملامت کنگ
ڈیل	وڑء پیم دروشم، بالاد
ڈیوا	چراگ، کندیل
سنچک	ورگ، تنگ
سوهو	بلدکار، زانتکار
سہت	زیور
سپیل	بزرگ کار، بے بودیں
سیت	نپ، پاندگ
واچڑ	ہورء گوآتی توپان، ترندیں گوآت
گوانک	توار کنگ، برزیں توار
وبال	جنجال
مہتر	کماش، مستر، میر
مُلہیں	گرانیں، مزنیں تاوان

ملوک	گران مذہب
جماز	اشترء سواری
سوڑگ	شورء بنا کنگ، فیصلہ کنگ
راہ وار	تیز رواج، ترند گام
تلوسگ	ارمانی بوگ، طلب کنگ، بے کرار
دپتر	تاریخ
میراث	جائیداد، جاگہ، مال ء مڈی

